

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ט

ספר

מִבְּחַר הַפְּנִינִים

כולל משלי חכמים וחידותם

אספם בלשון ערבי החכם הפילוסוף אבי כל המשוררים

ר' שלמה בן גבירול מ"כ

ונעתקו ללשון הקדש מהחכם

ר' יהודה בן תבון ז"ל

אבי המעתיקים

הספר הזה נרפס ראשונה בשוונצ'ינו שנת רמ"ד, בקרמינא שנת ש"ו, ועוד כמה פעמים
ועתה התעוררתי להוציאו לאור עם נוסחאות שונות מכ"י ועם תרגום
לשון אנגלי, וגם נוספות ציונים ובאורים רבים למיניהם

אני הצעיר

בנימן חיים בה"ח ה' משה הלוי ז"ל לבית אשר

להבין משל ומליצה דברי חכמים וחידותם—משלי א' ו'
ואסברא במאי דרמו ליה—עירובין כ"א ע"ב

בלנדון

שנת ת"ר"י"ט לפ"ק

A CHOICE OF PEARLS

EMBRACING A COLLECTION OF THE MOST GENUINE

Ethical Sentences, Maxims, and Salutory Reflections,

ORIGINALLY COMPILED FROM THE ARABIC, BY THE FATHER
OF POETS AND RENOWNED PHILOSOPHER

RABBI SALOMON IBN GABIROL,

AND TRANSLATED INTO HEBREW BY

RABBI JEHUDA IBN TIBBON,

THE HEBREW TEXT CAREFULLY REVISED AND CORRECTED
BY THE AID OF FIVE MSS.

ACCOMPANIED BY

A FAITHFUL ENGLISH TRANSLATION,

WITH

EXPLANATORY NOTES AND ILLUSTRATIVE PARALLELS SELECTED FROM
ANCIENT, MEDÆVAL, AND MODERN AUTHORS.

BY THE REV. B. H. ASCHER,

EDITOR AND TRANSLATOR OF "THE BOOK OF LIFE," AND AUTHOR OF "INITIATION
OF YOUTH," ETC.

"To understand a proverb and the interpretation; the words of the wise and their
allegories."—PROV. I. 6.

"He explained it by parallels."—TALMUD, TREATISE ERUBIN, fol. 21, b.

LONDON :

TRÜBNER & CO., PATERNOSTER ROW.

AND AT THE AUTHORS', 9, MAGDALEN ROW.

5619-1859.

ERRATA.

page. line.

- 5 23 for "are" read "art."
 — 26 for "preception" read "perception."
 9 11 for "study" read "teaching."
 10 last line notes, for מוכה read היית מוכה
 12 3 notes, add C.M., C. ירעים
 13 16 for "love to," read "love of."
 14 last line, for "ג. עבר" read g. M. עבר
 16 5 notes, for ה' read היה'
 21 17 for "who has withheld," read "who withheld."
 23 1 for "ordered," read "having ordered."
 — 22 for "as to what," read "what."
 25 17 omit "as to."
 32 13 for הספק read הספוק
 36 4 for אני read איני
 41 18 for "preception," read "perception."
 43 26 for "principals," read "principles."
 48 1 note, for אהרת read אהרת
 49 1 for "thine power," read "thy power."
 — 2 for "thy own," read "thine own."
 53 3 note, for מספר read המספר
 51 18 for "from the," read "for the."
 55 24 for "either him," read, "him."
 57 18 for "betrayed," read "betrayed I."
 67 2 for "I am theirs," read "I am master of them."
 69 22 for "speakst," read "speak."
 — 26 for "the slip," read "a slip."
 70 last line, add C. del. P.
 75 8 "are in," omit "in."
 78 last note, add , לצריך להני' להאתנים
 רק המעתיק השמיט הנו"ן

page. line.

- 90 15 for שים read שים
 91 13 for "thou art," read "thou be."
 93 4 for "you," read "thou."
 97 21 "that the," omit "the."
 103 1 for "consequences," read "consequence."
 — 30 for "lesson," read "lessen."
 105 6 for "hereaf.er," read "hereafter."
 112 1 note for "a. O. and b. M." read a. M. and b. O.
 116 1 note, "a," add "C."
 118 3 note, for לזולת read לזולתי
 129 12 for "mankind are," read "mankind is."
 131 12 after "Eight persons," add "there are."
 135 last line, for "Bohlin," read "Bohlen."
 138 9 for "Demophiles," read "Demophilus."
 140 28 for "Algazalis," read "Algazali's."
 143 17 for "provincium," read "proprium."
 144 12 for "hosti," read "hoste."
 147 3 for "transilas," read "transilias."
 — 6 for "Laertius," read "Laertius."
 148 8 for "patientia," read "patientia."
 — 28 for "Nachmonides," read "Nachmanides."
 150 12 after "first," add " ?"
 — 21 for "Algazilis," read "Algazali's."
 158 25 for "vincula," read "vincula."

CONTENTS.

PREFACE	vii
NAMES OF HEBREW AUTHORS, &c.	
CHAP. I.—Wisdom	2
CHAP. II.—The Unity	15
CHAP. III.—Meekness	17
CHAP. IV.—Pardon	21
CHAP. V.—Deliberation	23
CHAP. VI.—Faith	—
CHAP. VII.—Reliance on God	25
CHAP. VIII.—Hope	27
CHAP. IX.—Patience	—
CHAP. X.—Contentedness	32
CHAP. XI.—Resignation	33
CHAP. XII.—Diffidence	35
CHAP. XIII.—Circumspection	—
CHAP. XIV.—Becoming Pride	—
CHAP. XV.—Subduing of Passions	37
CHAP. XVI.—Charity and Kindness	39
CHAP. XVII.—Discrimination	41
CHAP. XVIII.—Moral Duties and good Discipline	—
CHAP. XIX.—Conduct	45
CHAP. XX.—Friendship	47
CHAP. XXI.—Consultation	53
CHAP. XXII.—Reproof of Friends	—
CHAP. XXIII.—To test a Friend	—
CHAP. XXIV.—Admonition of Friendship	55
CHAP. XXV.—Friendship	—
CHAP. XXVI.—The acceptance of Apology	57
CHAP. XXVII.—Social Intercourse	59
CHAP. XXVIII.—The testing of Friendship	61
CHAP. XXIX.—Keeping of Secrets	63
CHAP. XXX.—Righteousness	—

CHAP. XXXI.—Humility	65
CHAP. XXXII.—Silence	—
CHAP. XXXIII.—Superiority of Speech over Silence .	71
CHAP. XXXIV.—The King	—
CHAP. XXXV.—Love of Truth	73
CHAP. XXXVI.—Riches	—
CHAP. XXXVII.—Vain Glory of the Ignorant	75
CHAP. XXXVIII.—Urbanity	—
CHAP. XXXIX.—Visiting Friends	81
CHAP. XL.—Visiting the Sick	—
CHAP. XLI.—Loss of a True Friend	83
CHAP. XLII.—Directions in the Path of Rectitude	—
CHAP. XLIII.—Precepts of the Sage to his Son	89
CHAP. XLIV.—Indifference to this World, &c.	99
CHAP. XLV.—Diligence without Reliance on God	113
CHAP. XLVI.—Poverty	115
CHAP. XLVII.—Humiliation of Soliciting Favours	—
CHAP. XLVIII.—Envy	119
CHAP. XLIX.—The Dissembler	121
CHAP. L.—Association with the Wicked	—
CHAP. LI.—Detraction and Calumny	123
CHAP. LII.—The Bad Neighbour	125
CHAP. LIII.—Animosity	—
CHAP. LIV.—Folly	—
CHAP. LV.—Pride	127
CHAP. LVI.—Silliness	—
CHAP. LVII.—Fickleness	—
CHAP. LVIII.—Ingratitude	129
CHAP. LIX.—Intrusiveness	—
CHAP. LX.—Pertinacity	—
CHAP. LXI.—Contest	131
CHAP. LXII.—Just Contempt	—
CHAP. LXIII.—Levity	—
CHAP. LXIV.—Overhastiness	—
APPENDIX	134
ADDENDA	185

P R E F A C E.

A COLLECTION of sentences, maxims, and moral reflections of a remote period must ever be regarded as a most useful and interesting monument of the advance of the progress of by-gone days. It may be termed the sacred relics, the gentle whispers, which better times have transmitted from nation to nation. The collection now submitted for the first time in Hebrew and English to the public, I need scarcely premise, is at once purely philosophical and popular in its tendency, dictated by kindness, free from all sectarian bias—the effusion and outpourings of pure philanthropy, sound reason—and will prove to the votary of literature an inestimable treasure and attractive field for the study of man and his moral powers. The maxims will remain permanent, for they appeal to the pious and moral feelings of mankind, irrespective of creed, with a voice which will be heard as long as such feelings exist in the human breast.*

Sentences and maxims contain the purest essence of humanity. Both poets and philosophers have from time

* Rochefoucauld, in his renowned maxims, attempted to define morality. His maxims are mostly psychological views of, and observations on, virtue and vice. He does not teach how to attain morality, but his chief aim is to point out those vices that are capable of assuming the appearance of virtue. *Penn's Maxims* are fraught with reason and intellect; and although not distinguished either for ideality of conception, or elegance of expression, are nevertheless highly useful as regards their application to practical life. Many are inestimable as contributions to general literary history.

immemorial made use of them. In especial situations and relations of life, poetry adorns those maxims with the ornament of grace and euphony; whilst philosophy ever invests them with sublime and profound signification.* Divested of their poetical ornaments and philosophic reflections, sentences and maxims form a most useful store for every day life. "Nor do apophthegms," says Lord Bacon, "only serve for ornaments, but for action and civil use; in being the edge-tools of speech, which cut and penetrate the knots of business and affairs."|| In our investigation of literature they are, as it were, a rich mine and a fruitful garden, to which we need only stretch forth the hand to enrich our intellectual stores and to refresh ourselves with its delicious fruit. These short, pithy, and pointed sayings, which may be termed the reminiscences of bye-gone days—of the dawn of culture, make us better acquainted with the habits and manners of the sages of yore, with their private, public, moral, and social character than would the perusal and study of voluminous historians.§ For whilst the history of a nation has

* "The poet paints the thought of the philosopher, the philosopher analyses the picture of the poet, and hence arises the stereotyped forms of quotations, "As," says the proverb, "the poet, the wise man הַחֹכֵם, which, however, sometimes refers to King Solomon's writings [especially the proverbs], the philosopher, and the like."—*Dr. Steinchneider's Essay on Hebrew Literature*, p. 172. London. See *Ben Hamelech Va-Hanazir*, where passages from the *Talmud* are likewise quoted in the name of הַחֹכֵם "The Sage," chap. 26.

|| *Bacon de Augmentis Scientiarum*. P. Shaw, Tom. i. p. 36. London, 1803.

§ "From the histories and orations and nobler poems which have come down to us," says Dr. Bland, "we know how to appreciate the bold and masterly characters of the heroes and statesmen of Greece and Italy, but for private events and domestic concerns, we must look to fugitive pieces.

for its object partially to delineate the social and political condition, and partially their ethical position, the history of culture aims at enlightenment, moral and intellectual; whilst in the one we meet only with facts and occurrences, we are in the other introduced into the empire of ideals and thoughts, which aims at pure and unalloyed truth.

For the preservation of the maxims and gnomics of the Orient, which I venture to introduce to the public in an English garb, and which I presume deserve this naturalization as much as any modern foreigner, we are indebted to the spirit and emulation of the world-renowned poet and philosopher, RABBI SALOMON IBN GABIROL. Initiated in the classics of antiquity, versed in Arabic lore, wisdom, and belles lettres; elevated, refined, and enriched by the creative spirit, imagination, and lofty inspiration of the prophets and the Hebrew sages; enlightened by the genial philosophy of Aristotle, Ptolemy, &c., which he strove to engraft on Hebrew literature, and which tended to enlighten man and to arouse his energies; the genius of Gabirol taught, gladdened, and edified mankind.* Various talents were harmoniously

. . . . There we follow individuals into their retirements there we are present at their births, nuptials, and deaths, and become the companions of their merriment at table."—*Greek Anthology*, by G. Burges. Edi. Bohn. London, 1852.

* The Arabs cherished a fondness for laconic and gnostic sentences, and, at an early period, when their literature was in its Augustan splendour, prepared elaborate and extensive collections of maxims and sentences, which they selected from Greek and Roman authors, as well as from the writings of their own sages. General knowledge, universal culture of arts and sciences, then flourished in a high degree amongst the Mahomedans, under the dominion of the Caliphs. In every direction, in practical as well as in speculative science, the Arabs of that period were the foremost in the field. The Hebrews under their dominion,

combined in him, each sufficient to place him foremost amongst the benefactors of his time and posterity. Fervour and energy characterise his sublime lays and inspired thoughts. His heart ever glowing with the divine and the human, his odes and hymns, both sacred and secular, breathe a spirit of godliness and love which will always be cherished and regarded with pride by our nation, and by all who can appreciate the profundity of his thoughts and sublime diction.

The *MIBCHAR HAFENINIM* was originally compiled from, and written, in the Arabic. "Gnomonics," says Dr. Steinschneider,* "which were much used in that period, and which became almost a separate art, are closely connected with the epigram. Amongst the Arabs the weaving together of wise proverbs is considered an indispensable condition of good poetry, and we find the poets of the *MULLAKÂT* first becoming famous by their gnomes. . . . Semetic poetry, however, in general is not so much a continuous evolution of thoughts and sentiment as (to use the well-known metaphor) a chain of costly pearls strung together, which may be separated who were very numerous and influential, did not only emulate the noble example of their neighbours in cultivating science, arts, and learning, but they also became the media and connecting link between Asia, Africa, and Europe. Their literary productions of that age, bear the impress of deep research, and evince efforts to bring the Bible and the Talmud in harmony with universal knowledge and secular science. A desire was then prevalent amongst our brethren, to uphold and cherish a feeling of brotherhood and universal love between nation and nation. Supineness and indifferentism had then no hold over the minds and hearts of our brethren. The reader is particularly referred to the *Literatur Blatt des Orients*, 1851. And to *Dr. Steinschneider's Essay on Hebrew Literature*. London.

* *Essay on Hebrew Literature*. London, 1857.

and taken independently, or ranged in a different order, as anthology . . . . Translations of the Greek philosophers enriched them with ideas, which from their simplicity, clearness, and pointedness of thoughts may be recognised as classical, even in the Arabic form. . . . . With the proverb and gnome, moreover, are closely connected figures, phrases, parables, and other kinds of poetry. To the gnomie literature, properly so called, belong pre-eminently the larger ethical collections of proverbs, even when the particular sentences are woven into one continuous work. Nothing in the Arabic language belonging to this period is known, except the CHOICE OF PEARLS, by SALOMON IBN GABIROL, about 1040, which, as well as his sententious ethics, *Tickun Middoth Hanephesh*, were translated by Rabbi JEHUDA IBN TIBBON, 1167, for ASHER BEN MESHULAM.* It is greatly to be

* "Many," said the learned Luzzato in the *Literatur Blatt des Orients*, 1850, No. 52, "were of opinion that the ethical sentences, entitled *Mibchar Hapeninim*, were compiled by Rabbi Jedaya Ha-penini. This opinion has, however, long since met with a decided contradiction by Buxtorf." *Wolf's B. II.*, Vol. IV.—an opinion which has of late been followed by *L. Dukes' Israel. Annalen*, p. 68, and by *Dr. Zunz (Geiger's Zeitschrift, zur Geschichte, &c., p. 469)*—none, however, have attempted to trace the origin of this literary and chronological error. Indeed, it is not a little surprising that *Dr. Zunz*, who, in his work, *Zur Geschichte, &c., p. 467*, states most distinctly that a MS., under the title of *Hapardes* (a collection of sentences and maxims), is to be found in the Michael collection, and takes no notice that the error of ascribing the *Mibchar* to Jedaya Ha-penini might have arisen from mistaking the *Pardes* for the *Mibchar*, which are strikingly analogous, since they both contain sentences and sayings of philosophers, or maxims, framed from philosophical sentences. The first who ascribed the *Mibchar* to Jedaya Penini, had evidently only seen the *Sepher Hapardes*, and as he might probably have heard, or read of a collection of sentences and maxims, termed

regretted that no particulars of the life of our compiler, who flourished in the eleventh century, have been transmitted to us. We only know him and his sufferings from his writings. "The ideas of man are concealed in his writings, but criticism elucidates

Mibchar Hapeninim, concluded that it was identical with the same book which derived its name from its author, Happenini."

The following extracts from *Dr. Steinschneider's Ozar Hachayim* (Catalogue of the Michael Collection of Hebrew MSS.), and from *Rabbi Joseph Kimchi's* preface to his *Shekel Hakodesh*, will almost remove every doubt as regards the editorship and translation of the *Mibchar*.

אגרת ר' יהודא אבן תיבון אל הראש מלוניל

החבר הערב והאח הקרב ..... ומתיך דברינו ספרתי לך שמציאת (שנמצאתי) לחכם הפילוסוף ר' שלמה בר יהודא ז"ל בן נבירול ז"ל הבור קטן בתיקון מדות הנפש כולל כל ענייני התשעה שערים מספר ההוא: ועוד מוסיף עליהם ודבריו דבורים על אופניהם מובאים על דרך החכמה וסמוכים על המקרא ומיוסדים על דברי החכמים ומשלי הקדמונים ומוסרי הפילוסופים, סדר כל שעריו על דרך ישרה והניע עד תכלית בקצרה .... והנה העתקתי לך כפי יכולתי והשגת ידי' כל דבריו ומליצותיו ומשלו ומוסריו וחידותיו. (401.) vi. 366. המזכיר The learned Dr. in his valuable of August, 1858, seems, however, to speak rather doubtfully about the true authorship of the work. We look anxiously for the publication of his catalogue. זה ספר להבין משל ומליצה דברי חכמים וחידותם, מוסרי חכמים נבונים וסודותם, אספם ולקטם וחברם המליץ הנבר, יודע פיטר דבר אב לחכמה רך בשנים ר' שלמה בן נבירול ז"ל חפשם בתוך אמתחות הפילוסופים הראשונים ובהר ממבחר דבריהם ומשליהם ומוסריהם והבר אותו מהם ספר קטן וקרא אותו מבקאר אל נוהר, והחכם ר' יהודא בן שאול בן תיבון ממדינת איטליה העתיקו מלשון הגרית לעברית וקרא לו מבחר הפנינים. והוא שמו בערבי: ואני יוסף בר' יצחק המכונה קמחי שקלתיהו בשקל לשון MS. Oppenheim Collection Bodleian, 1404. הקדש בחרוזים

them.”* Prevented by some cause from giving utterance to his emotion, he endeavoured to indicate them in his writings. One of his poems termed § שיר התלונה “The Song of Complaint,” depicts in a strain truly poetic and powerful, the moral and intellectual superiority of the high-minded, over the inferior and narrow-minded, and adduces some historical facts of the Hebrew congregation of Saragossa. Indeed, we almost fancy personified, in various passages of his poems and compilations, the very image of the venerable sage. We believe, we behold his sufferings, and at the same time, his patient, amiable and benign countenance. We hear, after centuries, the sound of his sweet and harmonious voice. We study his words, and impress them on our memory. We endeavour to penetrate into the spirit of his writings, and discover and appreciate that depth of thought which pervades his compilations and his poetic productions. There are numerous phrases adroitly interspersed throughout his work, which appeal especially to our feelings. These psychological and ethical sentences, are the moral reflex of his feeling heart. His aim was as virtuous as it was disinterested. He explored the treasures of all nations, of their wisdom and experience, confined to the few learned, which he culled, and prepared, so as to be relished by men of every capacity. In a word, he strove to ennoble his brethren, and enlighten them with those salutary dogmas, calculated to elevate their moral, social, and pious feelings, and to strengthen the tie of brotherhood and universal love between man and man and nation and nation. Had

* Section 215.

§ *Vide* שירי שלמה by L. Dukes, p. 1, Hanover, 1858, and דברי חפץ by the late H. Edelman, p. 19. London, 1853.

GABRIOL merely succeeded to exercise his beneficial influence on the class of the learned, accustomed to read and digest their national literature, and to prepare them to taste the literary sweets of Aristotle, and the ancient philosophers, he would surely be entitled to our gratitude; but how much stronger is his claim on our esteem for having captivated, by his sublime morals, all hearts and minds, for having provided a useful collection of moral maxims and rules, calculated to serve as a beacon against the sunken rocks and undercurrents of the treacherous ocean, life, and to elevate its moral position. True, that amongst the white lilies and fragrant violets of the literary flowers which our compiler culled, will be found some withered leaves of bitter herbs and wormwood. Thus, the sentence, *מי שחושב טוב על בני אדם אינו מבין עניני הזמן* "He who cherishes a good opinion of mankind has an erroneous conception of the world," sec. 467, might incline the reader to the belief that our author was misanthropic; but I venture, unhesitatingly, to declare such a conclusion hasty and erroneous; for, independently that a compiler of sentences cannot be held responsible for the spirit which pervades each maxim, we must bear in mind, that phrases of this nature, uttered in a gloomy and desponding mood, are not of a very rare occurrence. We frequently meet, in sacred and profane writers, with sentences of such a tendency. Holy writ tells us *כי יצר לב האדם רע מנעוריו* "For the imagination of man's heart is evil from his youth."* Jeremiah complains, *אברה האמונה* "truth is perished," vii. 28. Also Theognis says, "The bad have been born altogether bad

* *Genesis*, chap. 8, ver. 21.

from the womb. . . . The race of pious people has perished.”*
 “Such sentences,” says the learned Dukes, “form a part of the history of mankind, and constitute an important portion of the history of practical philosophy.”§ The words of Professor Wilson, when Lord Byron announced to the world an apparently quite serious resolution to withdraw, for some years at least, from poetry, might also be applied to IBN GABIROL. “In a moment of dissatisfaction with himself,” says the Professor, “or during some melancholy mood, when his soul felt the worthlessness of fame and glory, Lord Byron told the world that his muse should for a long time shroud herself in solitude, and every true lover of genius lamented that her lofty music was to cease. But there was a tide in his spirit obeying the laws of its nature. . . . When he said that he was to be silent, he looked perhaps into the inner regions of his soul, and he saw there a dim, hard, and cheerless waste like the sound of a sea-shore; but his ebbd waves of passion in due course returned, and the same was restored to its former beauty and magnificence.”|| From the agitating and dismal phrases alluded to, it is cheering to see our compiler, and the utterer of such misanthropic sentences, emerge into his true sphere, and favour the world with his sublime odes on friendship, his sacred hymns, couched in pathetic, forcible, and sublime strains, the emanation of his tender and sympathetic heart.

The Hebrew translation of our author, Rabbi JEHUDA IBN TIBBON, styled אבי המעתיקים “Father of Translators, will

* *Greek Anthology*, pp. 137, 140. Edit. Bohn 185.

§ שירי שלמה—Note xv.

|| *Byron*, p. 460 note 1, and page 496 note 5, Edition, Murray. 1837.

occasionally be found somewhat harsh and obscure in its phraseology, owing to the employment of biblical words in a sense different from the original meaning,* but on the whole the translation may be termed successful. Moreover, when we consider the close affinity between the two Semitic languages, it is not surprising that passages, ambiguous and obscure to the European, will appear clear to the native of the East, in the same manner as a translation from the modern German into Hebrew, which, though intelligible to one versed in both languages, will still prove obscure to an ear not accustomed to those tongues.

The English translation was made from *Editio Princeps*,|| which edition, though the best that came under my notice, is still replete with errors and omissions. I have, however, laboured to restore the text as far as possible to correctness, by carefully collating it with five MSS. from public and private libraries, by which I have been enabled to insert omissions¶ and correct errors, which, through the negligence or ignorance of transcribers or printers, have crept into the published editions, and by which many passages, despite the ingenuity of the commentators, remained obscure and unintelligible.§ But although I carefully compared and copied the

* In section 219, the word מניע, from נטע, he uses in the sense of successful. In section 314, הודוה, gratitude; and הכופר, ungrateful. Section 369, מחליק, which originally signifies a flatterer, he employs for a persuasive orator.

|| *Soncino*, 5244 a. m., 1484.

¶ The inserted omissions are distinguished by brackets.

§ The extreme brevity of style renders the work in many passages very ambiguous and obscure, which I fear may have led me into many errors; and I shall feel happy to receive any communication and information on the subject.

various readings, I have made no alteration in the edition, except where the errors were of a palpable nature. The readings of the various MSS. I have appended in footnotes to each page, thus rendering the Hebrew text more intelligible to the reader than I found it. In the translation of this work, my chief care has been to make myself acquainted with TIBBON'S style, and to familiarise myself with his phraseology, which, from the diversity of his style, was by no means an easy task. I likewise collected every procurable edition, some translated; I derived, however, from them but little assistance. Without descending into particulars, I have only to state that, as far as the idiom of the English language would permit, a faithful version has been my principal aim. I laboured to avoid obscurity, and to render each sentence clear, perspicuous, and brief, and to avoid a dry translation, by illustrating the work with parallels. Many authors are quoted that now-a-days are but little studied, and some, perhaps, whose very names are hardly known. "There is to be found a pleasure," says the learned author of the *Hermes*,* "in the contemplation of ancient sentences as in the view of ancient architecture, though in ruins, has yet something venerable. The identity of ideas, and similes of poets and philosophers, separated by space and time, must afford to the psychologist and historian important and interesting matter. In such notes and parallels lie hidden the history of poetical and philosophical views, the germ and data to the history of literature."

The notes and parallels in my Appendix, which do not constitute an inconsiderable part in the present publication,

* Preface.

were collected in the following manner. When engaged in the perusal and in the study of these venerable remains of antiquity, it was my system to note down every passage in ancient, mediæval, and even in modern authors, that bore some relation or analogy to GABIROL'S maxims, or which might conduce to render any passage more lucid. And a hope is cherished that those passages, illustrative of ancient wisdom, as well as those of the mediæval Spanish-Moorish school, will not prove uninteresting to the general reader only, but even to the learned. "Lord Bacon," says the learned D'Israeli in his *Curiosities of Literature*, "has justly observed, that men of learning require inventories of their knowledge, as rich men have schedules of their estates . . ." Men of renown have followed the same course, and their names are still hallowed by posterity. They collected the sweets as lively bees hovering over the beautiful and fragrant flowers, 'stealing and giving sweets.' My task as a translator and 'ommentator, though laborious, was still pleasing. I only regret that the arduous duties of my office would not allow me leisure to avail myself more largely of the treasures which the British Museum contains, which would have enabled me, by application and research, to trace the origin of many obscure passages. The proof-sheets have been carefully read and corrected; but I regret that during my unavoidable absence, some sheets went to press, and a few errors were overlooked, and I therefore refer the reader to the errata at the beginning of the work.

Having stated thus much, one pleasing duty remains to be discharged, and that is to offer my meed of thanks to my friend JOSEPH JOSEPHS, Esq., who kindly consented to prepare

my copy for the press. His uncommon accuracy and taste with his readiness to oblige, have proved to me invaluable, and I embrace the opportunity to offer my heartfelt thanks to the gentleman, scholar, and friend.

Thus I submit the produce of my lucubrations to the public, cherishing a hope to have produced something not altogether unwelcome, and I trust that what has been gleaned with care may be read with profit.

B. H. ASCHER.

9, MAGDALEN ROW, GOODMAN'S FIELDS.

Nisan, 23, 5619—*April* 27, 1859.

EXPLANATION OF ABBREVIATIONS AND A LIST OF THE NAMES
OF HEBREW AUTHORS CITED THROUGHOUT THIS WORK.

C. MS., Hebrew College, Smith's Buildings, Leadenhall Street,
London.

P. MS. Pocock Collection, No. 184, Bodleian.

O. MS., Oppenheim Collection, No. 1177, Bodleian.

M.-C. MS., Michael Collection, No. 401, Bodleian.

H. MS., Hamburg, City Library, No. 193.

M. MS., in the collection of Hebrew MSS., in the Mill-yard
Library, Goodman's Fields, London, founded by the Rev. W. H.
Black, F.S.A., Elder of the Sabbath-keeping Congregation, late
Assistant Keeper of the Public Records, Rolls House, London.

1.—אמונות ודעות *Emunoth Vedei'oth*, by Rabbi Saadyah
Gaon, 942.

2.—אורח מישור *Orach Mishor*, by Rabbi Jacob Chagiz.

3.—בחינות עולם *Bechinoth Olam*, by Rabbi Jedayah Penini,
about 1305.

4.—המלך והנזיר *Ben-hamelech Vehanazir*, or, "The Prince
and the Dervish," translated from the Arabic, by Rabbi Abraham
Chisdai, about 1235.*

5.—בית הבחירה *Beth Habbechirah*, by Rabbi Menachem ben
Salomon Meiri of Perpignan, born 1290. See *Nachal Kedumim*,
p. 48, note 31.

6.—בעל עקדה *Baal Akeidah*, by Rabbi Isaac Aramah, about
1490.

7.—דברי חכמים *Dibrei Chachamim*, by Rabbi Eliezer Ashke-

* "The author has first brought to light a translation of the celebrated
Greek tale of *Baalam and Josaphat*, made from a hitherto undiscovered
Arabic copy." *Jewish Literature*, p. 174, by Dr. M. Steinschneider, London,
1857.

nazi, a collection of extracts from various MSS. of the Imperial Library and private MSS., Metz, 1849.

8.—חובת הלבבות *Choboth Halebaboth*, Arabic, by Rabbi Bechai ben Joseph Pakoda, about 1050—1100, and translated into Hebrew by Rabbi Jehuda Ibn Tibbon.

9.—קורי *Cosri*, by Rabbi Jehuda Halevi, ob. 1160, Arabic, and translated by Jehuda Ibn Tibbon.

10.—מזני זדק *Mozenei Zedek*, by Abu Chemed Al Gazali, which, for the sake of brevity I styled Al Gazali's "Ethics," about 1108, translated into Hebrew by Rabbi Abraham ben Samuel Halevi ben Chisdai, of Barzelona, a contemporary of the Lexicographer, Rabbi David Kimchi, and published for the first time by J. Goldenthal, Leipzig and Paris, 1839.

11.—משלי על מאירי *Meiri on Proverbs*, vide above, No. 5.

12.—מבקש *Mebakesh*, by Rabbi Shem Tob Palquera, 1264.

13.—מגן אבות *Magen Aboth*, by Rabbi Simon Duran, of Algiers, about 1444.

14.—מדרש שמואל *Midrash Shamuel*, by Rabbi Samuel Uceda, of Safet, 1579.

15.—מוסר השכל *Musar Haskel*, attributed to Rabbi Hai-gaon, ob. c. 1043.

16.—מוסרי הפילוסופים *Musrei Happilusuphim*, which by way of brevity has been styled *Ethics*. Collected by the Christian Arab, Honein ben Is-hac, (born 809, died 30 Nov., 873*) and translated by Rabbi Jehuda Alcharizi, by the request of the congregation of Lunel, about 1235.

17.—מקור חיים *Mecor Chayim*, by Rabbi Salomon Ibn Gabirol, born 1040, edited and translated by Dr. S. Munk, Paris, 1858.

18.—משלי שועלים *Mishlei Shualim*, by Rabbi Berachyah ben Natroni Hannakden, in Burgundy, born about 1260.

* Vide *Wüstenfeld's Arabische Aerzte*, 69, Güttingen, 1840.

- 19.—נחל קדומים *Nachal Kedumim*, by L. Dukes, Hanover, 1853.
- 20.—נהל'ת אבות *Nachlath Aboth*, by Don Isaac Abravanel, ob. 1505.
- 21.—סוד הסודות *Sod Hassodoth*, MS. Bodleian and Paris, attributed to Aristotle.
- 22.—ספר החסידים *Sepher Hachasidim*, by Rabbi Jehuda ben Samuel Calanimus, about 1200.
- 23.—עומר השכחה *Homer Hashikcha*, by Rabbi Abraham Gavison, ob. 1605.
- 24.—עמנו אל *Emanuel*, also styled *Machbereth*, by Rabbi Emanuel ben Salomon Zifroni, born at Rome, 1235.*
- 25.—עולם קטון *Olam Katan*, by Rabbi Joseph Zadik, 1149, edited by Dr. Jellenck.
- 26.—צוואת ר' יהודה אבן תבון *The Last Will of Rabbi Jehuda Ibn Tibbon*, published by Edelman, London, 1852.
- 27.—קערת הכסף *Caarath Hackeseph*, by Rabbi Joseph Ezobi, of Provence, about 1270.
- 28.—רוקה *Rokeiach*, by Rabbi Eliezer ben Jehuda, of Worms, 1240.
- 29.—רקמה *Rickmah*, by Rabbi Jonah ben Gannach, or Aboul Walid Merwan Ibn-Djanach, Arabic, translated into Hebrew by Jehuda Ibn Tibbon, born about 985—990, published from a MS. in the Imperial Library, Paris, by B. Goldberg, 1856.
- 30.—שבילי אמונה *Shebilei Emunah*, by Rabbi Meyer Aldabi, 1360.

* Emanuel's family name was *Zafferano*, Saffron. Moses Rieti, in the *Mikedash Meat*, Wien, 1851, p. 106, likewise names him עמנואל ממשפחת הצפרוני. It may, perhaps, not be irrelevant to remark that the family name *Zafrani* is also to met with amongst the Arabs. Ibn Challican makes mention of one named Abu Ali Az-Zafrani.—*Biographical Dictionary*, vol. 1, p. 373. Contributed by Mr. L. Dukes.

31.—שעשועים *Shahashukim*, by Rabbi Joseph Sabara, 12th century.

32.—שקל הקודש *Shekel Hakodesh*, MSS., Oppenheim Collection, 1404, by Joseph Kimchi, ob. 1160. Vide 10.

32.—תורת האדם *Torath Ha-adam*, by Rabbi Moses Nachmanides, ob. 1268.

33.—תחכמוני *Tachkemoni*, by Rabbi Jehuda Al-charisi, about 1206.

34.—מדרת נפש *Tickun Midath Hanepesh*, Gabirol's Ethics, vide 17.

זה ספר

מבחר הפנינים

במליצת החכמים, הקדמונים ומשלי פילוסופים הראשונים
ומוסרם ומצותם ורבריהם וחידותם
בכל ענין שאדם צריך אליו בחכמה וביראה ובמוסר ובדרך ארץ.
מסודר לשערים בכל ענינים:

THE BOOK ENTITLED

“THE CHOICE OF PEARLS,”

CONSISTING OF SENTENCES OF THE SAGES OF YORE,
PARABLES OF ANCIENT PHILOSOPHERS, THEIR MORALS, PRECEPTS,
EXHORTATIONS, AND SALUTARY REFLECTIONS,
INDISPENSABLY NEEDFUL
TO INSTRUCT MAN IN WISDOM, PIETY, MORALITY, AND POLITENESS,
ARRANGED IN CHAPTERS, AND DIVIDED INTO MAXIMS.

שֵׁעַר א'—הַחֲכָמָה :

1 אמר החכם • בחכמה • החכמים משלימים גמול
 הבורא • ומגיע [האדם] לעבודת האל בחייו • ולשם
 טוב אחרי מותו: 2 ואמר • אין לך דבר שמחדר השכל •
 כמוסר וחכמה • ואין דבר שמורה על דעת הרעתן •
 כמנהגו הטוב: 3 ואמר שאלת החכם • חצי החכמה •
 ופיוס בני אדם • חצי השכל • וסדר ההוצאה ^a • חצי
 הספוק: 4 ואמר איזה אדם ראוי למלוך? אמר
 חכם שמלך • או מלך שידרוש [החכמה ^b]: 5 ואמר
 ראוי למחזיק בחכמה ובצדק • שלא ירא משום אדם:
 ואמר הצדיקים אינם יראים כי אם האלהים לבדו:
 6 ואמר אברת השכל • אינה נמצאת • והחכמה נוטה
 עמו • באשר הוא נוטה: 7 ואמר הטורה בבקשת
 החכמה ובמוסר מקנה העטרות • והנזירים ^d יעשו
 העטרות מזהב הלשון המדברת • ויושמו בראשי
 אוהביהם: 8 ואמר הטורה בבקשת החכמה והמוסר •
 טורד מקנות [י"א מקצות] העונות • והעבירות • מביא
 האדם למאוס בעולם כלה • ולאהב עולם הקיים:
 9 ואמר במקום המשתה והשחוק • לא תשכון
 החכמה • אבל היא מגורשת משם: 10 ואמר מי

M. C. * C., M. ^a בהוצאה ^b כן הוא כ"י M., C. ^c ונאמר הצדיקים
 ואמנם H. ^d והנזירים יעשו כזהב ותיבת "העטרות" אינו:
 במאירי על משלי ד' ט' הנרסא הוא כמו בדפוס
 P. ^e כ"י המינות

CHAPTER I.

W I S D O M.

1. THE sage says, Wisdom is the means by which the wise thoroughly evince their gratitude towards their Creator; by which they become his true worshippers during life, and obtain a good name after death. 2. Nothing, says he, tends so greatly to render the intellect acute as instruction and wisdom; nor is anything more calculated to manifest true knowledge, than good conduct. 3. The questions of the wise are indicative of wisdom; affability towards mankind denotes intellect; and economy is equivalent to half a subsistence. 4. Who is the most fitted to rule? The wise man who has succeeded to power or dominion, or the king searching after wisdom. 5. The wise and the just should fear no man; for the pious fear none but God. 6. The means of attaining wisdom once neglected, are irrecoverable; but wisdom leans to those who seek her. 7. He who strives after wisdom and morality, strives for a diadem of golden words and sublime expressions, woven by the poet to deck the brow of his dearest and most deserving friends. 8. The pursuit of wisdom arrests the commission of iniquities, and inclines man to despise this transient world, and to love the everlasting one. 9. The sage was wont to say, Wisdom is incompatible with the banquet and the revel—her presence is not welcomed there. 10. He whom the Creator has endowed with wisdom will never be dismayed in trouble or distress;

שהגנו הבורא חכמה • לא ידאג להפקד ^a הצער
והיגיעה [כי אחרית החכמה השלום והמנוחה ואחרית
הזהב הכסף הצער והיגיעה ^b] : 11 ואמר החכם • איני
דורש החכמה לתקוה שאבוא עד קצה • ואגיע עד
תכליתה • אבל אדרוש אותה • שלא אהיה סכל ואין
ראוי למשכיל זולתו : 12 וצוה החכם לבנו • בני אל
תהי חכם בדברים • אך היה במעשה • כי החכמה
שבמעשה • תועליך לעולם הבא • ושדברים בכאן
תשאר : 13 וצוה החכם את בנו • היה יושב לפני
חכמים • שאם תדע ישבחוך • ואם תסכל ילמדוך •
ואם ^d יעידו לך יועילוך : 14 ואמר לי ספור ^e הכסילים •
אסירי המות • התירו מאסרכם בחכמה : 15 ואמר
לולי החכמה • לא היינו מבקשים המעשה • ולולי
המעשה • לא היינו מבקשים החכמה • וטוב שאניח
אותה מפני שלא אדענה • משאניחנה ממאוס בה :
16 ושאלו לחכם מפני מה חכמת יותר מחבריך ? אמר
להם מפני שהוצאתי בשמן יותר ממה שהוציאו חברי
ביין : 17 ואמר • גוף בלא חכמה • כבית בלא יסוד :
18 ואמר מי שנודע בחכמה • מביטין אליו בעין ההדור :
19 ואמר שתוק ותנצל • שמע ותלמוד : 20 ואמר אין דבר
שמועיל לאדם כדעת מעלתו והשגתו שכלו בחכמה
וידבר בפיהם : 21 ואמר • האדם חכם • בעודנו מבקש
החכמה • וכאשר יחשוב שהגיע אל תכליתה • הוא
סכל : 22 ואמר לא הנחילו האבות לבנים דבר שהוא

^a כ"י O., P. בהפקד M., C. e מה שאיני
רשאי להיות וכו' M. יעזרו ^d C., M. e לספור ; M.-C. 401 לספר
והשגת שכלי בחכמה M., C. בפניהם, H. 193 בפיוס ^f

for the end of wisdom is peace and tranquillity, whilst that of gold and silver is grief and vexation. 11. I do not vainly hope, said the sage, to attain wisdom in its fullest extent, but solely to escape the imputation of ignorance, a principle imperative on every rational being. 12. He also counsels his son not to be wise in words, but in deeds; for practical wisdom benefits man hereafter, whilst wordy wisdom extends not beyond this transient world. 13. He likewise enjoined his son to court the society of the wise; For, said he, they will award praise to thy knowledge; instruct thine inexperience; and their commendations will benefit thee. 14. He used to say, It is peculiar to the ignorant to be fettered by death,—wisdom must loosen the shackles.* 15. Wisdom, excites us to activity, and activity induces wisdom; yet it is less unpardonable to neglect wisdom from ignorance, than to neglect it from disdain. 16. To the question, How he became wiser than his companions? he replied, Because, I spent more in oil than they in wine. 17. Man without wisdom, is like a house without a foundation. 18. He who is renowned for wisdom is regarded with respect. 19. Be silent, and thou are safe; be attentive, and thou wilt be instructed. 20. Nothing is more useful to man, than to be conscious of his station, the extent of his wisdom, and power of preception; by these only must his words be regulated. 21. During the pursuit of wisdom man may be termed wise; but the conceit of having attained it, renders him a fool. 22. The most precious bequest is wisdom; for wealth is obtained by wisdom, but is

* Ignorance may be figuratively compared to the shackles of death.

חשוב מן החכמה • כי האדם קונה הון בחכמה • ומאבדו
 באולת וישאר חסר כל : 23 ואמר אם תכנע לדרוש
 החכמה • תכובד כשדורשין אותה ממך : 24 ואמר
 החכמה • היא היחוס הגדול • והאהבה • היא הקורבה
 הקרובה : 25 ואמר המלכים שופטי הארץ • והחכמים
 שופטי המלכים : 26 ואמר רצון החכם בחכמה •
 ורצון הכסיל באולת : 27 ואמר מה טוב המעשה •
 תיפהו החכמה • ומה טובה החכמה תיפהו המעשה •
 ומה טוב המעשה תיפהו הנחת : 28 ואין דבר שנלוה
 אל דבר • טוב מן הענוה אל החכמה • ומן היכולת
 אל^a המחילה : 29 ואמר מי שמתעסק בתורה • לא
 יתכן שיהא צוארו עב וגופו שמן : 30 וצוה החכם
 את בנו • היה חכם • ולמד^b • ומאזין • או אוהב
 החכמה • ואל תהי החמישית פן תאבד : 31 ואמר
 אין ראוי שתתבייש לשאול באשר אינך יודע • כדי
 שתדע • ולא תתבייש כששואלין ממך מה שלא ידעת •
 לומר איני יודע : 32 ודע כי מעלת הסבל^c מן
 האמונה • כמעלת הראש מן הגוף • כשיאבד הראש •
 יאבד הגוף • וכאשר יאבד הסבל^a • תאבד האמונה :
 33 ואמר ערך כל אדם כפי מה שהוא יודע : 34 ואמר
 אם בני אדם יכבדוך לעושר או לשררה • אל יערב
 לך • כי הכבוד ההוא יפנה בפנותם • אבל יערב לך
 אם יכבדוך בשביל החכמה או בעבור יראה או בעבור
 מוסר : 35 ואמר דומים החכמים בארץ • למאוויזות

^a כן הוא ניסח M., H., O. אכן ניס P. הוא להיפך

^b O. ולמד M. או לכד : ויכול להיות שהיו"ו היא ו"ו המחלקת

^c הסבל בארבעה כ"י אשר לפני : "השכל" והיא הנכון ^d השכל בהג"ל

forfeited by folly, to the inevitable sacrifice of all. 23. He who humbles himself in quest of wisdom, will in turn be honoured by those who seek it of him. 24. Wisdom constitutes the noblest pedigree, and love the closest tie. 25. Kings judge the world, but the wise judge kings. 26. Wisdom is the delight of the wise—folly of the fool. 27. Admirable is the deed crowned by wisdom, delightful is wisdom crowned by practice, yet more excellent still is practice decked by gentleness and grace. 28. There is no happier union than that of modesty with wisdom, and power with clemency. 29. Robustness and obesity are seldom the portion of the devotee to study and religion. 30. The wise man thus enjoined his son: Endeavour to be wise, to learn, and to be attentive; neglect these and thou art undone. 31. Scruple not to be enlightened on subjects of which thou art ignorant, so that thou be spared the blush of confessing thine own folly. 32. Know that the connexion of reason and faith is as that of the head and the body; for as the loss of the head necessarily entails that of the body, so does the loss of reason involve that of faith. 33. Man's worth is estimated according to his knowledge. 34. Let not the honour bestowed on thy wealth and power elate thee, for that honour vanishes when they disappear; but gratifying indeed is that honour elicited by wisdom, fear of the Lord, and morality. 35. The wise of the earth resemble the luminaries of the heavens.

בשמים : 36 ושאלו לחכם מי הם יותר גדולים •
 החכמים או העשירים ? אמר החכמים : 37 אמרו לו אם
 כן מפני מה החכמים בפתחי העשירים יותר מהעשירים
 בפתחי החכמים ? אמר מפני שחכמים מכירים מעלת
 העושר • והעשירים אינן מכירין מעלת החכמה : 38 ואמר
 אין שפתי חלקות מדת המאמין אלא בבקשת החכמה :
 39 ואמר תחלת החכמה שתיקה • שניה לה שמיעה •
 שלישית זכרון • רביעית מעשה • חמישית מורה ^a :
 40 ואמר כשתשב בין החכמים • יהי רצונך לשמוע
 יותר מלדבר : 41 ואמר מי שעובד כראוי את השם
 ילמדוהו ה' את החכמה ויראו את מבוועיה מלבדו על
 לשונו : 42 ואמר אין האדם חכם עד שיהו בו שלש
 מדות • שלא יבזה מי שהוא קטן ממנו בעודו דורש
 את החכמה • ואל יקנא במי שגדול ממנו בממון •
 ושלא יקבל שכר על חכמתו : 43 ואמר שאל^b את
 החכמים שאלת השוטים • ושמור שמירת הנדיבים :
 44 ואמר הטובה שבמדות האדם • שיהיה שואל :
 45 ואמר מי שלבש בבקשת החכמה לבוש הבושת •
 ילבוש מהכסילות אפור מעיל • ועל כן תקרעו מעיל
 הבושת בבקשת החכמה : 46 ואמר כל מי שרבו^c
 פניו • תמעיט חכמתו : 47 ואמר החכם מצאתי
 החכמה בין הבושת והסבל^d • ושאלת הכסיל בין
 הבשת והגאווה : 48 ואמר עם הפחד • תאבד תקוה •

^a M., P., C. למורה • פי' לאחרים O. "מורה" פי' להודות על האמת

^b בארבעה כ"י "על החכמה"

^c P. מי שרבו • פי' מעוז פניו M., C. מאמר זה מחובר עם שלפניו והלשון הוא •

כי מי וכו' C. מי שיבושו פניו

^d M., P. "והסבל" פי' שבישוני חברי בשאלותי וסכלותי

36. It was asked of the sage: Who are superior, the wise or the rich? The wise, was his reply. 37. But why, objected the querist, are the wise more frequently at the door of the rich, than the rich at the door of the wise? Because, rejoined he, the wise know the value of wealth, whilst the opulent do not know that of wisdom. 38. The true believer only condescends to flatter when he pursues wisdom. 39. The first step to wisdom is silence; the second attention; the third memory; the fourth activity; the fifth study. 40. In the assembly of the wise be more disposed to listen than to speak. 41. God will bestow wisdom on those who truly revere him, and her outpourings will be conveyed from the heart to the tongue. 42. He alone can be considered wise who possesses the following three qualities, not to despise inferiors in their endeavours to attain wisdom; not to envy those who are wealthier than himself; and not to barter his wisdom for lucre. 43. Seek wisdom even in the language of folly, but impart it unsparingly and with discretion, after the manner of the liberal. 44. Man's most estimable peculiarity is an inquiring mind. 45. He who seeks wisdom in the garb of bashfulness, will be enveloped in the attire of folly; let therefore the votary of wisdom divest himself of that garb. 46. Arrogance diminishes wisdom. 47. The wise man continues: Wisdom is ever found accompanied by diffidence and patience, and the interrogatories of the fool by meanness and pride. 48. Timidity is incompatible with hope, as is bash-

ועם הבשרת חסרון החכמה : 49 והחכמה אבדת
 המאמין • צריך שיבקשנה אפילו בידי הכופרים :
 50 וצוה החכם לבנו למד ארת החכמה • כי^a אם
 תהיה קטן עם זה תהיה גדול עם אחר : 51 ואמר
 כמה מגונה הסכלות בזקן : 52 ואמר למד חכמה
 למי שאינו יודע • ולמוד ממי שיודע • וכאשר תעשה
 זה תדע מה שלא ידעת • ותזכור את אשר ידעת :
 53 ואמר בקשת החכמה בימי הזקנה כתיו על החול •
 ובקשת החכמה בימי הנערות כפתוח על האבן :
 54 ואמר אל תמסרו החכמה למי שאינו ראוי לה פן
 תחמסוה • ואל תמנעוה מאנשיה פן תחמסו אותה^b •
 ואל תגמלו רשע כרשעתו • פן יאבד שכרכם אצל
 הבורא : 55 ואמר הזריוות • שתשמור מה שצוית
 בו לעשות • ותעווב מה שלא צוית בו : 56 ואמר
 החכם • לא יגנה אותו הרש • ולא תעבירהו התאוה^c •
 (י"א תעבירהו) : 57 ואמר כי כסיל השיב על אדם
 חכם • אמר לו החכם אם היית יודע מה שאני אומר •
 לא היית מבוה^d אותי • או אם לא הייתי מכיר מה
 שאתה אומר • הייתי מאשים אותך • אך לא ידעת
 את אשר דברתי • על כן האשמתני • וידעתי סכלתך •
 ודנתך לזכות : 58 ואמר כל חכמה שלא ידובר בה •
 כמטמון שאין מוציין ממנו : 59 ואמר החכמה שני

M. ^a אם תהיו קטני עם תהיו גדולי עם אחר : וכפי הנראה ה' לר' יוסף
 קמחי הניסחא הנכונה הזאת • " באמרו לדרוש תבונה וחקר חכמה • כל עיר וכל
 מקום ח' סתור • כי אם תהי' קטן בעם אחר תהי' גדול בעם אחר : " שקל הקודש כ"י :

C. למדו החכמה אם תהיו קטנים אם תהיו גדולים עם אחר :

M., P. ^b אותם וכן הוא במאירי משלי¹ ז' והיא הנכון עיין נ"כ ספר החסידים §287 :

C. תחמסוה : P. ^c התאנה פ' אונאה : P., C., M. ^d מוכה :

fulness with wisdom. 49. It is imperative on the true believer to repair the loss of wisdom, even through the medium of the sceptic. 50. The sage recommended his son, to be untiring in the acquisition of wisdom; For though, said he, thou mayest be subordinate to some, thou will prove superior to others. 51. How degrading is folly in old age! 52. Impart learning to the ignorant, and receive it from the erudite; thus wilt thou acquire that of which thou art ignorant, and retain that which thou hast acquired. 53. Wisdom sought after in old age fades like letters traced in sand, whilst that obtained in youth may endure like characters engraved in stone. 54. Withhold knowledge from the unworthy, lest you wrong wisdom; refuse it not from the deserving, lest you wrong them; nor requite the wicked according to their wickedness, lest you forfeit the reward of your Creator. 55. Obedience consists in our promptitude to observe the commands enjoined on us, and in abstaining from things prohibited to us. 56. Poverty can never disgrace the wise man, nor will lust subdue him. 57. The sage who was once contradicted by an illiterate man, thus replied: Hadst thou been able to appreciate my words, thou wouldst have acquiesced in them; or had I not penetrated thy meaning, I should have condemned thee; but though thy ignorance merit reproach, I who know thy folly acquit thee. 58. Wisdom lying dormant is like an unproductive treasure. 59. Wisdom may be comprised

חלקים • החכמה שבלב • היא החכמה שמועילה •
 והחכמה שבלשון • מבלי מעשה • והיא טענת
 הבורא על ברואיו : 60 ואמר דעות בני אדם ארבע •
 יודע ויודע שיודע • חכם • שאל מאתו • יודע ואינו
 יודע שיודע • הזכירו ועזרוו שלא יהא נשכה • אינו
 יודע • ויודע^a שאינו יודע • למדהו • אינו יודע והוא
 מראה • בעצמו שיודע • סכל [הוא^b] הרחיקהו :
 61 ואמר אל תאמר במה שלא תדע • אדע • פן
 תחשד במה שתדע : 62 ואמר אין מדה שאהריתה
 לטובה כאמונת אלהים • וכבוד האבות • ואהבת
 החכמה • ושמע מוסר : 63 ואמר מעשה הכסיל בעת
 חטאו שמאשים בני אדם • ומעשה מבקש המוסר
 שמאשים את עצמו • ומעשה החכם החסיד שלא
 יאשים לא עצמו ולא אחרים : 64 ואמר אל תבוש
 לקבל האמת מאיזה [מקום^c] שיבא אפילו מאדם פחות :
 65 ואמר מי שמתחכם מבלי חכמה • כחמור הרחים
 סובב סובב ואינו זו ממקומו : 66 ואמר חמלו על
 נכבד שנקל • ועל עשיר שנורש • ועל חכם שנפל
 בין הפתאים : 67 ואמר אין מי שצריך לחמול עליו •
 כחכם שנפל^a עליו דין כסיל : 68 ואמר אל תשליכו
 הפנינים לפני החזירים • כי אינם עושים [בהם^c]
 מאומה • ואל תמסרו החכמה למי שאינו יודע
 מעלתה • כי היא יקרה מפנינים • ומי שאינו דורש
 אותה רע יותר מהחזיר : 69 ואמר החכם שאינו

^a נוסח C. ה' לי לעינים ובדפוס אינו יודע ולא יודע וכו' M. הביא רק שלשה

M., C. c

C. b

כתות וה"נ בשמטה :

C., M. d כחכם שעבר עליו דין כסיל :

under the following two heads: the wisdom of the heart which is of real effect, and the wisdom of the tongue unaccompanied by deeds; the one is the most useful, the other causes man to incur the reproach of his maker. 60. Mankind may be classified thus: 1st. the learned man, who is conscious of his learning; he may be termed truly wise—of him shalt thou seek knowledge. 2nd. If learned, but unconscious of his learning, remind him of it (that he may not further forget it). 3rd. If ignorant, and aware of his ignorance, instruct him. 4th. But if ignorant, and assuming to be learned, he is a fool, dismiss him. 61. He used to say, Pretend not to that of which thou art ignorant, lest thine actual knowledge should be discredited. 62. No virtues lead to more felicitous results than faith in God, honour to parents, love to wisdom, and attention to moral instruction. 63. The fool is prone to impute his faults to others; the votary of moral improvement will freely confess his errors; but the truly pious and wise will endeavour to avoid either. 64. Be ready to accept truth from whomsoever it may emanate, even from inferiors. 65. He who would philosophize without wisdom, may be compared to an ass, which moves round the millstone, without advancing beyond it. 66. The sage observed, Pity the noble-hearted who has fallen; the rich that has become reduced, and the wise, whose lot is cast amongst the fools. 67. None deserves our pity more than the wise who has become subjected to the judgment of fools. 68. Cast not pearls to the swine, for they are valueless to them; intrust not wisdom to him, who cannot appreciate it; for wisdom is dearer than pearls, and he who seeks it not, is inferior to the brute. 69. The sage

עושה כחכמתו • תוכחתו נופלת על הלבבות •
 כאשר יפול הגשם על האבנים • ואמר מי שאין
 דבריו דומין למעשיו • הוא מבייש [מעשיו ועצמו^a]
 ואת נפשו • על כן כשיצא הדבר מן הלשון
 [בלי לב^b] לא יעבור האזן : 70 ואמר אין אדם
 מכיר בטעות מלמדו • עד שידע^c המחלקות :
 71 ושאלו לחכם האיך^d נאה לזקן שילמוד ? ואמר
 אם הכסילות גנאי הוא לו • הלמוד נאה לו : 72 ואמר
 ארבעה דברים אין אדם חשוב מתגדל בהם • שיקום
 ממקומו לאביו • ושיכבד אורחיו • ושיעיין [עניינו^e]
 מרכבותיו אפילו יש לו מאה עבדים • ושיכבד
 החכם לקחת מחכמתו : 73 ואמר מי שיושב בין
 החכמים מכובר • ומי שיושב בין הכסילים נבזה :
 74 ואמר הזהרו מן הכסיל שעובר • ומן החכם ההוטא :
 75 ואמר בקשרת החכמה כחיפש המטמונים • ולא
 יערכנה זהב ופנינים :

שער ב'—היחוד :

76 אמרו לחכם • ספר לנו מהו הבורא ? אמר הדבור^f
 במה שלא יושג אולת יחשב • והמחלוקת
 במה שלא תגיעוהו המחשבה • חטא הוא : 77 ואמר
 שחכם נכנס^g על אנשים שהיו חולקים בדברים • אמר
 להם לא תשלם לכם העצה • אמרו לו ולמה ? אמר
 להם שהעצה היא ההסכמה :

M., C. d

M. c הלימוד הנאה

O., P. b

O., P. a

: עבר g

M. f המתחכם :

C., M. e

observes: The exhortation of the wise, unaccompanied by practice, falls on the heart as rain on stone; and he whose words are at variance with his deeds disgraces himself; hence, words which emanate not from the heart can never penetrate the ear. 70. We can only be sensible of the errors of our preceptors, when we have heard their doctrines contested. 71. On being asked, whether the acquisition of knowledge befits old age? the sage replied, If ignorance be a disgrace, then must learning be an ornament. 72. True dignity will never scorn the performance of the following four duties: 1st. To rise from his seat before his parent. 2nd. To wait upon his guest. 3rd. To devote personal attention to the state of his horses, equipage, and property, though he may have a hundred servants to do it. 4th. To respect the learned, so as to profit by their wisdom. 73. The society of the wise confers honour, that of the ignorant contempt. 74. Avoid the ignorant who feign piety, and the learned man who is sinful. 75. Seek wisdom with the avidity with which thou wouldst search for hidden treasures, for it is more precious than gold and silver.

CHAPTER II.

THE UNITY.

76. THE wise man was asked, Who is the Creator? He replied, To discuss a subject which cannot be comprehended is folly, and to dispute on matters beyond the power of conception is sinful. 77. He used to say, A wise man chancing to enter an assembly of disputants, addressed them as follows: Your argument will never lead to a satisfactory result. On being asked, Wherefore? he replied, A successful result would imply unanimity of opinion.

שֵׁעַר ג'—הַעֲנוּה :

78 אמר החכם • קרן המשכיל ענוה • קרן כסיל
 עזות • ועקב כל ענוה שלום : 79 ואמר החכם
 אני שומע דבר רע ולא אשגיח עליו אל • ולמה?
 אמר לו מפני שאני ירא שאשמע קשה ממנו : 80 ואמר
 השתיקה לכסיל • היא תשובתו : 81 ואמר שלשה
 דברים מי שאינם בו לא ימצא בו טעם האמונה •
 ענוה שישב [בה] אולת הכסיל • ויראה שתמנע מן
 העבירות • ודעת נוחה שיפיים ^b בני אדם : 82 ואמר
 שאדם אחד בא בא לפני חכם אחד ואמר לו אני
 רואה בני אדם שהם מזיקים • ונפשי יעצתני שלא
 אתערב עמהם • אמר לו לא תעשה כי לא תוכל
 לעמוד בלעדיהם • וגם הם אינם יכולים לעמוד בלעדך •
 כי הם צריכים לך ואתה צריך להם • אך היה
 בניהם ^d חרש שומע • עור רואה • אלם מדבר :
 83 ואמר אין זו טובה שתמנע מהזיק • אבל מדה טובה
 היא שתסבול הנזק : 84 ושאלו לחכם מה המדות
 הטובות? אמר סבל • והמדות הרעות? אמר נקמה •
 85 ואמר אדם אחד גרף אדם חכם • אמר לו אחד

^b בדפוס שוכנינו: "שיפריש"

^d C., M. *ibid.* "בפניהם"

C., M ^a

C. ^c רעים

^e M. הנוסח היא "ושאלו לחכם מה הן המדות הטובות? אמר סבול המדות
 הרעות" ומלת "נקמה" חסר: ומהספר שקל הקדש לר' יוסף קמחי נראה כי
 ה' לפני נ"כ נוסחא הזאת כי בחרוזיו נמצא "מהמדות טובות נודעות סבל
 המדות הרעות" ולדעתי הנרסא היא אמת—כי היא לפי ענין השער אשר ידבר
 מענין הענוה ומה ענין לכאן הנקמה: אכן לא ערב לבי לשנות את המאמר
 בתוך הספר • והקורא יבחר :

CHAPTER III.

M E E K N E S S.

78. THE wise man says, Diffidence is the diadem of the intelligent; the characteristic of the fool is boldness; and the result of all diffidence is peace. 79. He used to say, Evil words fall harmlessly on my ears. On being asked for a reason, he answered, It is from the dread of hearing epithets harsher still. 80. Silence is the reply adapted to folly. 81. He who is deficient of the following three qualities cannot be said to have the least idea of faith:—First, meekness to reply to folly; second, piety to guard from sin; and third, gentleness to reconcile himself with mankind. 82. A certain man thus addressed a philosopher: Mankind, I perceive, are prone to injure; hence mine ardent desire to shun their intercourse. The sage, however, replied, Do not so, for thou canst as little dispense with them as they with thee; but seem in their presence as one who hears and is deaf, who speaks and is dumb, and who sees and is blind. 83. There is no merit in sparing pain to others, but in our efforts to bear it patiently. 84. It was asked of the sage, In what one virtue are all the rest comprised? Patience, was his answer. And in what single vice are all others concentrated? Vindictiveness. 85. A wise man having been treated

מתלמידיו רבי תן לי רשות בו • אמר לו החכם • אינו
 חכם מי שמרשה לרעה : 86 ואמר מי שרב סבלו •
 רב^a ענותנותו • ימעטו הומסיו וירבו עוזריו : 87 ואמר
 אחרית כל קטטה הרטה • ואחרית כל ענוה שלום :
 88 ואמר מי שהוא עניו יהיה אדון • ומי שיתבונן יוסיף
 לקח חכמה : 89 ואמר אני^b מנשא עצמי שיהיה
 שום עון שוקל יותר מפשעי : 90 אמר מי שאינו
 מושל בכעסו • אין שכלו שלם : 91 ואמר השתיקה
 מענות השוטה • טוב מענותו : 92 ואמר איזה גבור ?
 מי שמשיב • את האולת מענותו וכובש את כעסו :
 93 ואמר כל מי שאינו מושל [ברוחו בשעת] ^c כעסו
 כל שכן שאינו מושל בזולתו : 94 ואמר העניו • מרכבת
 הכסיל : 95 ואמר מי שלא סבל דבר אהד • ישמע
 דברים הרבה : 96 ואמר העוז והנצוח • לעניו :
 97 ואמר תחלת ריוח העניו • שיעזרו אותו בני אדם
 על הסבל ^e : 98 ואמר שאדם אהד גרף חכם • אמר
 לו אל תפליג בגדופינו • והנח לשלום מקום :
 99 ואמר מי ששמע דבר שאינו כרצונו ושותק עליו •
 יפסוק ממנו כדה שמואם בו [ואם יענה עליו
 ישמע מה שמואם בו יותר] ^f : 100 ואמר מצאתי
 הענוה שהיא עוזרת לי מכל אנשי : 101 ואמר שאדם

^a ונראית ענותו M., C.

^b איני P., O. נמצא ככתבו וכלשונו בחובת הלבבות שער הכניעה פ' א' ושם
 הוא הנוסחא "איני" והמעתק הביא שם ינרסאות "מעונתי וענותי" C. "מעונתי"
 M. אני ... משיה' בי שום ... מעונתי : עיין נ"ב בפירוש הישן :

^c M., C. מי שהשיב האולת בעניה : O. ^d הכסיל C., P., C.

^e C., P., M.

with contumely, one of his disciples asked permission to retaliate. No, replied the sage; he is no wise man who authorizes another to inflict injury. 86. He who possesses abundant patience and meekness will witness the diminution of his oppressors, and the increase of his supporters. 87. It was a favourite observation of the sage, that discord ends in regret, and meekness in harmony. 88. The unassuming acquire superiority, and the reflective wisdom. 89. I never prided myself on being a more rigorous scrutinizer to my least delinquencies*, than to the heaviest transgressions of my fellow-creatures. 90. He who cannot control his anger does not possess perfect wisdom. 91. Silence is the fittest reply to folly. 92. On asking the sage who may be truly termed a hero? he replied, He who can requite folly with meekness, and subdue his anger. 93. For how can he rule over others who cannot govern himself? 94. Humility is often made the butt of folly. 95. Impatience under one wrong will necessitate the endurance of many more. 96. Power and victory are often the lot of the humble. 97. Modesty enlists mankind to combat the assaults of folly. 98. A wise man thus reproached one who vituperated him: Be lenient to my faults, and leave room for reconciliation. 99. To bear quietly that which is unpleasant, will prevent harsher epithets. 100. I find diffidence more valuable than the aid of mankind. 101. A

* Vide Appendix.

אחד גרף חכם אחד • ורדף אחריו עד ביתו הולך
 ומגרף • אמר לו החכם אמור פה^a מה שבלבך ושוב
 לך • קודם שישמעוך קצת מנבלינו ותשמע^b מה
 שתמאס* ותקה מכות בשכר רוע מעלליך : 102 ואמר
 שאדם אחד גרף חכם אחד • אמר לו החכם אתה
 לא הנחת מאומה מכה שידעת בי • ומה שידע בך
 הבורא יותר : 103 ואמר במשוך^d הכף אל תחטיאך :
 104 ואמר דוחים בסבל צער מה שהוא גדול ממנו :
 105 ואמר מי שבחר בטוב • יברח מן הרע :

ד'—שער המחילה :

106 אמר החכם המחילה לנבל • כפי שהגון לנדיב :
 107 ואמר מהל על^e שהרע לך • ותן למי שמנע ממך :
 108 ואמר ההודאה בעון הטענה כבקשת המחילה :
 109 ואמר הודה בעונך ובקש מחילה כי כפירת העון שתי
 העונות : 110 ואמר מהל הטא אוהבך • ואל תתגלה
 לשנאך : 111 ואמר אם תקום תראג • ואם תמחול
 תעלוין : 112 ואמר כי מלך צוה להרוג עדת אסירים •
 אמר אחד מהם אדוני מלך אם אנחנו הרענו לחטא •
 הלא אתה תטיב [שאת] כשתאמר הרפו לאלה הנבלים •
 ולא היה אדם בהם שהטיב לדבר כזה • ונמנע המלך

^a תיבת פה והלך ומגרף נשמטו בכ"י C., M. b. C., M. ותפנע וכו' M. c. חירף

^d M.-C., M. ואומרים בְּמִשׁוֹךְ : C. במשול עיין מפרש כי הוא מביא כל הנרסאות:

^e C., M. למי : C., M. f. עם שינאך :

^g אבד המלך הרפו לאלו הנבלים C., M.

* אינו ברפוס שונצינו ולא בכ"י :

sage was annoyed by the abuse of one who followed him to his door, heaping on him a torrent of reproachful epithets. Be brief, said the philosopher, and leave me, lest thy slander should be overheard by my menials, who may then compel thee to hear that which may displease thee, and repay thy slander with castigation. 102. The following observation was made by the sage who was abused by a querulous man: Thou hast omitted none of my failings of which thou art cognizant; but those which God knows of thee are still more. 103. Error is incompatible with regularity*. 104. Patience under ordinary misfortunes lightens troubles more serious. 105. To choose good is to avoid evil.

CHAPTER IV.

P A R D O N.

106. THE sage observes, Pardon is alike due to the sordid and the generous. 107. Extend thy pardon to him who wronged thee, and thy charity to him who has withheld it from thee. 108. Sins confessed is a solicitation for forgiveness. 109. Confess thy sins and crave forgiveness; for denial doubles the offence. 110. Pardon the sin of thy friend, and contend not with thine enemy. 111. Revenge produces sorrow, pardon gladness. 112. It is recorded of a king, who had decreed the execution of a band of malefactors, that one of the condemned craved forgiveness in the following expressive terms. Wicked as we were, O lord king, in committing sins, yet let not that preclude the exercise of thy royal clemency to spare our wretched lives. These expressive words pleased the king, who tempered justice with mercy,

* Vide Appendix.

ולא הרגם : 113 ואמר כי מלך אחד צוה להרוג חכם אחד . אמר לו אחד מיועציו אתה יכול לעשות מה שלא עשית יותר מהשיב מה שעוית^a . ונמנע ולא הרגום :

ה'—שער המתון :

114 אמר החכם המתן ותנצל . מהר ותתחרט :
 115 ואמר המתן אחריתו טובה . והמהירות אחריתו רעה : 116 ואמר מי שרוכב^b במהירות אינו בטוח מן המכשול : 117 ואמר יש ממתין ומגיע להפצו . וממהר ונכשל :

ו'—שער האמונה :

118 אמרו לחכם למה אין אנו רואין עליך סימן דאגה ? אמר להם . מפני שלא קניתי דבר ופקדתי וראגתי עליו : 119 ואמר אין לך דבר שאין לו גדר : 120 אמר לו מהו הגדר ?^c אמר הבטחון . אמר לו מהו גדר הבטחון ? אמר האמונה . אמר לו ומהו גדר האמונה ? אמר שלא תירא דבר : ואמרו לחכם מהו גדר האמונה ? אמר הבטחון באלהים ורצות בגזרותיו והמסר אליו : 121 ואמר השמחה והמנוחה ברצון . והראגה והאבל^d בהקצפה : 122 ואמר אין

^b M. על סוס המהירות :

^a P., M., C. שעשית :

^c M., C. אמר החכם אין לך דבר שאין לו גדר : אמרו לו מה גדר הבטחון :

^d M., C. בהתקייפות :

and granted pardon. 113. A certain king ordered the execution of a philosopher, one of the counsellors pleaded for him in the following terms: My lord, though thy power may enable thee to accomplish an act, yet can it ever enable thee to undo one? The king reflected and revoked the fatal decree.

CHAPTER V.

DELIBERATION.

114. THE sage observed, reflection insures safety, precipitancy regret. 115. Reflections may produce prosperity; haste, misfortune. 116. The fleet rider is not secure from stumbling. 117. We often accelerate by reflection, whilst we retard by impetuosity.

CHAPTER VI.

F A I T H.

118. THEY asked the wise man, Why do we not perceive in thee the least trace of care? Because, replied he, the loss of fortune never occasioned me regret. 119. He used to observe, Everything must be defined by a certain standard. 120. Being asked, for instance, how he would define confidence? By faith, was his reply? To the further interrogatory, as to what constitutes faith? he rejoined, To fear no man, to rely on God, to bear patiently his visitations, and to be submissive to his decrees. 121. Joy and ease are associated with equanimity; care and vexation with impetuosity. 122. Nothing transcends faith—it is our safeguard against the direct

דבר גדול מן האמונה. וקצת בני אדם סובלים הפגעים האלה כרש וחולי והפחד. ודע^a כי כל אלה משערי האמונה: 123 ואמר החכם. בני אדם שאלו מאלהיכם שיהון אתכם האמונה. כי האמונה ראש התורה. ובקשו ממנו השלוח כי היא^b ראש הגדולה. בנעימות תבקשו בעולם הזה ובעולם הבא. ודי באמונה עושר. ובעבודה עסק: 124 ואמר הטורף אין מוצאותיו חריצות ולא מונעתו שנאת השונא. אילו היה אחד בורח מטרפו כאשר בורח מן המות. היה טורפו רודף אחריו יותר ממנו וממהר להשיגו יותר: 125 ואמר מי שאינו רוצה בגזרת הבורא אין לשטותו רפואה:

ז'—שער הבטחון באלהים.

126 אמר לחכם מהו הבטחון באלהים? אמר שתבטח בו בכל ענייך ותניחם עליו: 127 ואמר מי החכם שבבני אדם והבוטח מכולם? מי שהוא רוצה בדברים בבואם ובפנותם: 128 ואמר ראוי לאדם שלא יחשוב טרפו מתאחר. ושלא ידאג לגזרת הבורא: 129 ואמר החכם ימי העולם צבא^a מה שיש

^a כן הוא בכל כ"י ובדפוס "יודע" מחוסר הבנה:

^b M., C. כי היא [ראש] C. הגדולה שבנעימות:

^c M. הממין: C., M. אין ממציאטר חריצות החרוץ:

^d M., P. יש מהם לא יבואך אף אם תרדוף אחריהם. וכזה שיש מהם עליך

hardships of poverty, sickness, and dread ; this protection faith only can afford. 123. Man should fervently supplicate the grace of God to imbue him with the spirit of faith ; for faith is the basis of the holy law. Man should further implore him for tranquillity, for that is the summit of felicity ; tranquillity should be pursued with avidity in this world, so as to insure happiness in the world to come : for inexhaustible are the treasures of faith, and unbounded the scope of pious actions. 124. Our industry will not always secure our subsistence, nor will the craftiness of others retard it ; for were man even to flee from gain as he flees from death, still gain would overtake him. 125. Irremediable is the folly of him who murmurs against the decrees of his Creator.

CHAPTER VII.

RELIANCE ON GOD.

126. To the question, as to what comprises confidence in God ? The sage replied, To trust in Him in all thine undertakings. 127. He who submits to the decrees of his Maker with humble resignation, both at their advent and at their close, may justly be termed wise and reliant. 128. Beware, O man, of the thought that thy subsistence is withheld from thee—nor be downcast at the visitation of God. 129. The days of man are pre-ordained and determined. To extend them thine utmost exertions shall

לך מהם יבואך. ואם תרפה ממנו ומה שיש לך
 מהם עליך לא תוכל לדחותו [בחוקך ^a]: 130 ומי
 שנואש כמה שלא תגיעו. ינוח גופו. ומי שהוא
 רוצה במה שחננו הבורא. תנוח דעתו: 131 ואמר
 אם תפקיד ביד האלהים כל ענייך. תגיע אל נתיב
 הטובה: ^b

ח'—שער התקוה :

132 אמרו שאדם אחד עמד בשער המלך ימים רבים
 ולא הגיע אליו. כתב באגרת ארבעה
 טורים. 133 האחד הצורך והתוחלת הביאוני אליך.
 השני עם החסרון אין סבל על העכוב. השלישי
 החזרה מבלי הצלחה ^c נקמת האויבים. הרביעי או
 הן עושה פרי או לאו מניח. 134 ואמר שאדם אחד
 בא לפני מושל. אמר לו. באתי אליך לשאול דבר
 ששאלתיו תחלה מהבורא. אם תעשהו אשבח
 האלהים ואודך. ואם לא תעשה. אשבח את ה'
 ואודהו ואדייך לזכות וצוה למלאת משאלו:

ט'—שער הסבל :

135 אמר החכם סבול האמת ואם יימר: 136 ושאלו
 לחכם. מה גדר הסבל הנאה? אמר להם
 הוא הסבל שאין עמו תרעומת עם ^d שום אדם:

^b M. נתיב האהבה הוכח :

^a C., P.

^d C. תעורמת על M. אל :

^c C., M. תועלת :

not avail, and those decreed to thee, thy greatest strength will be too feeble to reject. 130. A patient resignation of that which we have once failed to attain affords physical tranquillity, and contentment with that allotted to us by our Creator produces spiritual felicity. 131. The humble committal of our affairs into the hand of God leads to true and pure felicity.

CHAPTER VIII.

H O P E.

132. THE following laconic observations are said to have been addressed to a king, by one who stood at the gate of the royal palace, but who failed to obtain access.

133. 1st. Necessity and hope prompted me to approach thy throne. 2nd. My dire distress admits of no delay. 3rd. My disappointment would gratify the malice of mine enemies. 4th. Thine acquiescence would confer advantages, and even thy refusal would relieve me from anxiety and suspense. 134. A supplicant once addressed a prince, to the following effect: I approach thee to solicit that of thee for which I have already supplicated my Creator. Grant it to me, and I shall praise the Lord and thank thee; refuse it, I shall still praise God and excuse thee. This pleased the prince, and he complied with his request.

CHAPTER IX.

P A T I E N C E.

135. THE sage observes, Brook the truth patiently, however unpalatable it may be. 136. It was asked of the sage to point out when patience is most laudable? He replied, When devoid of ill feelings towards

137 ואמר הסבל שני מינים. סבל הצרות. והסבל
 במה שאסר הבורא עליך: 138 ואמר הזכרון שני
 מינים. זכרון הסבל בעת הפגע. וטוב ממנו זכרון
 הבורא במה שאסור לך להיות מבדיל בינך לבינו:
 139 ואמר אני תמה על מי שלא זמן לכל פגע סבל.
 ולכל טוב הודאה: 140 ואמר הדאגה על מה שלא
 היה. היא רעה חולה: 141 ואמר שתיית סם המות
 טוב מן הדאגה: 142 ואמר כפי הלבבות. יהיה
 היגון: ואמר כפי הגדולה. תהיינה סבות הנפילה.
 (ויש אומרים הסבל): 143 ואמר הסבל טוב
 שבעניינים. ^a והענוה טוב שבדברים: 144 ואמר כל
 מי שאינו מנצח ^b האבל בסבל יאריך יגונו:
 145 [הסבל שלום. והמהירות חרטה]: ^c ואמר הסבל
 עושר. והחריצות ^d רש: 146 ואמר יש רעה כשתדמנם
 לרעה אחרת תהיה מן הטובות. ואמר ^e יש רעה
 טובה. מהסבל: 147 ואמר אין למי שאין לו יכולת
 טוב מן הסבל: 148 ואמר מי מבני אדם יותר סבלן?
 אמר מי שמשיב תאותו: 149 ואמר מי שמגביר ^f
 בסבל בעת צרתו. יגיע אל חפצו מרום ^g לבבו:
 150 ואמר הסבל חפשי. אפילו אם יגיע לבעליו
 הנזק: 151 ואמר מי ששם הסבל תכליתו. יגיעו
 הסבל אל חפצו: 152 ואמר הסבל מר. ומעביר

^b P. מניח האבל :

^a M., P., C. טוב שביעצים :

^c המאמר זה אינו ברפוס שומציו P., O., C. אבל נמצא ברפוסים חדשים

^e אינו בכל כ"ו :

^d בכל הרפוסים האחרונים " ופחות "

^f C., M. מי שיגביר הסבל בעת צרכו :

^g P., C. מרוב O. מדום. מלשון דום ל"ה. ויש נירסים וירום :

mankind. 137. Patience may be classified under two heads: 1st. That which enables us to endure hardships without repining; and 2nd. That which prompts us to abstain from that which the Creator has interdicted. 138. The advantages of memory are twofold. 1st. The recollection of patience under affliction; 2nd. But the most preferable is the remembrance of our Creator, which enables us to remove the barrier between us and Him. 139. O that man would store up patience for misfortune, and gratitude for kindness! 140. Grief for imaginary evil causes actual malady. 141. Care corrodes more than poison. 142. Our grief can only be measured by sensitiveness, and our downfall by our previous eminence. 143. Patience is the safest counsellor, and meekness the truest companion. 144. Sorrow unrestrained by patience prolongs grief. 145. Patience reaps peace, and rashness regret; the former riches, the latter poverty. 146. There are evils which by contrast may be termed felicities. 147. Patience is the invulnerable shield of the defenceless. 148. To the question, Who is the most patient? the sage replied, He who curbs his passions. 149. Patience under difficulties dignifies the heart and insures success. 150. Patience will result in independence, though momentary loss may attend it. 151. He who makes patience his leading principle, will be led thereby to the realization of his desires. 152. Patience though bitter, yet guards its

מבעליו הנוק: 153 ואמר אין דבר שמחסר מן הרעה
 כמו הסבל: 154 ואמר איזה מבני אדם נכבד אצל
 הבורא? אמר^a מי שיגיע אל הצרות ויסבול את
 הבאות [וישבח לבורא]^b:

י—שער ההסתפקות:

155 אמר החכם מי שמבקש יותר מצרכו. טורד נפשו
 מתועלתו: ^c 156 [ונאמר כי] מלך אחד אמר
 להכם אלו היית שואל ממני היית מספיק כך כל ימך.
 157 אמר לו ולמה אשאל ממך ואני עשיר כמך. אמר
 לו המלך. ואיך אתה עשיר ממני? אמר לו מפני
 שאני מסתפק במעט שבידי יותר ממה שאתה
 מסתפק ברוב שלך: 158 ואמר מי שדי לו במה
 שגזר לו הבורא. הוא עשיר מכל אדם: 159 ואמר
 הסתפק במה שהלק לך הבורא. ואל תביט אל מה
 שיש לזולתך: 160 ואמר אל תתאוה במה^d שלא נתן
 לך. כי מי ששמח בחלקו שבע: 161 [אמר מי שירצה
 מן העולם כדי ספקו יהיה המעט שלו מספיק לו]^e
 162 ואמר במעט^f מן הטרף מי שירצה הבורא. מקבל
 ממנו מעט ממעשיו: 163 ואמר ההסתפקות. טוב יותר
 מן השכל: 164 ואמר העושר והגדולה היא עזיבת

^a M., P. מי שיורה על הטובות ויסבול את הרעות: P. ^b

^c מהחלתו P. פ' שאם ה' לו תוחלת ביה שיזמין לו בעת הצורך לא ה'
 מקרים בקשתו מבני אדם: ^d מה M., C. ^e M., O., P., C. ^f
 נרסח ארבע כתי היא' מי שירצה במעט כן הטרף יקבל ממנו הבורא וכי':

votaries from injury. 153. Nothing will mitigate our sufferings more than patient endurance. 154. Who is the most esteemed by his Creator? He who is grateful for kindness, resigned in adversity, and praises God.

CHAPTER X.

C O N T E N T E D N E S S.

155. THE sage observes, He who craves more than he needs, mars his actual happiness. 156. The king said to the sage, A mere petition from thee would have inclined me to provide for thee for life. 157. What replied the former, How canst thou expect that one who is richer than thou art should solicit a favour of thee? On being asked for further explanation, he rejoined, Because I am more satisfied with the little I possess, than thou with thine abundant wealth. 158. He who is satisfied with the portion allotted to him by his Creator may properly be deemed the richest of all mankind. 159. Be content with that which God has bestowed on thee, and envy not the possession of others. 160. Covet not that which was not given to thee, for he who rejoices in his lot will always consider himself abundantly rich. 161. A little will suffice him who only desires from the world that which he actually needs. 162. The smallest gift is acceptable to God from one who is content with the little vouchsafed to him by his Maker. 163. Contentment surpasses intellectuality. 164. Dignity and riches consist in the abandonment

החמדה: 165 ואמר ראוי לאדם^a שלא יבקש מהעולם יותר מספוקו שבו יעבור הנזק והצורך מעצמו. כי הממון שקר^b והון העולם. בא במהרה וחולף במהרה: 166 ואמר ההסתפקות שמונע בעליו מן הזלות. טוב מהממון המביאו לידי בויון: 167 ואמר עושר הנפש טוב מעושר הממון: 168 ואמר ראש ההסתפקות והזריזות. שלא יגדל בעיניך הרב של זולתך. ואל ימעט בעיניך המעט שלך. גם אל תשקול מי שלמעלה ממך בך: 169 ואמר כשימעט בעיניך מה שאתה נוחל. זכור^c בו צוק הענינים בצרות שעברו עליך ויהי דיה לך בשלוה. כי אין ממנו תמורה כשתפקד: 170 ואמר פרי ההסתפקות המנוחה. רענני^d השפלות האהבה: 171 ואמר הנהג הנפש כדי הספק. ואם לאו היא תבקש ממך יותר מספוקך. 172 הם אמרו. כי שנים לא יתחברו לעולם ההסתפקות והחמוד:

י"א – שער היאוש :

173 אמר החכם היאוש ממה שיש בידי אדם תפארת לאדם. כי הבצע הוא הרש הנמצא. והיאוש^e חפשי והתקורה אמה: 174 ואמר חשוב

^a לחכם C., M. ^b C., M. כי הממון ושאר הון העולם בא במהרה וכו':

^c C., M. שאתה בו: זכור הצר שבעינינים:

^d M., P., C. ופרי

^e במוסרי הפילוסופים נמצא המאמר בשינוי לשון. התאהה עבדות והיאוש חופש שער שני פ' י"ג:

^f אינו בכ"י C., M. ובכ"י O., P. נמצא נ"כ הספיה ומה שיעלה בידך חשוב רוח עין פ' מ"ד: עיין נ"כ בחרי כאמר נ' §"ו:

of covetousness. 165. He is wise, who seeks from this world but what he requires; for wealth is deceptive, and worldly treasures vanish as speedily as they come. 166. Contentment, which protects its votaries from baseness, is superior to opulence, which exposes its owners to disdain. 167. Contentment of mind surpasses riches. 168. Contentment, with diligence, must lead us not to magnify the possession of others, nor to esteem our own as too scanty; neither to contrast our lot with that above us. 169. The sage recommended to the discontented to recall to their memory their past hardships and vicissitudes, which cannot fail to reconcile them to their comparative present tranquillity—a contrast which admits of no substitute. 170. The fruits of contentment are ease, and those of humility esteem. 171. Regulate thy means, lest thy means will be governed by thy cravings. 172. Contentment is irreconcilable with covetousness.

CHAPTER XI.

R E S I G N A T I O N.

173. THE sage observes, resignation is the crown of mankind; for avarice is poverty, resignation liberty, and suspense slavery. 174. Regard the world as a

כל העולם הפסד : 175 ואמר הבקשה מהנבראים
חסרון אמונת המאמין :

י"ב—שער הבושת :

176 אמר החכם הזהר במדת הבושת • כי הבושת
מורה על פני הנדיב : 177 ואמר מי ^a
שעטתהו הבושת מעיל • יעלמו מומיו מבני אדם :
178 ואמר הבושת והאמונה נצמדות • כשתסתלק
האחת תסתלק חברתה :

י"ג—שער הזריזות :

179 אמר החכם מי שנזהר באיבריו ייטיבו ספוריו ^b :
ומי שרבק בזהירות לא יחסור ספוקו •
180 ומי שלא יהא נזהר • יהיה נקל :

י"ד—שער הסלסול :

181 אמר החכם הגדול שביחוסים • השם טוב • ואין
חוצץ בפני התאווה • כעצימת העינים :
182. ואחר (נ"א ואמר*) מיקר את ^c הנפש שיחוס האדם
על זכרו • ^d ושיקוה השם הטוב • ויבטח באלהים
והיא האמונה הגמורה :

M., H. ^a שיעטתהו הבושת מעילה :

P. ^b צעדי, וכן הובא במפרש השן : C. בדבריו :

P. ^c את אינו : P., C. * M ^d ושיקוה' ויבטח C. ושיקוה הטיב וכו' :

blank, and thy share therein as an unexpected prize.
 175. The incessant solicitation of favours from mortals betokens lack of faith in God.

CHAPTER XII.

D I F F I D E N C E.

176. **CHEERISH** the attribute of diffidence, for it betokens a noble mind. 177. The garb of morality conceals all our feelings. 178. Humility and faith are inseparable and co-existent.

CHAPTER XIII.

C I R C U M S P E C T I O N.

179. A cautious tongue insures prosperity, and adherence to industry averts want. 180. The unwary forfeit esteem.

CHAPTER XIV.

B E C O M I N G P R I D E.

181. **THE** sage observed, a good name is the most noble pedigree, and closing the eyes the surest protection against worldly allurements. 182. Care for our reputation confers dignity on the soul, fosters hope of better days and reliance on God, and invests man with perfect faith.

ט"ו—שער עזיבת התאוה :

183 אמר החכם לא ישלמו ענייני האדם עד שתפרד
 נפשה מחשקה ומתאותה: 184 ואמר טעם
 השכל היא הכרת הדברים ותאותם והבדלתם: ואל
 תאמין ^a בעצמך שאתה חכם עד שתמשול בתאותך:
 185 ואמר מי שנמשך אחר שכלו יישרהו ויורהו ומי
 שנוטה אחר תאותו תתעהו ותאבדהו: 186 ואשרי
 מי שהניח התאוה (יהיו לו עד של נמצא ולא
 נראה) ^b כי לא הניח אדם לכבוד הבורא ונתהרט:
 187 ואמר אין מגיעין אל מה שיש אצל הבורא
 אלא בעבודה: 188 ואמר מי שירא אלהים תטיב
 אחריתו [מראשיתו] ^c: 189 ואמר מי שידע שהאלהים
 רואהו ושומע זה ימנענו מן ^d המעשים הרעים הוא
 הירא את דבריו והמטיב נפשו מן התאוה: 190 ואמר
 מי שנטה אחר התאוה יעקבוה הרעות: 191 ואמר
 הנצל מנפשך ^e ותנצל נפשך מדעתך: ^f 192 ואמר
 התהפכות דברי האדם מורה נטות תאותו בו: 193 ואמר
 כבר טבע באולתו מי שגברה תאותו על שכלו:
 194 ואמר מי שאינו מושל בנפשו להשיבה מן תאותה
 אינו בטוח מן רע אחריתה ואינו ^g יכול למשל באחרים:
 195 ואמר כשיעלה על לבך דבר ולא תמצא עם מי

^a M., C. תבטח
 M., C. ^b וה' ליעוד: ובכל הדפוסים וכ"י הנרסא
 "שאינו נמצא" — והיא מחוסר הבנה: ואנוכי בחרתי ניסח P. אשר הוא
 ברור לכל. M. ^c
 M. ^d התאות הרעות
 C., P. ^f כדעתך
 M. ^e סוף המאמר אני בכ"י
 C. ^g תאותה שאינו וכו' אינו יכול וכו'
 M. ^h וגם אינו:

CHAPTER XV.

SUBDUING OF PASSIONS.

183. THE sage observed, The success of man chiefly depends on his renunciation of worldly pleasures and immoderate desires. 184. The ability to select or reject betokens discrimination, and the government of our passions is the best test of wisdom. 185. Wisdom guides and instructs its adherents, whilst the slave of passions is led astray and perishes. 186. Happy is he who controls his desires; he will once have as a witness Him who exists but is invisible, viz., God;* for no man has ever regretted that which he has resigned in honour of God. 187. We can only approach our Creator by worship.† 188. The fear of God renders our end happier than our beginning.‡ 189. The consciousness of the omniscience and omnipotence of God will guard us from the commission of evil; this constitutes the reverence of God, and the means of resisting our passions. 190. Misfortune follows the footsteps of the dissipated. 191. The restraint upon our excesses is our safeguard from evil consequences. 192. Fickle words indicate the predominance of the passions. 193. When passions sway reason, it is a sure evidence of deep immersion in folly. 194. He who is unable to govern his inclinations and to repress sinful passions, so as to fortify himself against evil consequences, is surely unfit to rule over others. 195. In the absence of reliable counsel, beware not to lean to the

* Or, this will secure for him the celestial boon, which is certain though invisible.

† Or, serve God, and we shall assuredly obtain his reward.

‡ Or, sure to mend his future career.

שתועין שתבטח בו ובעצתו • סוד מן הקרב אל תאותך
 כי התאוה אויבת השכל : 196 ואמר לולי שלשה
 היו נתקנים ענייני בני אדם • זקן שאינו נשמע
 ותאוה שאינה נמנעת • וגאות האדם בנפשו :
 197 ואמר אברת השכל • בין היצר והתאוה : 198 ואמר
 אין העצה עם הקלות • ולא ^a החכמה עם המחלוקת •
 ולא המנוחה עם התוחלת : 199 ואמר מי ששמע
 אל תאותו הפסיד • ומי שהמרה אותו גבר : 200 ואמר
 אם לא תמרה את פיה • תביאך אל ממה שיש [בו] ^b
 חסרונך וגרעונך : 201 ואמר מי ששמע אל תאותו
 כפר ביוצרו • וגדל יגונו ורבה הרטתו • ונכפל ענשו :
 202 ואמר החכם התאוה • שותפות העורון : 203 ואמר
 העצה ישנה • והתאוה ערה • ועל כן מנצחת התאוה
 את העצה : 204 ושאלו לאחד מהחכמים איזה מלחמה
 יותר טובה ? אמר מלחמת התאוה :

ט"ז—שער החסד :

205 אמרו החכמים מחובת השכן • שתסייע ^c לו
 חסדך ותרחיק מעליו נזקך • 206 מחובת
 הקרוב • שתקרבהו כשירחיקך • ותתן לו כשימנע
 ממך : 207 ואמר עשה חסד עם מי שראוי לו ועם מי
 שאינו ראוי לו • כי אם יהיה ראוי לו תשיבהו ^d במקומו •
 ואם אינו ראוי לו תהיה אתה ראוי לו • כי הבורא
 צוה לעשות הטוב והחסד :

M., C. ^b

C. M. ^d תשימהו :

M., C. ^a הסכמה :

P. ^c שחציע : M. שחביע :

dictates of passion, in any object that may engross thine attention, for passion is the enemy of cool deliberation. 196. Prosperous indeed would be the condition of man, but for the following reasons: that the old and experienced are unheeded, that our passions are unbridled, and that our self-love is overweening. 197. Evil imagination and licentiousness corrupt intellect. 198. Good counsel cannot be expected from the fickle, nor concord from the schismatic, nor tranquillity from hope deferred. 199. He who succumbs to his passions will be enslaved, and he who resists them will prevail. 200. He who is a prey to passions entails on himself loss of wealth and honour. 201. The immoderate indulgence of passions will lead man to ignore his Creator, to multiply his sorrow, compunction, and remorse, and to increase his own punishment. 202. Passion may be figuratively termed the twin sister of blindness. 203. Alas! said the sage, that our discretion should slumber whilst our passions are vigilant; hence the submission of the former to the latter. 204. The sages were asked, Which is the most commendable war? That which is waged against our evil desires, was their reply.

CHAPTER XVI.

CHARITY AND KINDNESS.

205. THE sages were asked, What are our duties towards our neighbours? To which they replied, To interpose our good offices, to save them from injury. 206. And what are our duties towards our relatives? To receive them kindly, though they may have repulsed us, and to be generous to them, though they might have been sordid to us. 207. They further observed, Act charitably, both to the deserving and undeserving; for, on the former, thy humanity will be well bestowed, to the latter, thou wilt manifest thy worthiness to carry out the mission of God, who commanded to act kindly and humanely to all.

י"ז—שער ההכרה :

208 אמרו אינו דעתן מי שמתחכם לדבר . a אחר
 שנכשל בו . אך מי שיכירהו . ומתחכם שלא
 יכשל [בו] : 209 ואמר ראש השכל ההכרה בין ההוה
 והנמנע . והנחמה במה שאין . היכולת : 210 ואמר
 הדעתן מדבר הדברים ומגיע אל תכלית המעשה :
 211 ואמר הראיה על דעת האדם a בחירתו ולא
 נגמרה אמונת האדם עד שנגמרה דעתו : 212 ואמר
 ראוי למשביל שיהא מכיר את זמנו . ושישמר את
 לשונו . ומתעסק בעניינו : 213 ואמר כתב האדם מורה
 על שכלו . ושלוחו מורה על עצתו : 214 ואמר
 כשיסופר לך על צדקת האדם . אמר האיך דעתו :
 215 ואמר מצפון דעת האדם בתוך כתביו . וגלויה
 בבחינה : 216 ואמר דעת האדם נראה בעסקיו .
 ודע e מול האדם במנויו :

י"ח—שער המוסר :

217 אמר החכם היה בן מי שתרצה וקנה המוסר .
 כי אין נשרש מבלי מוסר : 218 ואמר
 אין אוהב להפכפך . ואין אמונה לעבד . ולא
 מנוחה לחמדן . ואין סלסול לכילי . ולא חברה g

M., C. a מעניין לאחר שנכשל : M. b
 C., M. d בדפוס בחזירתו M, C. e ורוע
 M., C. f כי אין טוב בשורש : ובכ"י O., P. מבלי המוסר, פי' כי אין טוב בכל
 שורש עושר או מיטפחה כמו חטוב שהוא לאדם שהיא כלי המוסר :
 P., O. g יש עוד שני נרסאות "חמדה" : "הכמה" והוא על דעת ח"ו כל
 הנועם חכמתו מסתלקת ממנו :

CHAPTER XVII.

DISCRIMINATION.

208. THE sage observes, He cannot be termed wise who reflects after his error, but he deserves that dignity who by circumspection endeavours to avoid it. 209. Intellectual pre-eminence consists in discriminating between the probable and improbable, and being reconciled to the uncontrollable. 210. The wise man disguises not his thoughts, and thus achieves his object. 211. A judicious choice betokens sense, and faith can be established only by reason. 212. It behoves the wise man to study the spirit of the age, to guard his tongue, and to attend to his occupation. 213. Man's writing* indicates his knowledge, and the choice of a delegate evinces discriminative power, 214. The reputation of true piety can only be estimated by the standard of acquirements. 215. The ideas of man may be concealed in his writings, but criticism elucidates them. 216. Man's preceptive powers may be recognized by the performance of his occupation, and his disaster by his vocation.

CHAPTER XVIII.

MORAL DUTIES AND GOOD DISCIPLINE.

217. WHATSOEVER thy origin, said the wise man, endeavour to acquire moral education, for all is valueless without it †. 218. He further observed, The fickle-minded has no friend, nor the slave fidelity, nor the covetous rest, nor the avaricious self-respect, nor the impetuous

* The combination of his ideas expressed in writing.

† Or no good can be firmly established without it.

לבעסן : 219 ואמר איזהו המגיע מבני אדם ? אמר
מי שהניח המותרים ואחז דרך הקצרה : 220 ואמר
די בנסיונות מוסר • ובתהפוכות הימים תוכחת •
ובמידות מי שתדע^a עמו ידיעה : 221 ואמר הדעתן
לא יבקר מי שהוא כבד עליו • ולא יספר באזני
מי שאינו מאזין עליו : 222 ואמר שהדעתן כשהוא
מבקר מי שהוא כבד עליו אינו שונה לבקרו •
והשוטה אינו מרגיש בבזיון : 223 ואמר הנסיונות
אין להם תכלית • והדעתן מוסיף בהן דעת :
224 ואמר מי שאינו שומע דבריך סלק מעליו
[טורח^b] אמריך : 225 ואמר מי שיפסוק עליך
דבריך • אל תספר עמו כי אין לו מוסר : 226 ואמר
מי שילאה לאסור^c את נפשו • אל יאשים מי
שאינו שומע אליו : 227 ואמר מי שאינו מקבל
מוסר • אבד ונעכר : 228 ואמר המוסר מעביר מהדעתן
שכרות • ויוסיף לשוטה שכרות כמו שהיום מוסיף
לבעלי העינים ראות ולעטלף עורון : 229 ואמר לעולם
לא^d ישבתי ויראתי שאקום ממני לזולתי : 230 ואמר
הזהר מראש המושבות • כי היא מושב נסיעה :
231 ואמר המוסר • מוסיף סבלות הסבל • והסבל
משען למשכיל : 232 ואמר ראוי לאדם שירא בוחר
בארבעה • שידבר בטוב שבדברים • ושיאזין הטוב
כשידברו עמו • ושיסבור פנים למי שיפגע • וילמד

C. a שתדע M. שתדע :

M., C. b M., P., C. c M., C. d לא ישבתי מעלם במקום

e ארבעה ב" המוסר מסיר סבלות הסבל והשכל וכו' : רק בכ"י C. מלת הסבל

sociability. 219. Who is most certain of success? He who abandons superfluity and follows the shortest road. 220. Good conduct is acquired by experience; moral instruction by the instability of time, and polite manners by those acknowledged as intelligent. 221. The intelligent will never render his presence troublesome, nor intrude upon those who are unwilling to listen to him. 222. The intelligent will not persist in an unwelcome visit; but the fool is insensible to insult. 223. Experience is an unbounded field whereby the wisdom of the intelligent is increased. 224. Cease to address him who turns a deaf ear to thy words. 225. Deign not to address him who interrupts thy discourse, for he lacks good manners. 226. He who cannot control his will, dare not complain if his words are unheeded. 227. He who is deaf to instruction, is doomed to trouble, and ultimately to perish. 228. Instruction, whilst on the one hand it guards from confusion and doubt, will on the other increase the perplexity of the simple-minded, like the day, that lends brightness to sound eyes and blindness to the bat. 229. Never, said the sage, did I occupy a seat that I feared to be required to relinquish for another. 230. A rank too eminent is often the road to degradation. 231. Instruction removes folly, and discretion supports its adherents. 232. Man should adopt the following four principals,—1st, To utter words of kindness; 2nd, To devote attention to those with whom he converses; 3rd, To be friendly to his fellow-creatures; and 4th, To accustom himself to correct expression: and the following four should be studiously avoided,—1st, To converse with a fool; 2nd, to dispute

לשונו לדבר טוב • ויברח מהארבעה • מלדבר עם
 הכסיל • ומחלוק עם עקש • ומהחליק לשון לנבל •
 ומחבורות המשחית : 233 ואמר אל תאכיל מאכליך
 [למי שאינו מתאוהו • ר"ל אל תספר דבריך] למי
 שאינו פונה אליהם : 234 ואמר מי שירבה שחקו
 ימעט מוראו : 235 ואמר מתי יהיה המוסר רע
 מהפקדו ? כשירבה המוסר ויחסר [השכל] ויהיו
 מואסים שיוסיף דבר האדם על שכלו : 236 ואמר
 טוב לסבול שוטה מחצי שוטה • רצה לומר שוטה
 שרוצה להראות עצמו שהוא דעתן : 237 ואמרו
 חכמי הודו • אל תדרוש החברים מבלי אמונה •
 ולא העולם הבא מבלי מעשה [טוב] • ולא אהבת נשים
 מבלי מוסר • ולא תועלתך בהזקת זולתך : 238 ואמר מי
 ששוקל הדברים ששמע • יבין את הסתרים : 239 ואמר
 מי שמנע מהמתרים ישבח עצתו השכל [המשכיל] :
 240 ואמר בטה באנשי השכל והנדיבות וסמוך עליהם •
 והתחבר למשכיל שאינו נדיב והשמר ממנו • והועילך
 בשכלו • [והתחבר לנדיב שאינו משכיל והועילך
 בנדיבתו • והועילו בשכלך] • וברח מכילי השוטה :

י"ט—שער הנהגה :

241 אמר החכם ההנהגה [הטובה] ש במדות • מגעת
 את בעליה אל מעלות [הרמות והמעשים

M., C. a M., C. b P. הסכל : ובכ"י M. האמר הוא נחלק

לשתי חלקים : ואמר ה' מואסים שיוסיף דברי וכו' :

C., M. c P., סכלו : C., M. d C. e א כל כ"י : g הנ"ל :

with the stubborn ; 3rd, To flatter the undeserving ; and 4th, To associate with the corrupt. 233. Impart not thy food to the undeserving, viz., converse not with him who is disinclined to listen. 234. Too much gaiety lessens respect. 235. When is it advisable to withhold, rather than to impart instruction ? When, replied the sage, it tends rather to enfeeble than to strengthen the intellect, and engenders disrespect towards those who attempt to augment knowledge. 236. A fool is more endurable than half a fool. 237. The Indian sages used to say, Seek not a friend devoid of faith ; futurity without good actions ; female affection without morality ; nor thine own advantage to the injury of others. 238. The most reserved thought cannot escape him who listens with attention, and weighs well the words he chances to hear. 239. Self-denial will command the respect of the intellectual. 240. Confide in the discreet and generous ; associate—but with caution—with the erudite, though avaricious, that thou mayest reap the advantage of his learning ; court the philanthropist, though unlearned, and reciprocate his generosity by thy knowledge ;* but shun the sordid fool.

CHAPTER XIX.
C O N D U C T .

241. The sage observed, good conduct and good manners are the stepping-stones to a high rank, and lead to

* Or, that a reciprocal benefit may result.

טובים] a : 242 ואמר כי ארסטוטלס כתב אל
אלכסנדרוס מוקדון⁶ משול בעם ורדה עליהם מהטבתך
להם • ותגע אל אהבתם • כי מושלך בעם •
בהטבתך להם • טוב משתמשול בהם בהכרחתך •
כי מה מועיל קנין הגופים? אך קנין • הוא קנין
הלבבות • כי כשתקנה הלבבות בהטבתך • נוטים
הגופים עמהם : 243 ורע כי העם כשיוכלו לומר
יעשו • השתדל שלא יאמרו • תנצל מאשר יעשו :
244 ואמר כשתנהיגו בני אדם • תנהיגו נדיבי האדם
בנחת ובכבוד • והנבלים בהכנעה • כי הנדיב
כשתכבדהו • תקנהו • ולא תקנה הנבלים כי אם
בהכנעה והבויון :

כ'—שער החברים :

245 אמר החכם כשילך עמך חברך בצדק ובאמונה •
מחל לעונו : 246 ואמר החבר הרע מבקש
תואנה ואינו מבקש a אמתלא • 247 ושאל אדם אחד
לחכם • הורני על מי שאשב עמו? אמר זאת האבדה
שלא תמצא : 248 ואמר כל אהבה / היא כלום • ואהבת
השוטה אינה כלום : 249 ואמר אוהבך [מי] g שהלך

a ה"ז"ג : C. M. b משל בעם בהטבתך להם תגיע אל האהבה מהם :

c M., C. כי מושלך בהם בהטבתך יהי' יותר כחמיד כמה שיהי' וכו' : גם סוף

d P. מקבל :

הטאמר דוא משונה מדפוס אך הכוונה אחד :

e C. האמת : P., O., C., M. f דבר :

g M. P., C. ש

the practice of kindness and piety. 242. The following lines were addressed by Aristotle to his royal disciple, Alexander the Macedonian, Govern thy subjects with kindness, and thus thou wilt gain their affections. Mild and lenient government is more durable by far than compulsory submission; for what boots the possession of the body, without that of the heart. Affection gained by kindness insures allegiance; 243. For the whisper of rebellion is the sure precursor of its fulfilment; endeavour therefore to silence murmur, and rebellion will be stifled. 244. In your demeanour be affable and courteous towards the noble-minded, but severe and rigorous towards the wicked; for whilst respect and courtesy must improve the former, rigour alone will reclaim the latter.

CHAPTER XX.

FRIENDSHIP.

245. The sage observed, The short-comings of the uniformly just and faithful should readily be pardoned. 246. He used to say, An evil associate seeks occasion to cavil, and disdains apology. 247. A man asked the sage to advise him with whom to associate; to which he replied, This is a question to which I can offer no solution. 248. There is some utility in every friendship, save in that of the simple-minded. 249. The conduct, like the advice, of a true friend is based on good faith; such a friend will assist our intellect, but not flatter our

עמך [באמונה]. ויעץ אותך לטוב וביא עמך מצד
שכלך. ולא מצד תאותך: ²⁵⁰ ואמר כי אדם אחד
צוה את אוהבו ואמר לו אני ברשותך יותר מדרך.
ונכנע לך יותר מעברך: ²⁵¹ ואמר לחברי עלי שלשה
דברים. שאשים עיני עליו כשהוא בא. ושארחיב
לו במושב כשהוא יושב. ושאוזין אליו כשהוא
מדבר: ²⁵² ואמר המסית אחי ההורג. והשתיקה
אחות הרצון: ²⁵³ ^b ואמר ההכם לבנו. בני אל
תהליף חבר. קדמון בחבר חדש בעוד שלבו [ישר].^d
עמך. ואל ימעט בעיניך שונא אחד. ואל ירבו
בעיניך אלה אהובים: ²⁵⁴ ואמר אני מצאתי כל קניני
עולם ומכמניו אבודים. ואין מכמן כמוסר. ואין מעוז
כחברים. ועל כן הרבה מהעוזרים ועוז ביקר המוסר:
²⁵⁵ ואמר אדם בלא חברים כשמאל בלא ימין:
²⁵⁶ ואמר. כשהגיע מות אחד מחבריי. נפל נתח
מנתחי: ²⁵⁷ ואמר החבר הנאמן. אשר לא יפתה
אותך. ויזיק עצמו למען הצילך. ואם הומסים איתך
יטרח בעדך למען הטיב אותך: ²⁵⁸ ואמר לחכם מי
תאהב יותר אחיך או הברך? אמר איני אוהב אחי
עד שיהיה חברי: ²⁵⁹ ואמר שלשה ישימו לך אהבת
אוהבך. זכה. שתתחילהו בשלום כשתפגעהו. ותרחיב
לו מושב. ותקראהו בחביב [אליו].^e מן הכנויים:
²⁶⁰ ואמר שלשה מן האולת שתגנה בני אדם במה

C., P., M. ^d : P. ^c אהב : C. ^b הרצון אהל השתיקה : M., P., C. ^a

P. ^e כשיפגענו מות אחד מחבריי נפל אחד מאבריי : M. לאחד מחבריי :

C., P. ^f הועילך : ואם יראה שהומסים איתך יטרח להצרך :

C. ^g אהבתם : C. ^h לו, M. :

passions. 250. I am more in thine power, said one to his friend, than thy own hand, and more submissive than thine own slave. 251. The following three things are due to our friends : our undivided attention when they enter our house ; our welcome when they sit therein ; and our ear when they speak. 252. The seducer is brother to the murderer, and silence the sister of complaisance. 253. My son, said the sage, never exchange an old friend for a new one, whilst the heart of the first remains true to thee : deem one enemy not insignificant, nor a thousand friends superabundant. 254. Transient are the treasures and possessions of the world ; the most lasting is morality, and the securest stronghold, friendship ; increase therefore, the former, and seek safety in the latter. 255. The friendless man is as the left hand without a right one. 256. The death of a friend is equivalent to the loss of a limb. 257. He may be termed a true friend, who never misleads thee, who promotes thine advantage, to his own detriment, and who is anxious to deliver thee from oppression. 258. It was asked of the wise man, whom he loved most, his brother or his friend ? to which he replied, I never love a brother unless he is my friend. 259. Three things are calculated to retain the unmixed esteem of our friends : 1st. To anticipate them in our salutations ; 2nd. To show them due respect in society ; 3rd. And to designate them by their endearing appellation. 260. There are three degrees of folly : to censure actions from which we are not exempt ; to

א שאתה עושה כמוהו • ושתראה בני אדם מומן בעצמך :
 [ותשאל במה שאין אתה צריך מהם לעולם] ^b •
 • ושתזיק שכנך בדבר שלא יועיל לך : 261 ואמר
 החברים שלש כתות • מהם כמזון שלא תוכל לעמוד
 מבלעדיו • ומהם כרפואה אשר אתה צריך לעתים •
 ומהם כמדוה אשר אין אתה צריך לעולם : 262 ואמר
 החכם לבנו כשיעלה בלבבך להתחבר עם בני אדם
 התחבר למי שאם תתחבר עמו יפאריך • ואם תכבדהו
 יהדרך • ואם תצטרך לעזרתו יעזרך • ואם תאמר ^c
 יצדקך • ואם תכעוס יסבלך ^a ואם יבואך ממנו פגע
 רע לא יחילו לך דרכיו : 263 ואמר החברים שלשה •
 חבר שיעזרך בגופו • ובממונו • זהו חבר נאמן
 [באהבתו • וחבר שיקח ממך צרכו ויוקיד] ^s להנאה
 מעטת אל תחשבהו נאמן • וחבר שהסברתו הסברת
 פנים [ואהבתו נתינת שלום] ^a ורצונו ממך רב ורצונך
 ממנו מעט [אל תבמה באהבתו] ^a : 264 ואמר חברת
 הנדיב מציאה גדולה • וחברת הנבל הרמה : 265 ואמר
 הבירו של אדם שבלו • ואויבו האיתו : 266 ואמר
 חברת השומה סכנה • ושנאתו שמחה : 267 ואמר
 הסברת פנים תחזיק האהבה • וזעם פנים מעדה לבש
 הקבול :

א ובכ"י M. שלשה קשים מן האות C., P. ושתראה בבני אדם מה שבעולם מרד :
 בכל הדפוסים יש ג"כ, ותשאל במה שאין אתה צריך מרס לעולם • אכן לפי זה
 יעלה מספר לארבעה : ^b אינו בכ"י M. * אינו בכ"י C. ^c P. חסמא :
^d לא יבואך ממנו פגע רע ולא וכו' : אינו בכ"י C., M. אכן כ"י P. יש ולא יהלוד
 דרכיו פ' : שלא התחלל כבודך בלכדו ממשעיו : M., P. e
 M. P., C. f כל כ"י : בדפוס, נתינת לב : C. h ככלתו P., C., M.

discover faults in others, which we are prone to overlook in ourselves; and to solicit a useless favour*.

261. There are likewise three degrees of friendship: The first, like our sustenance, is indispensable to our existence; the second may be regarded in the light of an occasional, but necessary remedy; and the third may be compared to a distemper, which should be carefully guarded against.

262. The wise man said to his son, In thy intercourse with mankind, endeavour to cultivate the society of him whose friendship will ennoble thee, whose reverence will react on thee, who will aid thee in need, who will correct thy expressions, who will bear with thy failings, who will never lead thee into mishaps, and whose example will never corrupt thee. 263. Friends may be classified under three heads: 1st. He who devotes his heart and means to thy support—value him as a faithful friend; 2nd. He who would extort from thee every advantage, and sacrifice thee from the merest selfishness—him number amongst the faithless; and 3rd. He whose friendship consists in mere words, and who is ever ready to extort more than he will confer—on such friendship do not rely. 264. The friendship of the noble-minded is an inestimable treasure, but that of the worthless, is ever attended with regret. 265. Knowledge is our true friend, but passions are our enemies. 266. The friendship of the ignorant is dangerous, their aversion cheering, 267. Affability strengthens love, but sullenness strips intercourse of its cordiality.

* A favour which can be dispensed with.

כ"א—שער שאלת העצה :

268 ואמר החכם הטובה שבבהמות צריכה לשבט •
 (נ"א לשוט) והכשרה שבנשים • צריכה
 לבעל • והדעתן שבאנשים צריך לשאול עצה :

כ"ב—שער תפיסת החבר :

269 אמר החכם אם יחמס לך • חברך תפוס עליו
 בינו לבינך בלבד • אם ישמע לך כבר רוחת •
 ואם לא ישמע לך אמר לו בפני אהד או בפני שנים
 שישמעו הדברים • ואם לא ישמע חשוב אותו חבר
 פחות : 270 ואמר אין תוכחת בני אדם מועילה לאיש
 כשאין לו מוכיח משכלו : 271 ואמר תפוס קודם הגמול :

כ"ג—שער בחינת החבורה :

272 אמר החכם אל • תתחבר אלא למי שמכיר ערך
 מעלתו • אז טוב לך בחברתו : 273 ואמר מי שרוחו
 יקרה ורעתו נוחה • חבורתו טובה • ואהבתו מתמדת :
 274 ואמר החבורה הטובה מצלת מן הרעות :

δ C., M. איתך :

א P. שבבנות :

c M. אל תבחר לחבר עם מי שלא יכיר ערך עצמו אלא בחר להתחבר עם מי
 שיכיר ערך עצמו • כי מי שאינו מכיר ערך עצמו אין טוב לו בחבורתו : C., P. אל
 תבחר לחבר אלא מי שיכיר ערך עצמו וכו' : P. סוף הכאמר היא, ומי שאינו שוכח
 לעצה אין טוב וכו' :

CHAPTER XXI.

CONSULTATION.

268. THE sage observes, The most docile animal needs the rod ; the most chaste female a husband ; and the wisest of men counsel.

CHAPTER XXII.

REPROOF OF FRIENDS.

269. THE sage observes, If thy friend wrong thee, chide him privately ; if he heed thee, thine object is attained ; if not, reprimand him before one or two ; should he remain deaf to thy remonstrance, cast him off as an incumbrance. 270. Admonition profits not him who lacks an inherent moral sense. 271. Remonstrate ere you punish.

CHAPTER XXIII.

TO TEST A FRIEND.

272. ASSOCIATE only with such as value their position, for there is no solace in those who are regardless of self-respect. 273. Agreeable intercourse and uninterrupted friendship are the results of an exalted mind, graced with urbanity. 274. Good companionship protects from evil.

כ"ד—שער תוכחת האהבה :

275 אמר החכם מעולם לא הוכחתי אדם שלא מצאתיו
 מהפש על מומי : 276 ואמר חבר שיגיד לך
 מומך בינו לביןך בכל עת שיפגעך • טוב לך מחבר
 שיתן לך בכל עת שיפגעך דינר זהב : 277 ואמר אני
 אוהב מי שיודיעני במומי ביני לבינו בלבד :

כ"ה—שער האהבה :

278 אמר החכם מי שאסף ^a אל אהבתו השלמה כך ^b
 העצה הטובה [לך] • אסוף אל אהבתך הזכה
 בו שתחייב עצמך לשמוע לו : 279 ואמר כשיתקיימו
 השרשים בלבבות • יראו הסעיפים על הלשונות • ולא
 תראה לך אהבה ישרה ^d אלא מלב שלם : 280 ושאלו
 לחכם מהו האהבה ? אמר נטות הלבבות והתחברם
 יחד : 281 ואמר אין נקב המחט צר לשני אוהבים •
 ואין רוחב העולם די • לשני שונאים : 282 ואמר
 כשתרצה לדעת מי יאהבך • או מי ישנאך • ראה מה
 יש בלבך : 283 ואמר מי שהשליך טרחו עליך ומנע
 ממך טובו • אל תאמין באהבתו : 284 ואמר להכם מי
 מבני אדם תאהב יותר ? אמר מי שרבו טובותיו אצלי
 ואם לאו מי שרבו ^e עונותי אצלו : 285 ואמר במה ^f

^a P. שאסף : ^b P., M. כך העצה הטובה לך אסוף : ^c C., P.
^d P. שלימה : ^e C., P. מכיל : ^f טיבותי אצלו : C., M. בדפוס
 שוכנינו וקרימונה המאמר הוא משובש : ^g ואמר שאדם אחד זכר את
 אוהבו ואמר [שכל] M. הלבבות וההשימת רחיצת בו אינם ציפנות P., C., M. ניסח
 O. ורא כמו בדפוס : אכן דפוס שוכנינו היא משובש :

CHAPTER XXIV.

ADMONITION OF FRIENDSHIP.

275. NEVER, said the sage, did I argue with him whom I found blind to my failings. 276. He used to say, Better is he who privately discloses to me my faults, than the gift of many golden coins from an over indulgent friend. 277. He used to say, I prize him who privately points out my errors.

CHAPTER XXV.

FRIENDSHIP.

278. THE sage observed, True friendship, with good counsel, demands both our pure esteem and implicit confidence. 279. As the roots firmly fixed in the heart exhibit their branches on the tongue, so will perfect love only emanate from a true heart. 280. The sage was asked to define love; and replied, The tendency of hearts, and their mutual inclination. 281. He used to say, The space of a needle's eye suffices for two friends, whilst the universe itself can scarcely contain two enemies. 282. To distinguish thy friend from thine enemy, examine thine own heart. 283. Rely not on him who burthens thee with his sorrows, but withholds from thee his joys. 284. The sage was asked, whom he loved most, Either him, he said, who has experienced the greatest kindness from me, or I from him. 285. We

מכיר האדם אוהבו? ואמר כשהלבנות והלשונות רוצות בו. אינן צופות כי אם אהבתו ולא מדברות כי אם בשבתו: ²⁸⁶ ואמר כשתאהב [את חברך] ^e לא תחניף לו. ולא תשאל עליו כי שמא תמצא אויב שיספר לך מה שאין בו. ויפריד בינך לבינו: ²⁸⁷ ואמר התנדב לאוהבך בנפשך ובממונך. ולמודעך בטובך ובדבריך הטוב. ולהמון העם בהסכרת פנים ובנתינת שלום ולשנאך בצדקה ^b. וחוס על תורתך [וזכה עם הכל במעשיך] ^e וזכרך עם הכל: ²⁸⁸ ואמר הזהר ממי שאהבתו כפי הצורך ^d. כי עם השלמת הצורך תשלם אהבתו: ²⁸⁹ ואמר אל תשיאך אהבת המלך [כשהשר אויב לך] ^e וכשאתה בטוח מן השר. אל תירא מן המלך: ²⁹⁰ ואמר לא אהבני אדם שלא היתה לו אהבתי זכה כל ימי. ולא שנאני אדם שלא התפללתי בעדו שיישרהו הבורא. ולא האמין אדם אותי על סודו וגליתיו. ולא שלחתי יד בדבר שאינו הגון. ולא אמרתי ^e הן והחזרתי בו אפילו אם היתה מאבדת כל ממוני ממני [ובני] ^h: ²⁹¹ ואחר כן אמרתי: • בכל דבר הוא הסבל הטוב אלא על האוהב:

כ"ו—שער קבול ההתנצלות:

²⁹² אמר החכם כשתראה אמתלת ההתנצלות. יסור הרחוק: ²⁹³ ואמר אין טוב לתפוס על מי

P. c M., C. d M., C. a

^d P. שיאהבך לפי צרכו: M., C. כפי צרכו: ^e ארכע כ"י: בדפוס: "כשהוא

אוהב אותך: " P. הציאתי: ^e בכ" P., C. חתיכת הפרק הוא משונה

בלשון: אכן כותם הוא כמו טסח הדפוס: C., M. ^h ⁱ ואמר בכל: כל כ"י:

may recognize the friend when our heart is cognizant of his affections, and our tongue utters his praise. 286. Flatter not thy friend, nor inquire too anxiously after him, lest thou tempt his enemy to gainsay thee, and seek to sever thee from him. 287. Be liberal to thy friends with thy heart and thy means, to thy acquaintances with thine influence and kind words; bestow on mankind thy countenance and friendly salutation, on thine enemies, thy charity: be mindful of the law of God, but of thy reputation above all. 288. Beware of those who measure their love by their interest, for the one expires when the other is attained. 289. Depend not on the favour of the prince, if the minister frown on thee, but with the favour of the latter thou needest not despair of the former. 290. I never failed to repay the love of my friends with pure and undivided affections, nor to pray to God to restore mine enemies to the path of rectitude; neither betrayed the secret intrusted to me, nor desired a thing unworthy of me; nor did I assent and retract, even at the risk of my worldly treasures. 291. Patience is always commendable, save when our friend is calumniated.

CHAPTER XXVI.

THE ACCEPTANCE OF APOLOGY.

292. LET animosity vanish on the appearance of the excuse. 293. It is ungenerous to chide him who craves

שהתנצל: 294 ואמר מי שאינו נושא עון ומקבל התנצלות
 אל תבקש תבורתו: 295 ואמר כשיתנצל לך אוהבך
 מקצורו^a [באמת או]^b באמתלא או בהודאה אל תתפס
 עליו ומחול לו. כי המחילה כמדות הנדיבות: 296 ואמר
 כי אדם אחד התנצל לאוהבו ואמר לו אוהבו. כבר
 לא הצריכך הבורא אל ההתנצלות. כי דננו אותך
 לזכות. ולא הוצרכנו לחשוב עליך רע באהבתנו אותך:
 297 ואמר איש אחד לאוהבו אל יתעכב עמי עונך
 אלא עדי התנצלות אף על פי שהאחד ברור לי והשני
 ספק. כדי שתהיה לי [ידי].^c אצלך והקום טענתי עליך:
 298 ואמר מי העצל שבבני אדם? מי שמתעצל מקנות
 האוהבים. ויותר עצל מי^d שבאו לידו ואבדם:
 299 ואמר קבל התנצלות ממי שיבא להתנצל לפניך
 אם אמת אם שקר. כי מי שמרצה אותך בגלוי
 מוקירך. ומי שממרה אתך בסתר מכבדך:

כ"ז—שער ישיבת ההבורה:

300 אמר החכם הזהר מישיבת אצל מי שלא תלמוד
 ממנו טוב: 301 ואמר ישיבת הבורה רעה
 מקנה המדות הרעות: 302 ואמר במה יבהן המשכיל
 את נפשו? [אמר שיסבול חברת]^e אשה רעה:
 303 ואמר האשה הרעה כמו הזאב שמחליף שערו

^a C. מקצת. P. כחטאי: O. ^b כל כ"ו:
^c P. מי שלא נזר בשמידהם:
^d M., C. שיסבול חברת הרע: בדפוס, אחר שיסבול וכי בטעיה:

our pardon, and to harbour resentment against him who apologizes. 294. Avoid the friendship of those who will neither forgive, nor accept an apology. 295. Let reconciliation crown the apology and confession, however laconic, for forgiveness is the attribute of the philanthropist. 296. The following reply was made by a friend to whom an apologetic appeal was addressed: Thy Creator never demanded from thee this justification; neither do my favourable sentiments and disinterested love for thee admit the very least idea of malice. 297. Man should remember grievances only until some justification is offered, though the first may be certain and the second doubtful, so that the aggrieved may retain some influence over him for a fitting opportunity. 298. Who may be denominated the indolent amongst mankind? He who neglects to gain friends; but the greatest sluggard of all is he who possessed friends, but neglected to retain them. 299. Reject no justification from whomsoever it may emanate; regard not whether it be sincere or feigned, for he who appeases thee publicly esteems thee highly, and he who intrigues against thee secretly still respects thee.

CHAPTER XXVII.

SOCIAL INTERCOURSE.

300. BEWARE of acquaintances from whom thou canst learn no good. 301. Intercourse with worthless associates engenders evil manners. 302. The sage was asked, How can a discreet man test his own temper? To which he replied, By the patient endurance of a bad wife. 303. A bad wife may be compared to a wolf, that

ואינו מחליף טבעו : 304 ואמר הרע שנמתחברים^a
 שקונה האדם האשה הרעה והיא חבורה : 305 ואמר
 הזוהר משבת עם הכסיל . כי כמה פעמים הפסיד
 [הכסיל]^b את העניו : 306 ואמר כשתשב שב עם
 הנדיבים . כי אין כבודו של אדם וקלונו אלא באיש
 ישיבתו : 307 ואמר מי שהכניס עצמו בדבר רע .
 ישיגהו החשד : 308 ואמר מי שיביא עצמו אל החשד
 אל יאשים מי שמחשב עליו רע : 309 ואמר שב עם
 החכמים והאון אל חידותם ואל יסורו מלבבך :
 310 ואמר מה הוא טוב לאדם ? אמר שכל שיהיה בו .
 ואם לא יהיה השכל . הממון שיתהדר בו . ואם לא
 יהיה הממון . האשה שתכסה על מומיו . ואם לא תהיה
 האשה . השתיקה שתכסה על מומיו . ואם לא תהיה
 השתיקה . הקבר טוב לו : 311 ואמר ארבעה מאבדים
 את האדם . הגאווה . והעקשות . והעצלה . והמהירות :

כ"ח—שער בחינת האוהבים :

312 אמר החכם האוהב הנאמן מי שהתנרב לך מממונו
 בעת רצונך . ובנפשו בעת צרתך : 313 ואמר
 כשתרצה להתחבר עם אדם הכעיסהו . ואם יודה לך
 על האמת בעת כעסו התהבר לו . ואם לאו עזוב אותו :
 314 ואמר אל תבטח בהודות מי שהתן לו עד שתמנע
 ממנו . כי הסובל הוא המודה והחרד הוא הכופר :

^a C. שבמקשרים : M. שבמקשרים : וכדומה לי שורה הנירסא חכונה, כי מלח

M., C. c. צרכך :

M., C. b

"קונה" חסיד עליו :

changes its coat, but not its nature. 304. The most dangerous alliance is consorting with a bad woman—that is indeed a deep wound. 305. Avoid the companionship of the arrogant, for often has it contaminated the meek and unassuming. 306. He used to say, Let thine intercourse be with the noble and liberal-minded; for both the honour and disgrace of man are the natural results of his associates. 307. He who enters on evil designs will be suspected. 308. He who has incurred suspicion, dares not complain of harsh criticism. 309. Associate with the wise, listen to their sayings, and depart not from them. 310. What is most advantageous to man? The sage replied, Either the possession of good sense, or worldly means that are productive of respect, a wife that will screen his faults, or silence that will hide his failings,—but better the grave than the absence of all these. 311. They used to say, Four propensities destroy mankind—pride, waywardness, indolence, and rashness.

CHAPTER XXVIII.

THE TESTING OF FRIENDSHIP.

312. The sage has said, He alone is a true friend, who will serve thee with his means in time of distress, and with his soul in time of need and danger. 313. In thy choice of a friend, try to provoke him; if, in the heat of passion, he admit the truth, welcome him as thy friend, if not, discard him. 314. Rely not on gratitude until thou hast tested it by refusal; for the truly grateful is patient, whilst the sullen is thankless indeed.

כ"ט—שער הסתרת הסוד :

315 אמר החכם כל דבר שתסתיר אותו משנאך אל תגלהו לאוהבך : 316 ואמר כי איש אחד גילה [סוד] ^a לאהבו • אמר לו הבנת ? אמר לו הן הבנתי אבל שכחתי : 317 ושאל לחכם איזהו הסתרת הסוד ? אמר אכחיד המגיד ואסתיר ההגדה : 318 ושאלו לחכם האיך הסתרת הסוד ? אמר שמתני לבי קברו : 319 ואמר החכם לא גילה לי אדם מעולם סוד שהפקדתיו והאשמתיו • אבל האשמתני את לבי מפני שהייה צר יותר להכילו בערת שהפקדתיו בלבו : 329 ואמר מי שלבו צר • לשונו רחב : 321 ואמר סודך אסודך • ואם תגלהו תהיה אסירו : 322 ואמר הסוד [מה שיהי ^b] בין שנים • ובשלשה אינו נסתר ^c :

ל'—שער הצדק :

323 אמר החכם מי שיבחר בצדק למעון יכנעו לו בני אדם על כרחם : 324 ואמר מי שבחר בצדק לדת ^a יהיה לו למגן חזק : 325 ואמר האמונה תולדות הנדיבות : 365 ואמר נדר הנדיב מתנה מהרה • ונדר הכילי האחור והעלילה : 327 ואמר כשתירא מן החרטה אמר לא קודם הן • וכאשר תאמר הן סבול וקיים מה שאמרת • כי לא אחר הן מגונה מאוד :

M. c. וסוד השלשה אינו סוד :

M. b

M., C. a

d לתת P. והוא כמו נתינת צדקה :

CHAPTER XXIX.

KEEPING OF SECRETS.

315. THE sage has said, Disclose not that to thy friend which thou wouldst conceal from thine enemy. 316. There was a man who, after confiding a secret to his friend, asked him if he understood him. Yes, replied the other, but I have since forgotten it. 317. He was asked, How to conceal a secret effectually. Said he, I make my heart its tomb. 318. The sage was asked the surest means of keeping a secret. His reply was, I chide the narrator and hide the narration. 319. I never, said the sage, condemned the betrayer of my intrusted secret, but reproached mine own heart, which was too narrow to retain it, and led me to deposit it in his. 320. A narrow mind has a broad tongue. 321. He used to say, An unrevealed secret is thy captive, but disclosed it is thy captor. 322. That only is a secret which lies between two; with three it ceases to be so.

CHAPTER XXX.

R I G H T E O U S N E S S.

323. THE sage observes, We submit involuntarily to him who has chosen righteousness for his stronghold. 324. Righteousness adopted as a standard, becomes an impregnable shield. 325. Faithfulness is the offspring of benevolence. 326. The vow of the philanthropist is promptly fulfilled, that of the avaricious is tardy and evasive. 327. If thou wouldst avoid repentance, give thy denial rather than thine assent; but thine assent once given, endure it to injury, but retract not; for "No" that follows "Yes" is culpable indeed.

ל"א—שער הצניעות :

328 שאלו לחכם מהו הצניעות? אמר שיתבייש אדם מעצמו : 329 ושאלו אותו מהו הנדיבות? ^a אמר שיחוס אדם על תורתו ויתקן ממונו ויעשה מה שהוא חייב בו : 330 ואמרו לחכם מהיא הצניעות? אמר [הענורה] והחכמה [ושאלו אתו מה הענורה והחכמה?] ^a 331 אמר הענורה עם שמירת התורה וההנהגה הטובה והצדק וסבל ^e המחיה • וסבל הפגעים • וסבל העלוב ^f : 332 ואמר לחכם מהו הצניעות? אמר שלא תעשה בכתר מה שתתבייש ממנו בגלוי : 333 ואמר התרחק מן העברות כי אין צניעות לאדם אם לא יהיה בגדיו לבנים • ומצניעות האדם תיקון ממונו : 334 ואמר אין תורה אלא בצניעות • והצניעות עויבת התענוגים : 335 ואמר אינו יכל לסבל מדת צניעות • אלא מי שרוחו נדיבה : 336 ואמר תחלת הצניעות • הקבלת פני האוהב • השניה להראות אהבתו • השלישית לעשות הפציו • הרביעית להשתתף עמו בצרתו :

ל"ב—שער השתיקה :

337 אמר החכם כשאני מדבר [יכול להיות] ^g שאתחרט • וכשאני מדבר לא אתחרט : 338 ואמר כשאני

^b P. קורחו : והוא מעניין הנחב

^c C., M. ^d ובכ"י P. מדו

C. M., והסדר במח' :

M. ^e

M., C. ^a הצניעות בטעות :

הבית : כמו תחת על קורת :

הצניעות והנדיבות? והוא בלתי ברור :

^f אינו בכל כ"י :

CHAPTER XXXI.

H U M I L I T Y.

328. THE sage was asked, What constitutes modesty? He answered, The blush caused by the consciousness of our secret misdeeds. 329. He was further asked, What constitutes liberality? The due estimation of that which is lawful, and the application of our means to our moral obligations. 330. What constitutes humility? Meekness united with wisdom. 331. Being asked for further explanation, he replied, Humility, accompanied by the observance of the Divine law, an upright conduct, order in domestic expenditure, and calm submission to the vicissitudes of life. 332. What is piety? To avoid in secret that for which we should blush in public. 333. Refrain from sins, for true piety exists but with spotless and pure morality, and is heightened by a judicious dispensation of our wealth. 334. True religion is incompatible with simulated piety; true piety consists in self-abnegation. 335. He used to say, The generous and noble-hearted only can lay claim to true virtue. 336. The first step to unobtrusive piety, is to afford a kind reception to our friends; the second, to manifest our friendship to them; the third, to comply—if possible—with their wishes; and the fourth, to participate in their adversity.

CHAPTER XXXII.

S I L E N C E.

337. THE sage observes, My words may occasion regret, but my silence will avoid it. 338. He continued, Words

מדבר דבר הוא מושל ביי וכשאני מדבר אני מושל בו;
 339 ואמר אני^a על השבת מה שלא אמרתי יותר יכול
 מעל השבת מה שאמרתי: 340 ואמר מה לי לדבר
 דבר שאם יסופר עלי יזיקני ואם לא יספר לא יועילני:
 341 ואמר יש דבר שמסיר^b דבר רבה: 312 ואמר
 עצלות^c השתיקה טוב מעצלות הרבור. ואמר מות
 במדוה השתיקה ואל [תמות]^d במדוה הרבור:
 343 ואמר טוב שבעבודה השתיקה והיהול: 344 ואמר
 תתחרט פעם אחת על השתיקה ותתחרט שני פעמים
 על הרבור: 345 ואמר השתיקה של אדם טוב מן
 הרבור בלא עתו: 346 ואמר ברוב השתיקה יהיה
 המורא: 347 ואמר אצור^e לשונך כאשר [תאצר]^f
 ממונך: 348 ואמר כשתחסר המוסר הדבק בשתיקה:
 349 ואמר חתף^g האדם טמון תחת לשונו: ואמר מות
 האדם בין לחייו: 350 ואמר עדיפת^h הדיבור על
 השכל פתוי. ועדיפת השכל על הרבור גנות. והטוב
 שייפה זה את זה: 351 ואמר מי שיהיו דבריו יותר
 משכלו יהיו דבריו עליו. ומי ששכלו יותר מדבריו
 יהיו דבריו לו: 352 ואמר שאדם אחד מארץ ערב
 נכנס בממום ישיבה והאריך לשתוק. אמר לו בדון

^a מלת "אני" צריך להיות "בין אמרתי ובין יותר": כן הוא לפי נוסח C. אכן נוסח P. ואמר אני יכול על השבת מה שלא אמרתי יותר. כשאני יכול להשיב וכו'. נירסת M. אינו מדויקת: P. b "טובה רבה" וכן בדפוס קרימונה:

וכמדומה שנרסת שונצני היא משובשת. C. יש דבר שמסיר טובה:

^c מספר שקל הקודש נראה כי ה' לפניו "עצב ת" תחת "עצלת" והוא הנכון ולחסם נדחקו המבארים: C., M. d ולא במדות הרבור:

^e P., M. e וכן הוא הנרסא בכאירי על אביית פר' א משנה יז: M., C. f

^g הטרף P. ובמבחר דפוס שונצני אשר לי כרוב על גליון "חצף":

^h P. צריפת:

uttered are my masters; but words suppressed, I am theirs. 339. The injury caused by silence is easier repaired than that caused by speech. 340. He used to say, What boot words, which if attributed to me might tend to my injury, and which if withheld would not benefit me? 341. Many advantages have been forfeited by an untimely word. 342. Sorrow occasioned by silence is less insupportable than that caused by words; nay, even death from taciturnity is preferable to death from loquacity. 343. The most acceptable devotion consists in silence and hope. 344. Silence may be accompanied with one regret, speech with many. 345. Silence is preferable to an untimely word. 346. Silence increases respect and reverence. 347. Be as sparing with thy tongue, as thou art with thy wealth. 348. In the absence of a moral instructor, adhere to silence. 349. The destroyer of man lurks under his tongue, and death resides between his cheeks. 350. The preponderance of words over intellect may result in persuasiveness; that of intellect over words may entail blame; but beautiful is it when the one graces the other. 351. Words that exceed discretion acquire the ascendancy over us; but when discretion prevails over our words we govern them. 352. A certain Arab, having joined a circle of friends, listened patiently to them, with profound silence. He was at length asked,

קראוך מנדיבי ערב? אמר להם אחי חלק האדם מאזנו לנפשו. וחלק האדם^a מלשנו לזולתו: 353 ואמר שחכם אחד האריך לשתוק. וכשהיה מדבר היה מדבר ברגילות. יום אחד אמרו לו השמיעני בחסדך תוכן הדברים ותועלתם והזקם. אמר להם ארבע פנים הדברים. מהם^b הדברים שתקוה תועלתם ותירא מאחריתם והריוח שבהם ההצלה. ומהם דברים לא תקוה תועלתם ולא תירא מנוקתם. אם תעזבם תקל משאם מעל גופך ולשונך. ומהם דברים לא תקוה תועלתם ותירא מאחריתם זהו הנוק. ומהם דברים תקוה תועלתם ותהיה בטוח מאחריתם. ואלה הדברים שאתה חייב בס לדבר. והנה בטל שלשת רביעי הדברים: 354 ואמר חכם כשתדבר המעט. כי כפי שימעטו דברי האדם ימעטו טעיותיו^c: 355 ואמר כשתדבר בלילה השפיל קולך. וכשתדבר ביום הבט סביבך קודם שתדבר: 356 ואמר תנה סודך בשדה ועצתך על ההרים כדי שתראה סביבך: 357 ואמר מות^d האדם בכשלוך לשונו. ולא מות^e בכשלוך רגלו. כי בכשלוך לשונו יסיר ראשו. וכשלוך רגלו ירפא לזמן מעט:

a. M., C. "האדם" אינו:

b. P. הנוסח הוא א' וכו' ב' מהם דברים לא תקוה תועלתם ולא תירא מנוקם וכו': ד' מהם תקוה תועלתם ותהי, בטוח מאחריתם וכו': הרמב"ם בפירושו על אבות פ"א י"ז הביא המאמר הזה בשם החכם אך הוא יקדים את המאמר ויאחר את המוקדם. גרסת עונצינו הוא בטעות: c בדפים שינצינו * נמצאו עיר שתי גרסאות "טובחזי" י"א * סינתתו: d. C. ימיה: e ימרת הנ"ל:

Whence your rank amongst the noble and accomplished of Arabia? He replied meekly, My friends, the properties of the ear are man's alone, but those of the tongue belong to his fellow-men. 353. A certain sage, renowned for his reservedness, caution, and eloquence, was asked to define the nature of speech, its advantages and disadvantages. My friends, replied he, speech may be classified under four heads: 1st. Words which may promise momentary benefit, but may still have in their train fatal consequences, to avoid which is advantageous; 2nd. Words which hold out no advantage, and may yet be pregnant with injurious results; these are indeed extremely dangerous; 3rd. Words that promise neither advantage nor disadvantage, the avoidance of which would afford both physical and mental ease; and 4th. Words which may promise benefit and security for the future; these constitute the spirit of conversation. Reject the three, and embrace the fourth. 354. The sage observes, Be sparing in thy words, for the less thy words the less thine errors. 355. In thy conversation by night, let thy voice be subdued, and by day cast thine eyes around thee ere thou speakest. 356. Impart thy secret in a plain, and thy advice on the summit of mountains, so that thy view may be unimpeded. 357. He was wont to say, A slip of the tongue is more dangerous than the slip of the foot, for the slip of the tongue may cost thy head, whilst the slip of the foot may easily be cured.

ל"ג—שער יתרון מעלת הדברים הנכונים על השתיקה :

358 אמר החכם דבר אמת טוב מהשתיקה ממנו :
 359 ואמר כי אנשים גנו לפני המלך [אחד] ^a
 הרברים • אמר הלילה [לאל] ^b כי מי שיטיב לדבר
 יוכל לשתוק ולהטיב : 360 ואמר לא ימלאנו לבו
 לדבר אלא מופלג או מחליק : 361 ואמר יש מלה
 [שמהליק ומשיבה] ^c נקמה :

ל"ד—שער המלך :

362 אמר החכם מי שהמלך תובעו • תצר עליו
 ארצו : 363 ואמר יראו אלהים כפי מה
 שיאות • והמלך לשמוע לו [יותר ממה שיאות לו] ^d
 והתנהגו עם בני אדם בטובה : 364 ואמר המלך
 והתורה שני אחים לא יעמוד אחד מבלתי השני :
 365 ואמר אל תדור בעיר שאין המלך נורא • ושופט צדק
 ורופא חכם • ושוק נמצא • ונהר נגר : 366 ואמר המלך
 כאש • אם תרחק ממנו תצטרך אליו • ואם תקרב אליו
 ישרפך : 367 ואמר כאשר המלך יריבך • המעט
 אמריך • כי אתה מנוצח : 368 ואמר הרע שבממון
 שלא יוציאו ממנו • והרע שבחברים המדיח • והרע

CHAPTER XXXIII.

THE SUPERIORITY OF SPEECH OVER
SILENCE.

358. THE sage observes, A truthful word is better than silence. 359. Some individuals having in the presence of the king indiscriminately censured speech, were thus addressed by him: Far be it from me to agree with you, for he who knows when to speak, will likewise know when to be silent. 360. None but the profound scholar or distinguished orator should address an assembly. 361. There are many persuasive words that may soften down resentment.

CHAPTER XXXIV.

THE KING.

362. THE sage observed, He who is cited to appear before the king feels the extent of the whole realm a dungeon. 363. He used to say, Give due reverence to God, obedience to the king, and let your conduct towards your fellow-men be affable. 364. The king and the law are twins; the one is indispensable to the other. 365. The sage continued, Dwell not in a city which lacks a venerated king, a righteous judge, a skilful physician, an established market, and a navigable river. 366. A king may be compared to a fire—at too great a distance we feel its want, when too nigh we scorch. 367. If the king is opposed to thee, restrain thy words, for thou wilt surely be vanquished. 368. The most worthless part of wealth is that which is unemployed; the most worthless of companions is the seducer; the most worthless of

שבמלכים אשר יראהו הנקי^a. והרע שבארצות
 אשר^b אין בה שובע ולא בטחה: 369 ואמר צדק
 המלך מועיל לעם [הארץ^c] יותר משובע הזמן:
 370 ואמר חברת המלך אף על פי שיש בו כבוד
 ויקר דומה להר גבוה שיש בו כל פרי טוב
 וכל חיות רעות. העליה אליו קשה. והעמידה בו
 יותר קשה: 371 ואמר כשיחמסנו אדם נזעק אל
 המלך. וכשיחמסנו המלך אל מי נזעק?

ל"ה—שער האהבת האמת:

372 אמר החכם מנוחת ההכמים במצא האמת.
 מנוחת האוילים במצא השקר: 373 ואמר באמת
 קיום כל הדברים ובשקר סורס: 374 ואמר כי
 מלך אחד צוה להרוג חכם אחד שהיה חולק
 עליו בשקר. וכאשר הוצא ליהרג ראה אשתו
 שהיתה בוכה. אמר לה למה תבכי? אמרה לו.
 ולמה לא אבכה והורגים אותך על לא חמס
 בכפך. אמר לה. והאיך היית רוצה שיהרגני על
 חמס שיהיה בכפי?

ל"ו—שער העושר:

375 אמר החכם יש שתהיה החכמה נמבזה במסכנות
 והאולת תכסה בעושר^d: 376 ואמר עושר

^a אם יראהו הפקר: O. פי' שעושה הכל כדעתו ולא יחשוב שום אדם להתייעז
 עמו: Despot. ^b בכ"י P. מלת "אין" חסרה, ופי' אף אם יש בה שובע וצדק
 הניחות אבל אין בו בטחה: M., C. ^c ^d המאמר הזה חסר בכ"י: C.

kings is he whom the innocent dread; and the most worthless country is that which, though fertile,* yet affords its inhabitants no safety. 369. A righteous king is more advantageous to his subjects than the most fruitful season. 370. The friendship of a king, though it confers dignity and honour, is like a lofty and steep mountain, abounding in delicious and refreshing fruits, but overrun with ferocious beasts—its ascent is toilsome, and the dwelling thereon doubly so. 371. Against the injustice of our fellow-men we appeal to the king, but against that of the king where is our redress?

CHAPTER XXXV.

L O V E O F T R U T H.

372. THE sage observes, The wise find tranquillity in discovering the truth, the ignorant in folly. 373. Truth establishes all things, falsehood overthrows them. 374. A despot once condemned to death a sage, on false accusation. When led to death, he perceived his wife weeping bitterly. Why weepest thou? said the sage. Have I not cause for tears, replied the wife, seeing that thou sufferest death innocently? Well, replied the sage, calmly, wouldst thou see me die guilty?

CHAPTER XXXVI.

R I C H E S.

375. THE sage observes, The wisdom of the poor is often despised, but riches cover folly. 376. He further

* Or, which affords neither fertility nor safety.

האדם יכסה את מומיו ומצדיקו בכזביו • ושכל
הרש נבוה • וחכמתו נהשבת לאולת :

ל"ז—שער התפארות הכסילים :

377 אמר החכם הכסילים התפארותם בממון וגנותם
החכמה • וזהתפארות החכמים בחכמה
ומוסר • וגנותם הממון והסכלות : 378 ואמר כי
אדם עשיר עבר על חכם והיה לבוש בגדי המודות •
והחכם היה לבוש בלויות • אמר לחכם אתה הוא
שחברת החכמה וקבעת הנימוסות ? והרבה לתמוה
עליו • אמר לו החכם אין מעלת האמת הבגדים
החמודות • אלא הרעות הזכות :

ל"ח—שער מדות החמודות :

379 אמר החכם המדות החמודות עשר • דבר אמת •
ואהבת בני אדם • ותת לשואל • והגמול •
והטוב • והנאמנות • והכניעה לשכן • והכניעה לחבר •
וכבוד האורח • וראש כולם הבושת : 380 ואמר
החכם [לחכם כמוך ^ב] אחוז • המדות הטובות בעולם
הזה • ויועילוך לעולם הבא • מחול לעושה עמך
רעה • וצוה לעשות הטוב • והתרחק מהכסילים :
381 ואמר המדות החמודות שלש עשרה • היראה •

^a ברפוס "עושר" ובהרתי הנרסא הנכונה כנמצא בכל כ"י : עיין נ"כ ספר הסידים
§ 350 כי גם לו הי' הנוסח הנכון : אכן שם נלקה המנין בהסר וביחיד :
^b C. ^c P., M., O. "אחוד" וכן הוא בכפר הסידים § 2

observed, the wealth of a man conceals his failings, and justifies perfidy; but the intelligence of the poor is contemned, and his wisdom is counted as folly.

CHAPTER XXXVII.

VAIN GLORY OF THE IGNORANT.

377. THE sage said, The ignorant glory in sordidness, and disdain wisdom and morality; but the wise glory in morality and wisdom, and disdain sordidness and folly.

378. It is related, that a rich man, sumptuously attired, happened to pass a sage who was meanly clad. Well, exclaimed the former; is it thou who hast written on science, philosophy, and politics? Yes, mildly replied the sage; but the standard of true wisdom is not measured by costly raiment, but by pure and genuine knowledge.

CHAPTER XXXVIII.

U R B A N I T Y.

379. THE sage says, The attributes of polite manners are in ten. 1st. Utterance of truth; 2nd. Love of mankind; 3rd. Liberality to the supplicant; 4th. Gratitude; 5th. Affability; 6th. Faithfulness; 7th, Condescension to our fellow-man; 8th. Courtesy to friends; 9th. Hospitality; but, 10th. Modesty surpasses all. 380. The sage said, Wise though thou be, adhere to these pleasant attributes, and they will afford thee solace here and hereafter; be forgiving to those who have wronged thee, instruct others in the way of kindness, and shun the ignorant. 381. He continued, Agreeable manners, may be enumerated thus; 1st. The fear of God; 2nd. Honour to fellow beings; 3rd. Contentedness; 4th. Patience; 5th. Gratitude; 6th. Diffidence; 7th. Liberality; 8th.

והכבוד • וההסתפקות • והסבל • והודאה • והבשת •
 והנדיבות • והגבורה • והקנאה • והצניעות • ודרג אמת •
 והנאמנות • והסברת פנים : 382 ואמר עוד המדות
 החמודות שבע • הסברת פנים • הענוה • וכבוד הקרובים •
 ושיתן הדין (על הטאיו^a) מעצמו בעת הרצון והכעס •
 ושיתבייש [מהבירו^b] ושימחול על מכעיסו [ושישלים^c]:
 383 ואמר החכם מי שמדותיו אלה • חיו בנעימים
 בעולם הזה ובעולם הבא : 384 ואמר השלמת הצניעות
 שבע מדות • לשון רכה • וגמילות חסדים • וההרחק
 מהזיק • וירא מהמומין • וסור מלשון הרע • והאמונה •
 וכסות הסוד : 385 ואמר מי שהתנדב יהי אדון ומי
 שהוא כילי נבוה : 386 ואמר שנדיב אחד נכנס
 על אחד מהמלכים • אמר לו המלך הגידה לי
 קצת מנדיבותיך • אמר לו הנדיב טוב שתשמע
 ההגדה מזולתי • ממה שתשמענה ממני : 387 אמר
 לו המלך גזור אני עליך שתאמר • אמר לו מעולם
 לא ישב עמי אדם ופשטתי רגלי לפניו : אמר לו
 ולמה ? אמר לו כדי שלא יראה שיש לי עליו
 מעלה ויתרון וחסד [אפילו אם יש לי עליו מעלה
 יתרון וחסד^d]: 388 ולא הרע לי אדם מעולם
 וגמלתיו רע : אמר לו ולמה ? אמר לו מפני שאם
 היה אדם חשוב ראוי לו והדין עלי למחול לאדם
 חשוב • ואם נבל לא אחלל עצמי שידברו בי
 הנבלים : 389 ולא שאל ממני אדם דבר שלא מלאתי

M., C., P. 41 בדפוס המספר אינו מדויק ובכ"י C., M. מלות "על הטאיו"
 נשמטו • החתיכת המאמר הוא "ושימחול, ושימשול ברחוק" : M., C. d

Self-government; 9th. Emulation; 10th. Modesty; 11th. Utterance of truth; 12th. Faithfulness; 13th. and Cheerfulness. 382. He observed, Urbanity may be further reduced to the following seven heads: 1st. Affability; 2nd. Humility; 3rd. Esteem to relatives; 4th. Impartiality in self-judgment, irrespective of our peculiar emotions; 5th. A due sense of decorum; 6th. Forgiveness under provocation; 7th. and Self-command. 383. He continued, He who possesses those qualities is sure to enjoy an unruffled existence, both in this world and in that which is to come. 384. Perfect diffidence consists in the seven following qualifications: 1st. Gentleness of expression; 2nd. Disinterestedness; 3rd. The eschewing of injury; 4th. Solicitudude for our self-respect; 5th. The avoidance of calumny; 6th. Faithfulness; 7th. and Secrecy. 385. The philanthropist will earn superiority—the selfish slight. 386. A certain philanthropist, in an interview with a king, was asked to recount some of his generous deeds. He meekly replied, I would rather your liege should hear it from others, than from me. 387. But, replied the king, I command thee to speak. Well, said the other, never did I assume an attitude of superiority before my fellow-men. How so asked the king? Because said he, that * it shall not be supposed that I parade my rank, exalted station, and benevolence, although I may excel in these points. 388. Neither have I retaliated an injury; for, alleged he, if the aggressor be a man of estimation, his motives are no doubt unquestionable, and claim my forbearance; if the contrary, I would not subject myself to the censure of the worthless. 389. Nor did my

* Or, I would not willingly parade.

שאלתו • וראיתי • שחלול פניו תמורה מה שנתתי
 לו אפילו אם הייתי • יוצא מכל קניני • אמר לו
 המלך יאות לך שתהיה ארון בעמך ובזולתך :
 390 ואמר אין הנדיב מי שהתנדב [על מי שהתנדב ^b
 עליו • וקרב מי שקרבו • כי אין זה אלא גמול •
 אבל זה נדיב שמתנדב על מי שלא התנדב
 עליו • ומקרב מי שמרחיק : 391 ואמר מי שחננו
 הבורא ארבע מדות הללו לא יויק לו מה שנמנע
 לו מן העולם • דעת נוחה • והסדר במזון • ודבר
 אמת • והאמונה : 392 ואמר שני דברים לא יקבצו
 לעולם • הכזב והצניעות : 393 ואמר הנפש הטובה •
 והשכן הטוב • והדירה הטובה • והבגדים הנקיים
 מאריכין ימיו של אדם בטובה : 394 ואמר מי
 שחננו הבורא נפש טובה הוא מבני העולם
 הבא : 395 ואמר מהו היחס הגדול ? אמר גמילות
 חסד לבני אדם : 396 ואמר לדעת הנוחה תחילה
 ותכלית • תחילתו החכמה • ואחריתה השלום • ומי
 שדעתו נוחה הייו [בטוב ^c] שמהתו מתמדת ולא
 יצערו אותו הפגעים : 397 ואמרו ^d לנדיב במה היית
 ארון לעמך ? אמר בהרבות האכסנאות ועזיבת
 החונף ועזרת הדלים : 398 ואמר אני תמה ממה
 שיקנה העבדים בממונו • ואינו קונה בני הורין

* בגליון שומעני אשר בדי שחילל

C., M. c

C., M. b

a נתון לו כל : P.

d C. לפחתים • ובכ"י M. הוא "להאחים" ומפרש בפנים הספר ר"ל "לחכם"
 המפרש הישן הביא נ"כ הגרסא הארת, והורה כי לא הבין מה הוא • ומביא גם בשם
 ש אומרים שהוא שם חכם • ולי נראה כי כונת המלה היא • חכמי דבי אתנא : The
 Sages of Athens.

gifts to my fellow-man ever bring the blush of shame into his countenance, though at the cost of my worldly possessions. Well, quoth the king, thou, indeed, art fitted to rule over thine own people and others. 390. He used to observe, He cannot be termed munificent who returns liberality for liberality, and hospitality for hospitality—such is merely a requital; but he is truly munificent who returns liberality for selfishness, and kindness for repulsiveness. 391. He whom the Creator has favoured with the following four qualifications will endure unscathed the privations of this world: 1st. An easy mind; 2nd. Regularity in diet; 3rd. Veracity; 4th. and Faithfulness. 392. Falsehood and humility are incompatible. 393. It has often been remarked, that a benign disposition, a kind neighbour, a comely dwelling, and clean garments, ensure a long and happy existence. 394. He who is blessed by the Creator with a benevolent disposition will partake of future bliss. 395. What constitutes the most noble pedigree? Disinterestedness was his reply. 396. He was wont to remark, The outset, like the termination, of a cheerful mind is felicitous; its commencement is wisdom, and its end is peace; for a felicitous life and perpetual bliss awaits the tranquil mind, nor can the vicissitudes of the world affect him. 397. A certain emir was asked by what means he had attained dominion over his people. He replied, By the unlimited practice of hospitality, by dismissing the sycophant, and by succouring the needy. 398. Alas! exclaimed the sage, that a man should purchase slaves with wealth, and neglect to

בהטבתו : 399 ואמר מי שהתמיד ^a חמשה • יגיעוהו
 [טובה והצלחה בעולם הזה ^b] ויבטחוהו [להיי העולם
 הבא •] התרחק מהזיק • והדעת נוחה • והתרחק
 מן החונף • והמוסר הטוב • והמעשה הטוב : 400 ואמר
 הגדול שבבני אדם מי שדעתו נוחה מכולם ^d • ואחותו
 טובה מכולם :

ל"ט—שער בקור האוהבים :

401 אמר החכם מי שהניח בקור אוהבו • הומם נפשו :
 ואמר מי שמבקר מי שיכבד עליו • יפגע בוז
 וקלון : 402 ואמר בקור לעתים רחוקים • תוסיף אהבה :
 403 ואמר אם תרצה שישנאוך • בקר תמיד • ושיוסיפו
 בך אהבה • בקר לעתים רחוקים : 404 ואמר טרח מיל
 לבקר החולה • וטרח שנים להכנסת שלום בין בני
 אדם • וטרח שלשה לכבוד הבורא • : 405 ואמר השמר
 מהרבות הבקור כי הוא סבת ההרחקה • כי הגשם
 יקוצו בה בהתמדתו • ויתפללו עליו כאשר יעצר :

מ'—שער בקור החולים :

406 אמר החכם בקור [החולים מן ^e] האדם הכבד קשה
 על החולה יותר מחליו : 407 ואמר אדם אחד כבד
 בקר החולה והאריך לשבת • אמר לו החולה אם יש

P. c

P. b

a שהצטיר: M.

d ואחותו: C., M., P. פי' ריעותו:

e P. האורח: והוא כפי מאמר ח"ו גדול הכנסת אורחים יותר מקבלת פני שכינה:

C., M. e

f כי ההרחקה הוא יותר טוב, כמו הגשם וכי':

gain free men by his kindness. 399. A strict adherence to the following five principles constitutes a sure and constant safeguard: 1st. To avoid the infliction of injury; 2nd. To possess a tranquil mind; 3rd. To renounce flatterers; 4th. To adopt good morals; 5th. And to practise benevolence. 400. The most eminent man is he whose mildness and sociability surpass those of others.

CHAPTER XXXIX.

VISITING FRIENDS.

401. THE sage observes, The neglect of friendly intercourse entails a loss on ourselves. A troublesome visitor will meet with scorn and reproach. 402. Rare and far between visits increase love. 403. He used to remark, Frequent visits engender dislike; if rare they tend to increase friendship. 404. Let the distance of a mile not deter thee from visiting the sick, two from establishing peace between fellow-creatures, nor three from paying homage to thy Creator. 405. Beware of frequent visits, for they often produce alienation, like showers, whose frequent descent annoys, but whose timely advent is devoutly prayed for.

CHAPTER XL.

VISITING THE SICK.

406. A TROUBLESOME guest is more intolerable to the patient than the disease itself. 407. A patient annoyed by the lengthy visit of an unwelcome guest, addressed

לך בבית מאומה או אני חייב לך כלום • קחנו ולך :
 408 ואמר על אדם אחד שהיה הולה • אמרו לו ממה
 אתה כואב ? אמר להם מרוב עונותי • 409 אמרו לו
 מה אתה מתאוה ? אמר הכפרה • אמרו נקרא לרופא •
 אמר להם הוא ההלני :

מ"א—שער אבדת אוהב הנאמן :

410 אמר החכם שני דברים אין בעולם יותר מעטים
 מהם • ובכל יום ויום יוסיף מעוטם • ממון
 מהתר שתוציא אותו לשם שמים • ואוהב נאמן שתכמה
 בו : 411 ואמר אדם אחד לחכם הורני על מי שאשב
 עמו • אמר לו זאת האברה ^a לא מצאתי :

מ"ב—שער הורות דרך ישרה :

412 כתב החכם לבנו • שלום לך בני בחירי • הבן כתבי
 ותן לבך לעצתי הטובה • ותוכחתי אל תמאס •
 והט אונ'ך לאמרתני : 413 ועשה מה ^b שאתה רואה
 בכתבי • ותשכיל ותצליח בכל דרכיך ואל תשתדל
 בזולתו • ואל תתעקק בבלעדו • ואל תחשוב בבלתו :
 414 ודע כי החכמה בלמוד • והלמוד בהבנה • והתמדה •
 ובחריצות • כי הרואות אינן עוררות • אבל הלבבות
 עורים : 415 על כן עיין בכתבי • ותן לבך במה שיש
 בו • כי לא תועיל פתיחת העין כאשר יהיה הלב עור •
 ולא יועיל גודל הגוף וארכו • כאשר יהיה הלב רק

^b "מה שכתבתי" הנ"ל :

^a M. שאיננו נמצאה :

him in the following laconic and ironical strain. Dost thou claim any thing in my house, or do I owe aught to thee? if so, take it and be gone. 408. It is further related of a patient, who was asked to state his grievance, My numerous sins, said he. 409. What is thy desire? Forgiveness, he replied. Shall we call in a physician? It was he, replied the patient, who caused my illness.

CHAPTER XLI.

THE LOSS OF A TRUE FRIEND.

410. THE sage observed, There are two blessings which are the rarest in the world, and which become daily still rarer, legitimate means applied to pious purposes, and a trusty friend to rely on. 411. A man asked the sage to advise him with whom to associate. The sage replied this is a question, to which I can offer no solution. *

CHAPTER XLII.

DIRECTIONS IN THE PATH OF RECTITUDE.

412. THE sage thus addressed his son: Peace be with thee, my son. Ponder on this mine epistle, and direct thine heart to my good counsel; despise not mine instructions, and incline thine ear to my words. 413. Practise that which I have written, thou wilt then succeed and prosper; and let naught else occupy thy mind, nor engross thine attention. 414. Know then, that wisdom is based on study, study on reflection, perseverance, and diligence; for blindness is not of the eyes, but of the heart. 415. Therefore reflect on mine epistle and on its contents; for what availeth the open eye, if the heart be blind and obdurate? Or, what gain is there, if the ear listen and

* Vide 247.

משכל : 416 הלא שמעת חכם אומר אין ראות העין
 מועילו כשהלב עור . [ולא יעז כריית האזן] כאשר
 הלב עור . וכמה יש מבני אדם שירהיבך מראהו .
 וכאשר ידבר יהשב אלם : 417 ודע כי המוכיח את
 מי שאינו נוכח . והלומד ^א את מי שאינו למד . כמנגן
 אל המתים או כצועק אל הצלמים : 418 והמשכיל
 [הנלבב] " יספיק לו המעט מהתוכחת . והמלה האחת
 מן החכמה יקבענה לחובה . וישים הרברים דמיונים .
 וישקול קצתם בקצתם : 419 יחכימהו הנסיונות לרוחב
 לבב הדעות . והרגש ^ב לדברים הנעלמים : 420 וכבר
 אמר החכם לבנו . דע בני כי המוסר ראש השכל .
 והשתיקה כוללת החכמה : 421 ובקשת החכמה .
 פתה הטובה . ומלבוש האהבה . ובקשת האולת פתה
 הרעה ומלבוש השנאה : 422 והמהילה טובה .
 והאמונה תפארת לאדם . והיושר הטוב שבהברים :
 423 והחכמה נהלה טיבה . והכזב מפתה האשמים .
 וההונף גורם רעה . וחגורת שנאה : 424 והעברת
 משכחת הטענה . והמהירות ^ג מהלשת העצה מרוע
 מוסר . ורוע המוסר מוריש הבזיון . ומצמיה התגרה :
 425 ורוב השחוק סימן שוטה . ומי שהראה שינוי
 נתמעט מוראו : 426 והשקר מעשה הקצור : 427 ומבוא
 הרע חשד . וחברת הרעים מפסדת האמונה . וחברת
 הטובים מוסיפה השכל ומחיה הלב ומזכרת הדעת

a אינו בכ"י : M., C. b והמלכד הניל :

c M., C. ורחב לבבו לרשת :

d כן הוא בכ"י יטן על נליזן דפוס שומצינו אשר תחת ידי :

e M. וְהָרִנֵּשׁ :

f C. והחלישת העצה מריע וכ"י :

is attentive, or what boots the beauty of external appearance, if the heart be void of understanding? 416. Has not the sage often declared that vision is dimmed, if the heart be blind? Many there are whose appearance may influence thee, but listen to their words, and thou wilt number them amongst the dumb. 417. Again, He who would correct the untoward and instruct the grossly ignorant resembles him who would play music to the dead or invoke idols. 418. But the least admonition suffices for the intelligent; a word will impress him with the important duties which wisdom enjoins, and will teach him to infer, to weigh, and to compare; 419. Experience will make him wise, enlarge his mind, and reveal to him, that which was concealed. 420. For, as it was observed by a sage to his son, Know that morality is the summit of discretion, and silence the crown of wisdom. 421. The pursuit of wisdom leads to happiness and to the protection of friendship, whilst in the train of folly follow misery and hatred. 422. Forgiveness yields felicity; faithfulness is the ornament of mankind, and uprightness the best of associates. 423. Wisdom is a goodly inheritance; falsehood is the key to guilt; hypocrisy causes evil and encircles with hatred. 424. Anger perplexes the pleader; frowardness enfeebles counsel, feeble counsel deteriorates morals; the deterioration of morals engenders disgrace and promotes strife. 425. Excessive laughter denotes folly, and he who exposes his teeth lessens his respect. 426. The reign of falsehood is but brief. 427. Questionable resorts excite suspicion, evil associates destroy religious principles, but the society

ומאירה • הפנים ומפרכמת הטוב : 428 והמוסר מוסיף
 בוריוות המשכיל • וכמה ^b איש שכל מבלי מוסר בזו
 לו בשכלו • ולא הועיל השכל מבלי מוסר • ואשר
 קנה מוסר מוסיף מעלת שכל וזריוות : 429 ולולי המוסר
 היו בני אדם שוים • אבל יתרון קצתם על קצתם
 במוסר הטוב : 430 ואודיעך כי השוטה אין לו רפואה •
 והוא מדורה שאין לו תקנה : 431 והמשכיל פאר
 לעצמו וברכה לנפשו וכבוד לביתו ותפארת לחברו
 ויקר למשפחתו • והוא מנשא נפשו ומכניעה כאשר
 יהפויז : 432 ואם יהיה המשכיל רש ויהיה לו לדבר
 אל מלך ישב עם הגדולים ויכנס עם השרים וישבחוהו
 בני אדם ויתאווהו מכיריו ויתפארו בו אוהביו ויראו
 אותו שונאיו • והוא מיסר את נפשו ורועה אותה :
 433 ואמר החכם אין למשכיל מוכיח כנפשו • ואין
 לכסיל מוכיח כמשכיל : 434 ואין מנהיג לבני אדם
 כבעל הנסיונות המשכיל • ואין אוהב נאמן כנדיב :
 435 ולהכם לב יקרא נבון • ולא למד האדם אלא
 שידע • והימים יחכמוהו במה שלא ידע • ולא יועיל
 המוסר למי שאינו מבין : 436 ואמר החכם כשתשאל
 על האדם שאל מי רעהו • כי כל מעשה האדם
 כמעשה רעהו • על כן כשתהיה בתוך עם • התרע לטוב
 שבהם ואל תתרע לרע פן תהיה כמוהו : 437 ודע כי
 האויל אם יהיה נמצא • לא ישאלו עצתו • ואם יפקד
 לא יפקד ולא יהיה נכבד כל ימיו : 438 ואם יהיה
 במושב החכמים ישמע הדברים ולא יבין ויראה

of the virtuous increases intelligence, exhilarates the heart, sustains knowledge, brightens the countenance, and is the herald of virtue. 428. Morality develops the acumen of the discreet ; but the intelligent often subject themselves to contempt from the want of morality, for intellect without morality is utterly useless, whilst their union tends to enhance station, distinction, and diligence. 429. Were it not for morality, there would have been no distinction between man and man, but good morals confer pre-eminence. 430. Know further, my son, that there is no remedy for folly, for it is an incurable disease. 431. The discreet reflects glory and blessing on himself, honour on his house, is an ornament to his friends, a credit to his kindred, and knows when to assume dignity or meekness. 432. The intelligent, however humble, will find ready access to the presence of kings, be seated with the great, introduced amongst princes, mankind will praise him, his acquaintance will be coveted, his friendship valued, his enmity dreaded, and he will remain his own monitor and guide. 433. The wise man is his own best monitor, but the most useful moral guide to the untutored is the learned. 434. The intelligent and experienced are the fittest guides, and none deserves implicit friendship more than a benevolent disposition. 435. The wise of heart may be termed acute and penetrating. Man learns in order to attain knowledge, time confers experience and enlightenment, but morality without intelligence is unproductive. 436. To ascertain a character, learn his companion, for man imitates his associates ; therefore, in all thy relations, join the virtuous and shun the wicked, lest thou be contaminated. 437. Know further, my son, that the presence of the ignorant will never be regarded, his absence regretted, nor will he ever acquire respect. 438. In the assembly of the wise he will hear

הענינים ולא ירגיש : 439 [השמר לך בני מהתעלם
 מן החכמה ומגעול ברה^a] : והזהר מהדבור הרע
 במושבות • ומן השיחה לפני הכמי התורה ומן השחוק
 לפני החכמים : 440 ושמע להכמי התורה • והכנע
 להכם וכבד את הגדול ורפה כנפיך לקטן^b ועזוב את
 את החנף והגאווה • כי הם מוזיקים לאדם והם מן
 השגעון וקלות הדעת : 441 ודע כי מדורת הנדיבים
 אוהב בני אדם והתעלם ממומיהם • ועויבת הנטירה
 לחוטא • והמתילה למריע • והסברת פנים לדל וכבוד
 האוהבים : 442 ואל תהפש על ענייני בני אדם ואל
 תחקור על הדברים • והסתכל במה שצויתך • וצורך
 יעורך :

מ"ג—שער כוֹצוֹת הַחֲכָמִים לְבָנוֹ :

443 אמר החכם • בני אל תקבל שררה על אנשי עירך •
 ואל תבוזה לדבר הקטן • כי יבא • לדבר
 הגדול : 444 ואל תחלוק עם אדם כעסן • כי אתה
 מצער אותו • ואל יקבצו במושבך [שני^a] אנשים
 שהולקים לנצוח • ואל תעמה בנפול אויבך • כי
 לא הדע מה יבואך : 445 ואל תראה היכולת בעת
 הגבורה כי אינך יודע איך יחזור הזמן עליך : 446 ואל
 תלעג לטעות זולתך • כי אינך מושל בדבור פיך •
 וקבל טעות בני אדם בדמות הנכונה כפי יכולתך :
 447 ואל תתן אהבתך לאוהבך בפעם אחת • ושים

and see that which he can neither understand nor appreciate. 439. Take heed, my son, that wisdom be ever present before thee; slight it not; beware of coarse expressions in society; avoid loquacity in the presence of the wise in the holy law, and frivolity before the learned men. 440. Harken to the learned in the holy law, be submissive to the wise, respect the great, be condescending to the lowly, and abandon hypocrisy and pride, for they are injurious to mankind and are akin to madness and levity. 441. Be aware, my son, that the characteristic of the liberal and noble-minded is, to love mankind, to overlook their faults, to bear no grudge to those who offend him, to pardon injuries, to be affable to the poor, and devoted to his friends. 442. My son, intermeddle not with the affairs of others, nor pry into their concerns; reflect well on my injunction, and the Eternal will assist thee.

CHAPTER XLIII.

THE PRECEPTS OF THE SAGE TO HIS SON.

443. THE sage addressed his son: Consent not to rule over thy townsmen; nor despise trifles, for they may become of importance. 444. Contend not with the passionate man, lest thou vex him, nor admit into thy society those who dispute merely to oppose; rejoice not at the fall of thine enemies, for thou knowest not what may befall thee. 445. Evince not thy superiority, though thou hast power to exercise it, for alas! thou knowest not what time has in store for thee. 446. Deride not the errors of thy fellow-man, for thou canst scarcely control the words of thine own mouth, and be to the utmost lenient to the faults of others. 447. Confer not hastily thy friendship; let truth be ever before thee;

האמת תמיד לעומתך • תנצל כל ימך ותהיה לעולם
 מבני חורין : 448 ואמר החכם לבנו דע כי ראש
 האמונה יראת האלהים ושמור מצותיו : 449 בני
 דע כי האלהים יעד הגבוהים להשפילם • והשפלים
 להגביהם • על כן השפל עצמך כרי שינשאך האלהים :
 450 בני אל תאחר מהתשובה • כי יבא " הפגע פתאום :
 451 בני הרבה מהאוהבים ואל תתן לבך למעשה
 למי שהדע לך : 452 בני אל תמכור אשתך ביופי אשת
 זולתך • כי החשק מתעה השכל • וכבר התעה מי
 שהיה חכם ממך : 453 בני חשוב עצמך ריש ואם
 תהיה עשיר • מפני שאתה נפרד מהעושר : 454 בני
 אל תעמוד לפני המלך כשהוא כועס • ולא בפני הנהר
 כשהוא שוטף : 455 בני אל תגזור דבר עד שתועין
 את מי שיישר אותך • בני ירא מרעי בני אדם
 והזהר מטוביהם : 456 בני שם קניניך בעולמך אישה
 טובה וחבר טוב • תנוח אל האשה בבאך ואל החבר
 בצאתך : 457 בני אין עושר כבריאות • ולא נעימות
 כלב טוב : 458 ואמר מי שקפין ידו מהדלים ישליט
 האלהים המלכים בממונו : 459 ואמר הנדיבות
 ההרגשה⁶ הטובה עם קבלה • התעלומות : 460 ואמר
 הענינים שלשה • ענין שטובתו נראה • דבק בו •
 ענין שרעתו נראת • סור ממנו • וענין שיש בו
 ספק • השלך על ה' יהבך : 461 ואמר אל תרבו לדבר
 מבלי זכר האלהים פן יקשה לבבכם • כי הלב הקשה

: M., C. a המית

ib. ההרגשה הנכונה b

M., C. קבלת C. c

thus thou wilt be safe and unshackled all thy days. 448. The sage continued, Know that the fear of God and the observance of his commandments constitute the summit of faith. 449. Reflect that God ordains the elevation of the lowly and the humbling of the great, therefore, humble thyself, in order that God may exalt thee. 450. Delay not repentance, for death comes unawares. 451. Increase the number of thy friends, and set not thine heart against him who wronged thee. 452. Barter not thy wife for the charms of another; for lust deludes the intellect and alas! it misled one who was wiser than thou art. 453. Deem thyself poor, though thou art rich; for thou wilt once be separated from riches. 454. Stand not before the king, when he is in anger, nor before a river when it is overflowing. 455. Decide not without mature and trustworthy counsel; dread the wicked* and be wary of their favours. 456. My son, seek to acquire a good wife and a kind friend; the one brings thee tranquillity within, and the other without. 457. There is no greater riches than health, no greater pleasure than a cheerful heart. 458. God gives to despots power over the wealth of those whose hands are shut against the poor. 459. Magnanimity may be defined, as the due appreciation of benevolent sentiments, combined with † secrecy in the performance of good action. 460. Human affairs may be considered from three points of view: 1st. Such as are obviously good; 2nd. Such as are overtly bad; and 3rd. Such as are doubtful. Adhere to the first, dismiss the second, and in the third cast thy burthen on God. 461. The sage saith, Exclude not wholly the name of

* Or, Be mindful not to forfeit the regard of the good.

† With a submission to the hidden decrees of Providence; or, Not to betray intrusted secrets.

רחוק מאלהים : 462 ואל תביטו בחטאי [בני] האדם
 מפני שאתם גדולים ותשכחו הטאיכם : 463 ואמר ^ה מי
 שנקה מן השלשה לא יחסר שלשה • מי שנקה מן
 הכעס • יגיע אל היקר • ומי שנקה מן העברות יגיע
 אל הכבוד • ומי שנקה מן הכילות יגיע אל הגדולה :
 464 ואמר כפירת הטובה נבלה • והברת הכסיל רעה
 חולה : 465 ואמר לֹא נוקש אדם שהביר [מעלתו
 וערך] ^א עצמו • ולֹא התחרט מי שעצם עיניו :
 466 ואמר מדת האדם [כפי] מקראי לבו וכפי [עצת
 האדם] ^ז ושכלו תהיינה מדותיו : 467 ואמר מי
 שחשב טוב על בני אדם אינו מבין ענייני הזמן :
 468 ואמר מי שהתעצל לא יגיע אל הרפואה : 469 ואמר
 לא תשלם הכמת האדם עד שיהא מוקדם בשלשה •
 מאוחר בשלשה • נקי משלשה • סומך על שלשה •
 השלשה המוקדמות השכל והענוה והדבור ^ה •
 והמאוחרות ההנף והמהירות ועזיבת המועצה •
 והשלשה שיהא נקי מהם • ההמדה והחשק והכזב • כי
 מי שיהמוד יארוב • ומי שחשק תועה • ודברי ^ה רוח
 וכזב מה יועילו כי אף על האמת יחשד • והשלשה
 שיסמוך עליהם : המתון והשתיקה והסבל : 470 ואמר
 מי שיוכל למנוע עצמו מארבע • ניצל מארבע • נמנע
 מארבע • המהירות והעקשות • והגאווה • והעצלות • כי
 פרי המהירות חרטרה • ופרי העקשות העזורת • ופרי

M., C. ^א C. ^ב מי שנקה עד הכבוד חסר בכ"י C. : ונוסח M. היא • מי שנקה
 כרוב התאיה יגיע אל היקר : C. ^ג מרוב התאיה : M. ^ד M. ^ה
 C., M. ^ז P. ^ה "והיראה" וכן הובא במפרש הישן : M. והזכר :
 M., C. ^ה ומי שכזב לא יועיל בכזבו ויחשד באמת : M., C. ^ו אריכת אפים :

God from thy speech, lest thine heart become obdurate; for the obdurate heart is distant from God. 462. Censure not the faults of others on the assumption of superiority, lest you be unmindful of your own faults. 463. The sage was wont to observe, He who is exempt from the following three errors will never lack three advantages: 1st. He who is free from anger will obtain esteem; 2nd. He who is pure from transgressions will gain honour; and 3rd. He who is free from avarice will earn dignity. 464. Ingratitude is wickedness, and the society of the ignorant a sore disease. 465. He used to say, He was never ensnared who knew his own position, nor has regret ever followed the closing of the eyes against evil. 466.* The characteristics of man are the reflex of his heart; hence they are recognized by his counsel and intellect. 467. He who overrates the worth of mankind has an erroneous conception of the world. 468. The neglectful is past remedy. 469. Wisdom can never be termed perfect in man, unless attended by intellect, meekness, and reverence for God; unless it reject flattery, frowardness, and pertinacity, and is exempt from covetousness, lust, and falsehood; for he who covets will also lie in wait, and he who is addicted to lust is sure to err, and the liar will forfeit all faith and ever incur suspicion; and, lastly, it must be based on clemency, silence, and deliberation. 470. The sage observes, He who avoids rashness, perverseness, and indolence will escape their four evil consequences; for the result of rashness is regret; that of perverseness audacity; the end of pride hatred; and that of indolence

* The morals of man depend on the dictates of his heart, hence his demeanour and disposition are formed by his counsel and intellect.

הגאווה השנאה • זפרי העצלות הכשלון : 471 מי שמתקן את סתרו • יתקן הקדוש ברוך הוא גלויו • ומי שמתקן עניני אחריתו • יתקן הבורא עולמו ואחריתו • ומי שמתקן מה שבינו לבין הבורא • יתקן הבורא מה שבינו ובין בני אדם : 472 ואמר שלשה דברים אין מרגישין עמהם בגרת ^ט • המוסר הטוב • והתרחק מן ההזיק • וסור מן העברות : 473 ואמר ההכם לבנו • בני הכן כספך ומחיתך ותורתך ליום מוערך : 474 ואמר ירא מישיבת הכסיל • כאשר תבטח בישיבת הדעתן : 475 ואמר מי שהוא סובל חברת הזבון הוא רע ממנו • והרשע אינו שם על לבו מה שידבר • והירא אינו פוקד את דבריו : 476 ואמר מי שמשמר עצמו מהכזב כושל בלשונו וימעט חטאו : 477 כאשר ישבחוך בני אדם במה שאין בך • דאג ואל תשמח : 478 ואמרו מי שהתרחק מהחוטאים נצל מהמומים : 479 ואמר טוב רחוק נאמן • מקרוב מרמה : 480 ואמר [ההרגל] על כל דבר שלטון • ואין התחבר לנכונה כשאלת העצה • ולא התמדת הטובות בדבר כהענקתה : 481 מי שגנה ענין עצמו בגלוי ישבחו לו בסתר • ומי שהראה מום בנפשו כבר שכתה : 482 ואמר כשתראה אדם כספר בך טובה שאין בך • אל תבטח בו : 483 וכשתראה שני

^a סדרתי הכאמר הזה כפי הניסח M., C. באשר הוא יותר נכון מהנדפסים :

^b M. בנידות : P., O. "כבידות" • וכן הובא במפרש הישן : ופירושו כי שיש בו כ' דברים הללו לא יהי' כבוד על הבריות :

^c "הוא פוקד" כל כ"ו : וכן הוא במפרש הישן :

^d בדפים חסר מלת "ההרגל" והוא כאמר פלאטין : עיין תקון מדת הנפש דף ו' ע"א :

ומס"י הפילוסופים דף ט' ע"ב : ומאזני צדק לאל נואלי דף קל"ח : M. "הכונה" על וכו' :

^e M. ולא התמדת הטובות כדבר הענקתה :

ruin. 471. God will raise the renown of him who purifies his heart from secret errors, and establish the temporal and spiritual happiness of him who is solicitous for his own future welfare; and he who seeks to be reconciled to God, will by the help of his Maker be reconciled to his fellow-men. 472. The sage observes, The practice of the following three things will never weary*: 1st. Good morals; 2nd. The avoidance of inflicting injury; and 3rd. To keep from transgression. 473. The sage addressed his son: My son, reserve thy coin for charity, thy provision to feed the hungry, and thy knowledge of the law for the appointed day.† 474. As thou shouldst dread the society of the simpleton, so thou mayst rest secure in that of the wise. 475. He who tolerates the society of the liar is worse than he; for his words are unquestioned by the godless, but the god-fearing will ponder on them. 476. He who shuns falsehood will control his tongue and diminish his failings. 477. Undeserved encomiums should produce sorrow rather than joy. 478. He who shuns sinners will escape degradation. 479. A trustworthy stranger is preferable to a deceitful relative. 480. Habit governs all things; sound conclusion can be attained only by consultation, and happiness perpetuated by kindness seasonably performed. 481. The public avowal of error will insure praise in private, and he who conceals not his faults will consign them to oblivion. 482. Be certain, that he who attributes to thee merit that is not thine is unworthy of reliance. 483. An ungodly meeting is sure

*According to another reading, Will never be ascribed to sinister motives.

† Job xxx. 22.

בני אדם מתחברים שלא לשם שמים סופם להתפרד
 [שלא לשם שמים] *a* : 484 ואמר • דין הכסיל שהוא
 משבח להפך מה שיודע המשובח מעצמו : 485 ואמר
 מי שהיו בו שלשה דברים כבר נשלמה אמונתו •
 כשהוא רוצה אין רצונו מוציא אותו אל השקר •
 וכשהוא כועס אין כעסו מוציא אותו מן האמת • וכשהוא
 יכול אינו שולח יד במה שאינו שלו : 486 ואמר שני
 דברים לא יתחברו • הנפש הטוב והכילות [והדלות] *b* :
 487 ואמר *c* • ששה אין נמלטין מן הדאגה • עשיר
 שנורש • ועשיר שמפחד על ממונו • והנוטר • והחומר •
 ומי שמבקש חכמה שאינה ראויה • ומי שמתחבר עם
 אנשי המוסר מבלעדי מוסר : 488 ואמר *d* • שלשה דברים
 ראוי לחמול עליהם מכל אדם • דעתן שמנהיג [אותו] •
 משוגע • וצדיק שמושל בו רשע • וגדיב שהוא צריך
 לנבל : 489 ואמר שאדם תפס את חבירו בקהל • אמר
 לו הגעני כי דברת בגנותי • ואמר לו חברת הרעים
 מביאה לחשוב רע על הטובים : 490 ואמר שלשה
 אינם נודעים אלא בשלשה דברים • העניו בעת שכועס •
 והגבור במלהמה • והאוהב בעת הצורך עליו : 491 ואמר
 על מלך אחד *f* שהרג אחד משריו • ומצא כתוב
 בחגורתו אם הגזרה אמת • החריצות שקר • ואם הבגד *g*
 בטבע • הבטהון בבלתי אנשי האמונה עצלה • ואם

M. a • *M.* * דין לכסיל שהוא משובח בהיפך במה שיודע מעצמו : *M. b*

M. c • מי שבאו עליו אחד מישיבה דברים : *P.* שמבקש שאינו ראוי לו : *C., M., O.*

סעלה שאינו ראוי לו : *M., P. d* • שלשה ראוי לחמול עליהם יותר מכל אדם :

C., M. e • *C. f* שצוה להרוג :

g במבחר דפוס שיוצינו אשר תחת ידי כתוב על חנלין "ה ב ו ג ד" :

to result in an ungodly separation. 484. The simpleton is wont to bestow praise where censure is obviously due. 485. He who possesses the following three qualities may be said to be fully entitled to the claim to truthfulness: 1st. That temptation will never lead him to falsehood; 2nd. That anger will not prompt him to prevaricate; and 3rd. That power will never induce him to lay hand on that which is not his. 486. These two are essentially incompatible,—an easy mind and avarice. 487. The following six cannot escape vexation: 1st. The wealthy reduced to poverty; 2nd. The affluent anxious for his wealth; 3rd. The vindictive; 4th. The covetous; 5th. The aspirant to unmerited rank; and 6th. The immoral in companionship with moral men. 488. Three persons claim our utmost compassion: 1st. The learned controlled by the infatuated;* 2nd. The righteous ruled by the wicked; 3rd. and the noble-minded dependent on the worthless. 489. It was related of one who publicly remonstrated with his friend, exclaiming, I was told thou didst make me the object of thy slander. Alas! replied the other, that the association with the wicked should occasion the calumny of the virtuous. 490. Three characters can best be judged by three tests: 1st. The meek in anger; 2nd. The hero in battle; and 3rd. The friend in need. 491. There was a king who commanded the execution of one of his ministers, on whose girdle was the following inscription: "Since the decree of God is irrevocable, the efforts of men are vain; since treachery is inherent in nature, reliance

* Eccentric.

המות אורב לבני אדם • הבטחה בעולם שגעון :
 492 ואמר אין רש ורעב כהריצות ורעבון דנפש • ואין
 עושר כרצין ודהסתפקות • ואין שכל כמו ההנהגה
 [הטובה^a] • ואין הסידות כיראה • ולא יופי כדעת נוחה
 493 ואמר אל תשיב אל הכסיל בטעותו כי אם תלמדנו
 [חכמה]^b ישנאך : 494 ואמר אני ירא מהמים מי שאינו
 מוציא עליו • עוור זולתי האלהים : 495 ואמר החל
 נפשך למונעה מתעותה • וכאשר תמנע תקרא הכם •
 ותהיה תוכחתך נשמעת • אם תוכיח ישמעו בני אדם
 דגריך וילמדו ממעשיך : 496 ואמר כשיתקבצו לאדם
 היראה והצדק אין מוּיֵק לו ההסרון :

מ"ד—שער פרישות מהעולם הזה ואהבת העולם הבא :

497 אמר החכם מולות^a העולם הזה על הבירא שאין
 ממרין אותו כי אם בו ואין מגיעין כה שיש
 אצל הבורא כי אם בהנחתו : 498 ואמר אין מבקשין
 העולם אלא לעושר ולמנוחה ולכבוד • ומבקש העולם
 ללא יגיע אליו • והפורש ממנו יהיה יקר בעזיבת
 הבקשה מבני אדם • ועשיר בשמחתו בחלקו • ומניח
 בגופו • בהוצאות העולם מלבו ומגיע לבקשתו בלא
 טורח ובלא עמל : 499 ואמר אין ראוי לחכם שישמח
 על רוב הממון ולא שיתאבל על מעטו • אבל ראוי לו

^a O. C., M. δ C. עלי : וכן הוא במפרש הישן :
^d כן הוא M. : בכ"י C. "מולתו" : והוא בלי ספק טעות הכתיב :
^e M., C. אליהם :

on untried friends is idle; and since death waylays mankind, the trust in this world is mere madness."*

492. The sage observes, Poverty and hunger are more endurable than over-exertion caused by the cravings of an insatiable disposition; no wealth can surpass contentment; no intellect is equivalent to good demeanour; and no charms can be compared to an affable mind. 493. Answer not the fool in his error, for thine attempt to instruct him will rouse his hatred. 494. I dread to wrong those, said the sage, whose sole advocate is God. 495. Inure thy soul to shun error, thus shalt thou be termed wise, thine instruction will be obeyed, mankind will imitate thee, and profit by thine example. 496. He is invulnerable to all mundane privation, in whom are combined piety and rectitude.

CHAPTER XLIV.

INDIFFERENCE TO THIS WORLD AND LOVE FOR THAT TO COME.

497. THE sage observes, Man should relinquish the allurements of this world for the love of God, for they incite man to rebel, and their abandonment alone brings man nearer to his Creator. 498. Man's chief aim in this world is the acquisition of riches, pleasure, and honour; but ardently as he may pursue them, they will elude his grasp, whilst he who abjures them and needs not the help of mortals will be esteemed; he is rich, for he rejoices in his lot; he enjoys tranquillity, for he has banished worldly care; and he attains his desire without anxiety and exertion. 499. The wise man rejoices not in his abundant

* In the original the sentence is in the conditional.

שישמח בשכלו ובמה שקדם ממעשיהו הטוב • מפני
 שהוא בטוח שאין שוללים אותו מה [שכבר^a] קדם ואין
 נתפס על זולתו : 500 ואמר בקיש מה שאתה צריך לו •
 ועזוב מה שאין אתה צריך לו • כי בעזיבת מה שאין
 אתה צריך לו תשיג מה שאתה צריך לו : 501 ואמר מי
 שאוהב חיים יהי שפל : 502 ואמר זכור עם כל טובה
 סורה ועם כל צרה התקוה לאלהים שיעבירנה • כי בזה
 תתמיד הטובה ותנצל מן החטא : 503 ואמר מי שאינו
 רוצה בגזירות הבורא נפשו דואבת על העולם • ומי
 שאינו רואה שיש לבורא [עליו] טובה אלא ב : זון וכסות
 הוא בער • ומי שמביט אל מה שיש ביד זולתו מאריך
 דאגתו • ואין מעלה לכעסו ארוכה : 504 ואמר מה
 יתרון הרש על העושר ! כי אינך רואה אדם שממרה
 הבורא להתרושש אך להעשיר : 505 ואמר אין האדם
 הימה על העולם עד שתדבק נפשו בארבע מדות • רש
 שאינו מגיע להעשיר • ודאגה שאין לה סוף • וטרדה
 שלא יפנה ממנה • ומאויים אשר אין להם תכלית :
 506 ואמר מי שיקרה נפשו בעיניו קטן העולם בעיניו :
 507 ואמר איזה היקר מבני אדם ? מי שאינו משגיח
 העולם ביד מי שיהיה : 508 ואמר מי שייטיב החיים
 וידחה האבל ? שידע האדם ערך העולם אצל עצמו
 וערך עצמו אצל העולם • שכבר נאמר כי מי שיקל
 אותו יכבדנו ומי שיכבדנו יקל אותו מפני שאחרית
 עשרו רש • וסוף גדולתו שפלות • ועקב שלותו מרוה :

wealth, nor sorrows at his humble lot; but he will exult in his intellect and in his former good deeds, of which none can deprive him, nor will he ever be held amenable for any omission.* 500. The sage was wont to say, Seek after that which thou needest, and abandon that which thou needest not; for in abandoning that which thou needest not, thou art sure to gain that which thou needest. 501. He who loves life must practise meekness. 502. O that man, exclaimed the sage, would in prosperity reflect on reverses, and in sorrow on hope! he would perpetuate happiness and escape sin. 503. He who is not resigned to the decrees of the Creator will be discontented with the course of this world; he who would reduce God's mercy to the mere relief of physical necessities displays gross ignorance; and he who envies the possession of another prolongs his own grief, and his morbidness is past cure. 504. How superior, exclaimed the sage, is poverty to riches! for, said he, never did the desire for poverty lead man to rebel, whilst the craving after riches often tempts him to do so. 505. Dissatisfaction at the vicissitudes of life arises chiefly from the following four tendencies: 1st. The poor in vain pursuit after riches; 2nd. Endless care; 3rd. Overwhelming anxiety; 4th. Wishes unfulfilled. 506. He who duly values his own dignity will hold the world in little estimation. 507. Who is the most dignified amongst men? He who can behold without envy the worldly possessions of another. 508. To the question, What lends a charm to life and banishes sadness? the sage replied, A due estimation of the duties we owe to the world, and of those which the world owes to us; as the adage says, The world honours him most who disregards its vanities, and slightes him who courts them; for the end of riches may be poverty, the result of rank degrada-

*Or, Nor will his conduct make him responsible for the deeds of another; viz., caused by his example.

509 והאדם בו כמו פרי האילן. אם לא יפסד באהר
 מן הפנעים. כאשר יבשל יבול : 510 והוא עוד כמו
 שסבבוהו היות רעות ופגע האויבים בכל מוצא ומבוא
 שאם ינצל מקצתם יטרפוהו קצתם. ומי שהוא יודע
 העולם היריעה הזאת לא ישמח לטובו. ולא ידאג
 לרעתו. כאשר אמר החכם העולם הזה רבו רבו [בו] כמה
 יגונים ומה שהיה מששון הוא ריוח : 511 ואמר איזהו
 נדיב? מי שהתנדב בעולמו לתקן אחריתו : 512 ואמר
 חשוב לעולמך כאלו תחירה לך, ולם. ולאחריהך כאלו
 תמית למהר : 513 ואמר אין במדות הטובות כשתים.
 יגיעה ללא עולם. ושפלות ללא זלות : 514 ואמר
 הגדולה עם השפלות. והכבוד עם היראה. והעושר עם
 ההסתפקות : 515 ואמר החכם להביריו יהי המות נקל
 בעיניכם כי מרתו כיראתו : 516 ואמר רפאת הנפש
 האמת והצדק. ונוקה השגת התאורת הבהמיות :
 517 ואמר מותו ברצון. תהיו בטבע : 518 ואמר המות
 שתי מיתות. מיתה רצונית. ומיתה טבעית. ומי
 עממית עצמו מיתת רצון. תהיה מיתתו הטבעית היים
 לו : 519 ואמר מי שאוהב נפשו ימיתנה [מיתת רצון] :
 520 ואמר [מי שאוהב את] הקנינים מקור האבל.
 תמעו קניניכם ותמעו דאגתכם : 521 ואמר טוב
 שתכאב נפשך לאנשי הצרות משתשמח באנשי
 הנעימות : 522 ואמר דמיתי האדם בבקשת העולם
 כצמח שהגיע למים מלוחים כל אשר ישתה מהם
 יוסיף צמאו : 523 ואמר הומה האדם בבקשת העולם

tion, and the consequences of ease disease. 509. Man resembles the fruit of the tree, which though it escape injury during its growth, yet must decay at maturity. 510. Man can likewise be compared to one encompassed by ferocious animals and lurking enemies, and though he may elude some, he cannot escape all; he who views the world thus will not be elated at the happiness it confers, nor dejected by the mishaps it inflicts; as the sage observes, This world is fraught with grief, and its few joys should be regarded as gain unlooked for. 511. Who may be deemed truly pious? He who willingly resigns mundane advantages, in the hope of future felicity. 512. He was wont to observe, Regard this world, as though thou wert destined to live for ever, and the world to come as though thou wert to die to-morrow. 513. The following two good qualities are unsurpassable,—labour whose object is not of this world, and condescension without meanness. 514. Humility leads to dignity; piety is often crowned with honour, and contentment with riches. 515. The sage thus addressed his friends, Look upon death with indifference, for its bitterness is commensurate with its fear. 516. Truth and justice are balm to the soul, and the indulgence in sensuality its bane. 517. He was wont to teach, Be prepared to die with resignation, so shalt thou enjoy life undisturbedly. 518. Man may approach his end resignedly or reluctantly; but he who deadens his passions renders his death everlasting life. 519. He who would benefit his soul must be indifferent to transient possessions. 520. The love of worldly possessions is a source of grief; lesson the one, and thou wilt diminish the other. 521. It is preferable to sympathize with the unhappy, than to rejoice with the mirthful. 522. Man in pursuit of worldly gain may be compared to a thirsty man within reach of briny waters; the more he drinks, the more is his thirst increased. 523. Man may also be compared to a famished dog, gnawing a dry bone, until the blood

לכלב [רעב^a] שמצא עצם ולעם אותו • ומרוב לעסו יצא
הדם מפיו והוא מוצין הדם וחושב כי הוא מן העצם והוא
מדכו • וכן האדם בעור שהוא מתעסק בעולמו בבלתי
עבודת האלהים הוא חושב כי הוא קונה והוא מפסיד
מפני שהוא נתבע^b על מעשיהו : 524 ואמר מי שלא
דאג על מה שלא הגיע לידו נחה נפשו וזך שכלו
ויאריכו ימיו : 525 ואמר תחלת מקראי האבל • אהבת
העולם [הזה^c] : 526 ואמר מי שמתאבל על העולם התקצף
על אלהיו : 527 ואמר שאדם אחד אמר לחכם [צוני^d]
הורני • אמר אל תהי שמח במה שהגיעך מן העולם •
ואל תדאג על מה שלא הגיע לך ממנו • והיה שמח
במה שהקדמת ודאג על מה שהנחת • ופחד ממה שאחר
המות : 528 ואמר שים ההרטה מדתך הגיע אל השמחה
באחריתך : 529 ואמר איזהו המצליח בסחורתו ? אמר
זה המוכר הכלה [יקונה^e] הקיים : 530 ואמר ממומית
העולם שאינו נוהג לשום אדם מה שראוי לו
או שיוסיף לו או יגרע : 531 ואמר מי שמתהכס
לדבר^f עברה יהי רחוק מתאותו^g וקרוב אל
מנורתו : 532 ואמר מי ששם עבודת האלהים
מסחרו יבואהו הריוח מבלי קרן : 533 הפרישות
מן העולם פנאי ללב ומנוחה לגוף • ואהבת עולם
טרדת הלב ויגיעת הגוף • ומי שידע האל לא

M., C. ^a   b נתעב M.   C. c   d ניסח P. אמר לו תהי שמח :

M. e ובנליון הכס שנצטו אשר בידי הניסח היא : המוכר ד:ר הבל בקיים :

P. f "כמית" פי' זהו א' ממידת שבה העולם ממית אנשי השכל, שאין העולם

ותן לאדם כפי מה שהוא ראוי לו, לצדיק כפי צדקו וכו' : C. g בעבירה :

P., M. h מתקוות, פי' לא תבוא :

streams from its mouth, whilst, under the false impression of imbibing nourishment, it greedily licks its own blood. Thus it is with man engaged solely with worldly pursuits, and regardless of the service of his Creator, believing himself a gainer, whilst he is really a loser, for man is responsible for his deeds hereafter. 524. He who pines not after that which he failed to obtain insures a tranquil life, an undisturbed intellect, and long days. 525. Our principal griefs result from love of this world. 526. To repine at the events of life, is to rebel against God. 527. The sage was once requested to impart a salutary lesson, to which he replied, Be not elated at that which the world bestows, nor dejected at that which it denies, but exult at that which thou hast well performed, and regret that which thou hast neglected, and fear a hereafter. 528. He observed, Let the dread of repentance be thy beacon, and thou wilt attain felicity at thine end. 529. Who may be termed most prosperous in his dealings? He who bartereth the perishable for the everlasting. 530. It is a defect peculiar to this world, that it grants to none his deserts, being either too lavish or too niggard. 531. The machinations of the evil-doer will end in defeat, and expose him to peril. 532. He who makes the service of God his chief pursuit, will enjoy interest without possessing capital. 533. Indifference to this world affords mental ease and corporeal repose, but the allurements of this world produce uneasiness of mind and physical inquietude; and a

ידאג להכרוז ולא ישתומם לא מן המרדף ולא מן
 בני אדם: ⁵³⁴ מי ששם דאגתו אחר "הבורא"
 יעביר ממנו דאגת העולם הזה והעולם הבא:
⁵³⁵ ואמר לכל רבב יש דבר שמטרידו. והמטרה
 בעולם משברת העצמות * ומכלה המוח: ⁵³⁶ ושאלו
 להכם האיך ענייך? ואמר איך יהיה ענין מי
 שהוא כלה בעמירתו ונגוע בבריאותו ונפגע מצד
 בטחוננו: ⁵³⁷ ואמר לחכם. פרוני קנה הין גדול.
 אמר קנה ימים שיוציאונו בהם: ⁵³⁸ ואמר שמלך
 הודו נתן לאהר מעבדיו העומדים עליו כתב אחד
 ואמר לו כשתראה אותי כועס הרבה [תנהו לי. והיה
 כתוב בו הרפה. כי אינך אלהים אבל אתה גוף
 כלה שיאכל קצתו את קצתו. וישוב רכה ותולעה
 ועפר: ⁵³⁹ והיה למלך שבא עבד קטן. צוהו שיעמוד
 לפניו בעת שיצוה להכות בני אדם בשוטים ויאמר
 לו אדוני המלך זכור יום הדין: ⁵⁴⁰ ואמר שהכם
 אחד מכר את קרקע בשמונים אלף דגרי זהב.
 אמרו לו ולמה לא תקצה מן הממון הזה ממין
 לבניך? אמר לו אני אשימנו כולו ממון לעצמי
 אצל הבורא ואשים הבורא ממון לבני ונתנם
 כולם לצדקה: ⁵⁴¹ ואמרו להכם מת פלוני שהיה
 בתווק בריאתו. ואמר הישנו בריא מי שהמות תלוי
 בצוארו? ⁵⁴² ואמר שתכם ראה אדם אחד דואג.
 אמר אם דאגתך על העולם הזה כבר הניח יך אלהים

* המפייש הישן הביא גרסא "דאגתו אהת", וכן הוא בכוסרי הפילוסופים, דף כ"א
 C., M. c   C., M. b   M אהרי

thorough conviction of God's providence knows no dread of privation, anxiety for sustenance, nor fear of man. 534. He who devotes himself to godliness will escape the cares of this world, and the anxieties regarding the future state. 535. The lot of human nature is perturbation, which crushes the bones and consumes the strength. 536. On being asked to state his circumstances, the sage replied, What can be the condition of him whose existence is perishable, whose health is impaired, and who is vulnerable in his imagined security? 537. Being told of one who had acquired abundant wealth, the sage inquired whether he had also acquired days in which to spend it. 538. It is related, that an Indian king gave one of his pages a mandate, with the injunction to present it to him whenever he observed him under the influence of rage. Its contents were, Cease, for thou art not a god, but a body perishable and self-destructive, soon to return to worms and dust. 539. The king of Seba had a dwarf slave whose presence was desired whenever malefactors were scourged; on those occasions, the dwarf was wont to exclaim, My Lord, remember the day of judgment. 540. A wise man sold his estates for eighty thousand gold deniers. Having been asked, Why doest thou not devote the produce to thy children? he replied, I treasure up my wealth with my Creator, and appoint God the treasury for my children;—he had devoted the whole sum to charity. 541. The sage having been told of one who had died in the full vigour of health, replied, Can he be deemed healthy about whose neck death is pending? 542. The sage having observed a man dismayed, addressed him to the following effect: If thine anxiety be of this world

ממנו • ואם דאגתך על העולם הבא • יוסיף לך
 האלהים דאגה : 513 ואמר כאשר^a יבין הנלבב את
 העולם ימצאנו אויב שלובש כסות אוהב : 514 ואמר
 שתכם אחד הלה • שאלו אותו האיך ענייך ?
 אמר ומה יהיה ענין מי שרוצה ללכת בדרך
 רחוקה מבלי צדה • וירד אל בור במדבר^b מבלי
 צוות • ויבא לפני המלך שהקדים להתרות בו
 מבלי מענה • ומי שפוגע אלו הצרות מה יהיה
 ענינו ? 515 אמרו לו ואחר כל זה מה יהיה ? אמר
 מי שקנה הרב במעט והכיר כל אלו הצרות ומושל
 בתאות עולם קטן בעבור עולם גדול אשריו
 ואשריו : 516 ואמרו שנמצא בארץ רומי אבן אחת
 כתוב עליה בכתב רומי • בן אדם עשה בעוד
 שתוכל לעשות והשלך על האלהים יהבך • ואל
 תתן לבך לראות [דאגתך] יום שלא בא • שאם יהיה
 מימך יביאהו הבורא על כרחך : 517 ואל תתמה
 על קבוצת הממון • כי כמה בני אדם מקבצים
 לבעלי נשותיהם • והמעטת האדם על עצמו רבוי
 באוצר זורתו • והמשכיל מי שניכח בדברים האלה
 ועשה בהם : 518 ואמרו שנמצא בארץ יון על שער
 מדינה הרבה אבן כתוב עליה בכתב יוני • בן אדם
 אלו היית מעיין במעט שנשאר מימך היית מואם

^a יבין כל כ"ו : C. b במדבר שממה מאין מים : צויה לבוא וכו' :

ובמדיונה שנרסת הדפוס היא הנכונה : עיין ערוך ערך • חלר : "וירד אל בור מבלי
 לוי" • כי לוי" בעברית • הוא צוות בארמית • והמעתיק שמש נ"כ במלה האת
 בהשתקפו לחובת הלבבות עין הערות : C. c

only, the Creator has anticipated thy relief; and if thy solicitude be of the world to come, may the Creator increase it. 543. When the world is tested by the man of intellect, it will be found an enemy in the guise of friendship. 544. A sage, having been overtaken by sickness, was asked to disclose his affairs, to which he replied, What can be expected from one who sets out on a distant journey without provision, who is about to descend unattended into a pit in the wilderness; or one who is cited to appear before the king and has no defence—assailed by so many calamities, what can be his condition? 545. The querist, however, replied, But how can man remedy these evils? to which the sage rejoined, By attaining much for little; by a consciousness of earthly sorrows; by resisting the allurements of the lesser for the sake of the greater world—he will thus obtain twofold happiness. 546. There was once discovered, in a province of the Roman empire, a stone on which the following inscription was engraved in Roman characters: Son of man, act whilst thou canst, and place thy reliance on God. Let not thine unbridled passion induce thee to sin, neither anticipate care; for if it be destined in thy day, the Creator will bring it despite thy struggles. 547. It proceeded, Let not the accumulation of wealth perplex thee; for it is hoarded by many for the future husbands of their wives, and that which man denies to himself often increases the treasures of others. The man of intellect will derive information from these maxims and profit by them. 548. The sage relates, that there was discovered, on the gate of a ruined city in Greece, a stone bearing the following inscription in Greek characters: Son of man, were thy thoughts but directed to

במה שהכוהו ממעט מאוייך • והיית מקצר מחריצותך
 ותחבולתך • כי אחריתך להתחרט יום שתמער
 רגליך • וימסרוך בני ביתך ואנשיך • ויניהו קרוביך •
 ויפרדו מעליך אוהביך • ולא תשיב לביתך ולא תוסיף
 עוד במעשיך : 549 ועוד היה כתוב בה • בן אדם רצית
 מן העולם בתאוה כלה ומנעימותיו במה שהוא חולף
 ומהינו במה שתוציא • תקבין לנפשך העונות • ולבני
 ביתך המזינות • וכאשר המות תשא עונותיך אל
 קברך ותניח ממונך לבני ביתך : 550 ואמר אדם
 אחד לחכם כמה רישך גדול • אמר לו אלו היית
 יודע מהו הרש • היית טורדת איתך החמלה על נפשך
 מהחמלה עלי : 551 ואמר שחכם אחר היה במדינה
 והיו אנשיה בצרה גדולה והיה מדבר דבריו ולא
 היה מרגיש לציה • אמרו לו הלא תצטער למה שכלנו
 בצער ? אמר להם לא • אמרו לו ולמה ? אמר להם
 אם הייתי רואה אותו בחלומי לא הייתי מרגיש בו
 בהקיין על כן לא אצטער על זה למה שאני רואהו •
 כי כאשר אשוב אל השכל האמת יהיו עניני העולם
 כחלום והעצה הברורה כהקיין • וכמו שהגר עין האור
 כן השכל עין הנפש • וכאשר השמש אור העולם כן
 הנפש אור הגוף : 552 ואמר כי נמצא בארץ ערב
 כתב כתוב על שדשה קברים • על האחד כתוב
 איך יועז בחיים מי שיודע כי האלהים ידינו על הטוב
 ועל הרע ויגמלנו כפעלו • ועל הקבר השני כתוב

* כן היא בכ"י. P. אכן ביאר כתיבות ידוע וברפוס יצן "מהחמלה על החכם" :
 * ישר C. ובכ"י M. "ישראל" :

the fewness of days yet left to thee, thou wouldst despise the futility of thy desires, moderate thine activity, and circumscribe thy designs, lest remorse overtake thee when thy feet shall totter, when thine household and thine attendants will forsake thee, when thy relatives will abandon thee, when thy friends will neglect thee, and when thou shalt return no more to thine house, and thine avocations shall be beyond thy powers. 549. There was further engraved thereon: Son of man, thou pursuest the transient desires and fleeting pleasures of this world, and seekest to exact its wealth, and thus thou heapest sin on thyself and wealth on thine household;—the former thou carriest to the grave, and the latter thou bequeatest to thy survivors. 550. A man said to the sage, Alas, how extreme is thy poverty! to which he meekly replied, Couldst thou but define poverty, thou wouldst be concerned more for thine own than for mine. 551. It is related of a sage, who dwelt in a province whose inhabitants were in great distress, but who remained indifferent to the public sorrow, that being asked whether he sympathized with the sufferings of his fellow-creatures? No, was his reply. Being interrogated as to the reason? he rejoined, Had this scene appeared to me in a dream, couldst thou imagine that the illusion would have remained on mine awaking? Hence my indifference; for reflection leads me to regard every event in life as a dream, and him alone vigilant who forms a correct notion of human nature; for as the spark is the eye of light, so is the intellect the eye of the soul; and as the sun is the luminary of the universe, so is the soul the light of the body. 552. The following three inscriptions engraved on three tombs, were once discovered in the land of YASHAR. The first conveyed the following reflect-

ואיך ינעם מי שיודע שהמית יבואהו פתאום
 ויסירהו כמלכות וגדולה וישכיבהו בבית חשך
 המעותד לו • ועל השלישי כתוב ואיך ינעם בחייו
 מי שהולך אל מערה שמכלה מראהו ומשנה זוהר
 פניו ומכלה גופו ועצמותיו : 553 ואמר ההכם כמה
 פוגע ביום שלא יגלימהו ומיחר למחרת ואינו
 מימיו : 554 ואמר אלו הייתם רואים קצביו והליכותיו
 הייתם מואסים המזון ותהפוכותיו : 555 ואמר בן אדם
 טורח במה שישמח יורשו • והקבר יורש • במה שיטרח
 לו האדם : 556 ואמר הטוב שבעלמך מזוג • לא תאכל
 ממנו דבש [ממש] כי אם מעורב בארס : 557 וכאשר
 ישלם דבר שתקוה תועלתו • צפה לסדרו כשתשמע
 נשלם : 558 ויראת האל העוז והכבוד • והתפארך
 בעולם הזה הוא החסרון [והבוז] :

מ"ה—שער התריצות ומעט הכטחון באלהים :

559 אמר החכם מי מבני אדם דאגתו ארוכה ? אמר
 מי שאין לבו בטוח בטרפו : 560 ואמר
 הדואג אשר לא יתום יגונו • והיגע אשר לא
 תהיה לו מנוחה • המגביר זלות התריצות על יקר
 ההסתפקות • והמבקש יותר מכדי ספוקו • והחומד בני
 אדם במה שחננם הבורא : 561 ואמר שחכם אחד

O. a M. b אלו הייתם רואים המית איתו והליכותיו, הייתם וכו' :

C. O., M. b. האמר הוא מסודר :

tion: Must not the enjoyment of man's life be damped by the consciousness that the Creator will judge his good and evil deeds, and reward him accordingly? The second run thus: How can he taste the sweets of life, who feels that death may suddenly overtake him, remove him from power and dignity, and consign him to that dark abode which has been prepared for him? And the third was: How can he delight in life, whose lot is the dark subterraneous cave, which will pale his features, change his brightness, and consume his flesh and bones? 553. The sage observed, How many enter on a day which they do not see completed, and how many hope for the morrow which, alas! has not been allotted to them? 554. He continued, Could man but perceive the casualties of life and its sequel, he would not fail to despise both its wealth and vicissitudes. 555. Alas! said the sage, that man should weary to benefit his heir, or be anxious for that which is the inheritance of the grave. 556. Man! thy happiest position in this world is not without alloy; thou canst not enjoy honey unmixed with venom. 557. When success crowns thine efforts, and rumour declares thy wishes wholly successful, beware of impending reverses. 558. The fear of God is strength and honour; but the result of vain glory is privation and scorn.

CHAPTER XLV.

DILIGENCE WITHOUT RELIANCE ON GOD.

559. WHOSE cares are the most protracted? The sage replied, His whose daily requirements are his constant anxiety. 560. He who prefers sordidness to the dignity of contentment, or craves for more than he needs, or covets that with which God has favoured others, will meet with endless care and weariness that knows no repose. 561. A sage chanced to pass a certain man, and

עבר על אדם אחד • אמר לו האיך חריצותך לעולם?
 אמר אני רודף אחריו • אמר לו השגת ממנו דבר?
 אמר לו לא כי אם מעט מועד • אמר לו אם לא השגת
 בעולם הזה שאתה רודף אחריו כי אם מעט מועד •
 מה תשיג מהעולם האחר שאינך רודף אחריו :

מ"ו—שער הרש :

562 אמר ^a [המחבר] החכם אין רש יותר ממי שאינו
 שמה בהלקו • ולא תשבוע עינו : 563 אמר אין
 רש ^b כמי שלבו דואג מן הרש : 564 ואמר הקבר ולא
 הרש : 565 ושאלו להכם האיך ענינך? אמר מה
 יהיה ענין מי שאבד ממונו ונשאר כנהגו : 566 ואמר
 תן למי שתרצה תהיה נגידו • והתיאש ממי שתרצה
 תהיה כמוהו • וכבר מי שתרצה תהיה מכובד ממנו •
 ותצטרך למי שתרצה תהיה נקל בעיניו : 567 ואמר
 כשימעט הון האדם אין בניו רוצים את דעתו •
 ומשיבין על דבריו ועל מצותיו :

מ"ז—שער זולת השאלה :

568 אמר החכם אל תחשוב מה שתמצא ירך ותגיע
 אליו • כשתחלל מעלתך • ותכלה זוהר
 פניך • כי מה שהסרת גדול ממה שהועלת : 569 ואמר
 טעמתי מרירות כל הדברים • ולא מצאתי מר כטעם

M., C. ^b כעשיר שלבו בטיח כן הרש : C. ^c אליו יקר ממה שתחלל בו :

addressed him thus: How do thy worldly affairs progress? I diligently attend to them. But, continued the sage, has success crowned thine endeavour? No, said the other, but scantily. Well, continued the sage, if thou hast but scantily succeeded in that which thou pursuest so ardently, what canst thou expect in the future state, which thou so utterly neglectest?

CHAPTER XLVI.

P O V E R T Y.

562. THE sage observes: None is so poor, as he who is discontented with his lot. 563. None is more indigent than he who dreads poverty. 564. Better the grave than a fall to poverty. 565. The sage having been asked how he fared in life, he replied, How can one fare, who has lost his wealth but retained his luxurious habits? 566. Liberality to another renders thee his superior; independence his equal; respect shown will be reciprocated, and favours solicited will cause thee to be slighted. 567. With the decrease of our wealth our opinions lose their weight, even with our children, who disobey our words and orders.

CHAPTER XLVII.

THE HUMILIATION OF SOLICITING
FAVOURS.

568. THE sage observes, That favour is valueless which entails humiliation, and calls up the blush of dependence; for the loss must ever exceed the advantage. 569. Of all the bitterness that I have tasted, said the sage, none

השאלה : 570 ואמר החכם מה הפצע שאין לו רפואה? אמר כשיצטרך הנדיב אל^a הכילי וימנע ממנו 571 ואמר החכם חסרון הצורך טוב משאלתו ממי שאינו ראוי לשאול ממנו • והרעה גדולה כשלא יפיק רצונו : 572 ואמר כי אדם [אחד^b] בא אל חכם ואמר לו • התפלל עלי אל אלהיך שלא יצריכני לבני אדם • אמר אי אפשר שלא תצטרך לבני אדם • אבל האלהים אל יצריךך אל הנבלים מבני אדם : 573 ואמר שהיה חכם מתפלל אל תצריכני אל הרעים ואם תצריכנו לאחד מברואיך יהיה אל הטוב שבהם • והבשת פנים^d • והנפש הנדיבה שבהם • ואל הלשון המתוקה שבהם • ואל מי שלא יזכור לי טובתו [לביישני מהם^c] : 574 ואמר החכם לבנו התפלל אל ה' אלהיך שלא ישים טרפך על ידי הרעים מבריותיו כי זה כרע המזל : 575 ואמר מי ששואל יותר מצרכו וערכו כדי הוא שימנעו ממנו : 576 ואמר הכילות גריעות והמהירות טעות • והחריצות הפסד : 577 ואמר מי שהאריך לו מועדו ומנע ממך [טרפן] וטובתו • בצורות המצוירות תמצא כמוהו : 578 ואמר כשתשאל מן הכילי שאלה • ימנע ממך וישנאך : 579 ואמר מי ששואל שאלה מכילי הוא יותר פהור ממנו : 580 ואמר אכסנאי הכילי לא יפחד מן הקבסא ולא יצטרך אל מרקהת : 581 ואמר מי שמתארח אצל הכילי תתענה בהמתו ואינו צריך להפנות : 582 ושאל

^a הנבל : C. M. e M., C. b
^d והפנים והנפש הנדיבה • והיא בלתי הבנה : M. d
 C. f M. e

exceeds that of soliciting favours. 570. The sage was asked what he deemed incurable. He defined it, The favour solicited by the philanthropist, and denied by the sordid. 571. Better submit to privations than solicit a favour of the unworthy, whose refusal but aggravates the humiliation. 572. A man thus addressed the sage: Pray to thy God, that I may not need mankind. No, replied the sage; mutual dependence is indispensable; but I will pray, that thou mayest not need the worthless amongst men. 573. A sage is said to have implored God not to subject him to dependence on mortals; but, continued he, should it be my lot to need thy creatures, grant that it may be the kind-hearted and liberal-minded, whose words are affable and sweet, and who will not vaunt in my presence of the services they have rendered. 574. The sage impressed on his son, To implore God not to render wicked men indispensable to his existence, for that is the presage of disaster. 575. He who craves for more than he needs or merits deserves a refusal. 576. Avarice engenders disrespect, rashness error, and over-circumspection loss. 577. To solicit from him who procrastinates, and ultimately disappoints, is like seeking favours from a lifeless image. 578. He who asks a favour of the niggard will reap disappointment and incur hatred. 579. He who seeks a favour of the niggard renders himself worse by far than he. 580. The guest of the miser needs not fear nausea, nor will he require medicine. 581. The hospitality of the sordid starves the animal, and the stable will require no cleaning. 582. Tell to me, said a king to his minister,

מלך אהר את שריו מה הרע שבדברים? אמר לו הרש • אמר להם הכילות שאינו כר מבעליו עד שיורישנו הקלון : 583 ואמר המבקש מן הכילי כמבקש לצוד דגים במדבר : 584 והיה אהר מן הנדיבים ואמר להבריו כשתצטרכו לי בדבר אל תבקשו ממני פנים אל פנים • כי אינני רוצה שאראה בכם זלות השאלה • אבל כתבו אלי שאלתכם באגרת : 585 ואמר לא לקח המהלל הדר פניו בשאלתו תמורה ואם הגיע [בה] להעשיר : 586 [ואמר אם תשקל השאלה עם הכתנה • תכריע השאלה את המתנה ^b] : 587 ואמר כשתשאל שאל מאנשי הנדיבות והחסד • ואל תשאל מן הכילי כי איננו שמה בשאלתך :

מ"ח—שער הקנאה :

588 אמר החכם מפחיתות הנפש שתקנא באוהב נח ^d אל טובתו : 589 ואמר הקנאה לבני אדם כחילי הגוף • והיא מביאה לידי השחפת : 590 ואמר החכם לבנו • בני השמר מן הקנאה כי היא נכרת בך ולא תהיה נכרת בשנאך • 591 ואמר לא ראיתי חומס נפשו כמקנא • אבלו מתמיד ונפשו דואבת • ושכלו חסר • ולבו חומה : 592 ואמר כל אדם אוכל לרצון חוץ מן המקנא על הטובה שאינו מרוצה אלא בסורה : 593 והיה • המקנא אשם בעבור שהוא שונא מה שהבורא

M., C. e "וחסד, ואל

C., M. b

M., C. a

: d "נח" אינו בכ" :

השאל, " שני המאמרים המה מחויברים והוא הנכון :

C. e והקנא הוא : ובכ"י M. ויבקעף על אשר לזולת וינע כמנו :

what you consider the greatest of calamities? Poverty, your liege. No, rejoined the king, I conceive it to be that sordidness which does not quit its followers until they incur disgrace. 583. He who seeks a favour of the avaricious, is like him who attempts to catch fish in the wilderness. 584. The following words were addressed by a philanthropist to his friends: Should you ever need my favour, apply by petition, and not personally, lest your countenance betray the humiliation of soliciting. 585. There is no equivalent for the degradation of seeking favours, though riches may be obtained thereby. 586. Should the humiliation of seeking favours be balanced with the acquired gift, the former is sure to outweigh the latter. 587. Let the applicant for favours address himself to the liberal, kind-hearted, and disinterested, but avoid the mean-spirited, for he will not be gracious at thy request.

CHAPTER XLVIII.

E N V Y.

588. ENVY is a blemish of the mind. 589. Envy is to the mind, what that disease is to the body which engenders consumption. 590. The sage thus addressed his son: Beware of envy, for thy countenance will betray it, but not that of thine enemy. 591. He continued, Envy inflicts the greatest misery on its votaries, their sadness is perpetual, their soul is grieved, their intellect is dimmed, and their heart disquieted. 592. Every man may enjoy life to his heart's content, save the envious, who delights only in the misfortunes of others. 593. The envious is sinful; for he hates that which

חפין • ומתקצף מיתרון רוע לבב על אשר נתן לזולתו
 ומנע ממנו : 594 ואמר כל שנאה יש תקוה לרפואתה
 חוץ משנאה ממי שישנאך מקנאה : 595 ואמר המקנא
 ימיו מעטים מפני שדואג למה שלא יזיקהו ולא יועילהו
 וימות ביגון : 596 ואמר אדם לחברו אני אוהב אותך •
 אמר לו ולמה לא תאהבני ? ואין אתה מאנשי אמונתי •
 ולא מקרובי ומשכני • ופרנסתי על ידי זולתך : 597 ואמר
 אל תקנא באהיך על אשר לו • כי הוא ינעם בחייו
 ואתה תשבע דאגה ונדודים : 598 ואמר דיך מן
 המקנא שיאבל לשמתך ולטובתך :

מ"ט—שער החונף :

599 אמר החכם מי שמתקשט במה שאין בו יגלוהו
 עדי • הבחינה • 600 ואמר מי שמתקשט • במה שאין
 מטבעו רוצה להכריח הטבע והטבע מכריחו • כמי
 שצובע השיבה ומגלה אותו הגדול : 601 ואמר די
 לאדם מום שיתבאר לו מבני אדם מה שנעלם ממנו
 מעצמו • ושיאשים בני אדם על מה שהוא עושה
 כמוהם • ושיזיק את שכינו :

נ'—שער חברת רע הלב :

602 אמר החכם מי שרב רוע לבבו יהיה שמו רע
 ומיתתו רעה : 603 ואמר • החבר הרע כחלי

δ O., P. " עדי " פי, עדים :

α C. אוכמתי : M. אמתתי :

ε P., O. מי שמתקשט יותר מטבעו : בשונות : " מי שמתקשט מטבעו " ואינו

God wills, and rebelliously grieves at that which the Creator bestows on others and denies to him. 594. Every animosity may be healed, save that whose source is envy. 595. The days of the envious man are few; for he grieves at that which injures and benefits not, and ultimately perishes by grief. 596. A man addressed his friend in these terms: I do indeed esteem thee. And why not, replied the other, since thou art not my rival, nor my relative or neighbour, and seeing that my livelihood depends on others? 597. Envy not the possession of thy fellow-man; for thou wilt thus render his existence delightful, whilst thine will pass in sadness, grief, and restlessness. 598. We are amply avenged on the envious man, when we see him dejected at our joy and happiness.

CHAPTER XLIX. THE DISSEMBLER.

599. THE sage observes, He who affects a dignity which he does not possess will be exposed by the test of discrimination. 600. He who plumes himself on that which he possesses not, imagines himself to have vanquished nature, whilst nature in fact has vanquished him; like him who colours his grey hair, but which the least growth will soon expose. 601. It is reproach enough to man, to learn from others those defects which he fails to discern in himself, and to censure others for that from which he cannot claim exemption, and to injure his neighbour.

CHAPTER L. ASSOCIATION WITH THE WICKED.

602. THE sage observes: *Intercourse with the wicked injures reputation and leads to a bad end.* 603. An evil companion is like a sore disease which ramifies

הרע הוא פושט בגוף הנה והנה • חוקר על מומי חברו
ומעלים זכיותיו :

נ"א—שער לשון הרע והרכילות :

604 אמר ההכם שאדם דבר^א מום בחברו אצל אחד
כהגדולים • אמר לו הוריתני על רוב כומיך • במה
שאתה מרבה לספר במומי בני אדם • כי המהפש במומי
בני אדם אינו מחפש אלא כפי [אשר בו]^ב מומיו
וכדמותם^ג : 605 ואמר אדם להברו אני רוצה לרהקך
בשביל שמדברים בך בני אדם • אמר לו שמעתני מדבר
באחרים ? אמר לו לאו • אם כן הרהק המדברים :
606 ואמר שאדם האשים את חברו על דבר ששמע
ממנו והתנצל עליו • אמר לו והלא הגיד נאמן ? אמר
לו אלו היה נאמן לא היה^ד מגיד : 607 ואמר אדם
אחד לחברו הגיעני שאתה מדבר בי • אמר לו אם
כן אתה נכבד בעיני מעצמי : 608 ואמר שאדם אמר
לחברו הגיעני שדברת בי • אמר לו נפשי יותר יקרה
בעיני : 609 ואמר החכם מי שיאמין הרכילות לא
ישאר לו אוהב אפילו אם יהיה הביב או קרוב :
610 [אל תעזוב האוהב בעבור רכילות הרוכל] : 611 ואמר
אל תגלה מסתורי רעות בני אדם פן יגלה הבורא
מסתורי רעותיך • וכפר בטובתם כשתזכיר שמם ואל
תגנה אותם במה שיש בך : 612 ואמר מי שמגיע
הגדוף הוא המגדף :

א. C. : כפי מה שיש בו ככמו M.
ב. בכל כ"י : C. רכיל : d.

א. M., C. באדם אחד אצל :
ג. "וכדמותם" אינו בכ"י :
ד.

throughout the whole frame; such a companion seeks after the defects of his associate, but conceals his merits.

CHAPTER LI.

DETRACTION AND CALUMNY.

604. THE sage related, A man having calumniated another in the hearing of an important personage, was thus addressed by him: Thou hast brought to light thine own great defects, by expatiating on the faults of others; for he who goes in quest of the foibles of others, is guided in his search by failings peculiar to himself. 605. A man said to his friend, I will discard thee, for I hear persons speak unfavourably of thee. To which he answered, Didst thou ever hear me asperse them? No, rejoined the other. If so, continued the slandered person, discard the slanderers. 606. A man rebuked his friend in consequence of some evil rumour. The other sought to exonerate himself. But, said the former, my authority is trustworthy. Well, observed the latter, if he were so, he never could have proved a traducer. 607. A man thus addressed his colleague: I have been informed that thou hast censured me. Well, replied the other; this amply proves that thou art a man of greater importance than myself. 608. A man thus addressed his colleague, I learn that thou hast slandered me. No, replied the other, I value myself too much for that. 609. He who lends credence to the slanderer will forfeit the friendship of all, even to the nearest and dearest kinsman. 610. Let no friendship be severed by reason of the calumniator. 611. Expose not the hidden faults of thy fellow-men, lest the Creator bring to light thine; eulogize them when thou mayest, and load them not with the faults peculiar to thyself. 612. He used to say, The bearer of calumny is usually its author.

נ"ב—שער השכן הרע :

613 אמר ההכנס האלהים יצילני משכן רע שעינו^a
 רואתני ולבי חושב • כי אם יראה טובה יעלימנה ואם
 יראה רעה יגלנה : 614 ושאלו להכנס איזה חלי יותר
 רע ? אמר שכן רע • אם תדבק עמו יבהילך • ואם
 תרחק ממנו ידבר בך ויספר בגנותך ? 615 ואמר מי
 שסובל הויק שכינו • יורישנו הבורא ביתו :

נ"ג—שער השנאה :

616 אמר ההכנס מי שיורע השנאה יקצור החרטה :
 617 ושאלו להכנס במה יתנקם אדם משונאו ?
 אמר שיוסיף מעלה יתרה בעצמו : 618 ואמר הזהר
 משנאת האדם אף מן הנקלה כי פעמים שיחנק האדם
 הגדול בזבוב קטן : 619 ואמר אין ברעות כשנאת^b בני
 אדם :

נ"ד—שער הכסילות :

620 אמר ההכנס המשה דברים בכסיל ואינם
 נמצאים בזולתו • כועס • בחנם • ונותן עינו
 במקום שאינו ראוי לו^a • ומיגע גופו לריק ואינו
 מכיר האוהב מן השונא • וכגלה סוד • עוד שני
 דברים • משיב דבר במרם ישמע • ומרבה להביט :
 621 ואמר אוהב האדם שכלו יושונאו כסילותו :

O. ^a שעינו רעה רואה אותי ולבי חושב בי רעה :

O. ^d

: C., M. ^e ללא דבר :

P., C. ^b "הנקלה" :

CHAPTER LII.

THE BAD NEIGHBOUR.

613. THE sage said, Deliver me, O God, from that neighbour whose evil eye watches me and maliciously meditates my injury, who will suppress my merits and expose my failings. 614. The sage was asked to point out the sorest affliction. An evil neighbour, was his reply; for, said he, in thy presence he will harass thee; in thine absence he will malevolently slander and asperse thee. 615. He who patiently endures the injury inflicted by his neighbour will, by the *help* of God, become the successor of his house.

CHAPTER LIII.

ANIMOSITY.

616. THE sage observes, He who sows discord will reap regret. 617. The sage was asked, How is man to take vengeance on his enemy? By increasing his own good qualities. 618. Beware of enmity, however insignificant; for the smallest insect has often caused the death of the greatest man. 619. There is nothing more dangerous than the hatred of the vile.

CHAPTER LIV.

FOLLY.

620. THE sage observes, Five defects are peculiar to the simple only: 1st. Unreasonable anger; 2nd. Benevolence ill bestowed; 3rd. Fruitless exertion; 4th. Inability to distinguish friend from foe; and 5th. Betrayal of secrets. To those may be added over-haste in replying and over-inquisitiveness. 621. Discretion is the friend of man, folly his adversary.

נ"ה—שער הגאווה :

622 אמר החכם מי שאינו^a מתנאה בנפשו הגביהה •
 והמתנאה השפילה : 623 ואמר מי שבטח^b
 בעצתו תועה • ומי שכמך בשכלו נכשל • ומי שמתנאה
 על בני אדם שפל : 624 ואמר תמה אני במי שעבר
 במעבר השתן והדם מאין לו גאווה ? 625 המתנאה
 בנפשו רואה בה מה שהוא גדול ממנה בקלות דעתו •
 ומראה שמתתו לזה • והוא הנקרא גאווה : 626 ושאלו
 לחכם מהו הגאווה ? אמר שטות שאין בעליה יכול
 להניחה :

נ"ו—שער האולת :

627 אמר החכם האוהב והשונא אצל השוטה שווים :
 628 ואמרו מי שבני אדם שווים אצלו אין
 לשטותו רפואה : 629 ואמר איזה ראוי לקלון ? מי
 שנכנס במקום שאינו ראוי לו • והנכנס במקום ואומרים
 לו שב פה ואמר לא כי אם כאן • והמאריך לספר דבר
 שאין שואלין אותו עליו :

נ"ז—שער ההתפכות :

630 אמר החכם כל אוהב שמתהפך ומשתנה באהבתו
 חשוב אותו כשונא ואל תבטח בו לעולם :

^a C., M. כי שלא התנאה בנפשו עוד איתה ומי שמתנאה בה השפילה :

^b שסבך בעצתו שבטח בשכלו, כן היא הנרמזת בכל כ"י :

^c באהבתו. C. ושתה תיבית אחרות נשמטו :

CHAPTER LV.

P R I D E.

622. THE sage was wont to observe, The diffident will be encouraged, the proud humbled. 623. He continued, He who relies on his own counsel will err, and he who trusts in his own discretion will stumble. 624. Alas! exclaimed the sage, that man, who must pass through the most loathsome passages, should ever be proud! 625. The arrogant, in his conceit and self-gratulation, over-rates his own merits,—this constitutes pride. 626. The sage was asked to define pride? It is, said he, a folly which its devotees cannot cast off.

 CHAPTER LVI.

S I L L I N E S S.

627. IN the estimation of the simple, both friend and foe are on a level. 628. Hopeless is that folly which regards mankind without distinction. 629. Who deserves to be held up to scorn. He who assumes a position above his station, he who aspires to a higher place than that assigned to him, and he who dilates on subjects not referred to him.

 CHAPTER LVII.

F I C K L E N E S S.

630. REGARD the fickle-minded rather as an enemy than a friend, and rely not on his friendship.

נ"ח—שער כפירת הטובה :

631 אמר החכם כשאתה חולק כבוד לאוהבך כראוי
לו ואיננו חולק לך מה שראוי לך טוב שתעזובנו :

נ"ט—שער הכבודות :

632 אמר החכם מי שנכנס במקום שיש שם בני אדם
וישב מבלי רשותם יהיה נמאס עד שיקום :
633 ואמר רחה הכבוד במעוט האונתך אליו : 634 ואמר
האכילה " עם האוהב מרקחת • ועם השונא קבסא :
635 ואמר מי שהאריך בשיחתו יקוצו בני אדם בדבריו :
636 ואמר שמלך אחד כתב בטבעתו הכבודת קום •
וכאשר היה יושב אדם כבוד עמו היה מראה אותו
אליו : 637 וצוה החכם את בנו אל תשב עם הכבדים •
כי מצאתי בספר רפואות שישבת הכבוד קדחת
רביעית : 638 ואמר מי שיכבד נפשו עליך ומטריחך
בשאלותיו עשה אונתך לו הרשת ועינך עורת :
639 ואמר כאשר ידע הכבוד שהוא כבוד • אינו כבוד :
640 ואמר אל תשב עם הכבוד כי ישיבתו דאגה :

ס'—שער העקשות :

641 אמר החכם מי שמתעקש עמך נפרד ממך ושנאך :
642 ואמר אל תתעקש עם הכעסן • כי תכעיסהו

CHAPTER LVIII.
INGRATITUDE.

631. THE sage said, It is wise to discard that friend, who fails to reciprocate thine attention.

CHAPTER LIX.

INTRUSIVENESS.

632. THE sage saith, He who intrudes on the privacy of others will court contempt by his presence. 633. Dismiss the intruder by withholding from him thine attention. 634. The company of a friend seasons the meal, but the presence of an enemy renders it nauseous. 635. Mankind are disgusted with an idle prattler. 636. A certain king had engraved upon his signet, "Thou becomest tiresome, begone!" which ring he exhibited to all intrusive visitors. 637. The sage enjoined his son, To avoid the companionship of the troublesome; for, said he, I have read in medical works, that the society of the intruder, is as intolerable as the tertian ague. 638. When the idle querist intrudes his questions on thee, assume deafness and blindness. 639. He continued, He ceases to be an intruder, who is conscious of his being tedious. 640. Associate not with the irksome; for such companionship produces vexation.

CHAPTER LX.

PERTINACITY.

641. THE sage remarked, He who treats thee pertinaciously will ultimately discard and hate thee. 642. Be not stubborn with the passionate, lest thou entail his guilt also

ותאשם • ואר יקבצו במושבך שני אנשים שחולקים
לנצוח :

ס"א—שער הנצחון :

643 אמר החכם הנוצה ברע נצוח : 644 ואמר החכם
לבנו הפצת לנצוח אדם רע? אמר לו כן •
אמר לו • אל תנצחנו עד שתהיה רע ממנו :

ס"ב—שער הראוי לקלון :

645 אמר החכם שכונה הם אם יבוז אותם אל יאשימו
כי אם עצמם • הבא לסעודה שאינו קרוא
לה • והמצוה בבית אדם בפניו • והמבקש כבוד
משונאו • והשואל שאלה מכילי • והנכנס בדברי שני
בני אדם מבלי שיכניסו אותו בדבריהם • והמזלזל
במלך • ויושב במקום שאינו ראוי לו • והמספר דבריו
למי שאינו מאזינם :

ס"ג—שער הלצנות :

646 אמר החכם הלצנות מעבירה המורא : 647 ואמר
מי שמתלוצץ יהיה נקל • ומי שמרבה בדבר
יהיה נודע בו :

ס"ד—שער המהירות :

648 אמר החכם מי שרוכב במהירות אינו בנוח מן
המכשול : 649 ואמר החכם המתון שאהריותו

on thyself; nor associate with those who dispute but to oppose.

CHAPTER LXI.

C O N T E S T.

643. AN ignominious victory is a defeat*. 644. The sage asked his son, Didst thou ever attempt to vanquish the wicked? Yes, said he. To which the father replied, Attempt it not, for thou wilt succeed only by becoming viler than he.

CHAPTER LXII.

J U S T C O N T E M P T.

645. EIGHT persons, said the sage, who, if they incur contempt have to reproach none but themselves:—1st. He who attends a festival uninvited; 2nd. He who assumes command in a house in the presence of its master; 3rd. He who seeks respect from an enemy; 4th. He who solicits a favour from the sordid; 5th. He who pries into the affairs of others; 6th. He who slights the king; 7th. He who aspires to unmerited rank; 8th. And he who addresses a reluctant listener.

CHAPTER LXIII.

L E V I T Y.

646. THE sage observes, Levity banishes respect‡. 647. The scoffer will be slighted, and the idle prattler will betray himself.

CHAPTER LXIV.

O V E R H A S T I N E S S.

648. THE fleet rider, observed the sage, is not secure from stumbling. 649. Deliberation with the chance of

* Or, the attempt to vanquish the vile enslaves.

‡ Or, banishes the fear of God.

השגרה • טוב מן ההמהירות שאחריתו חסרון :
 650 ואמר שפת אמת פרי הצניעות • והחריצות יתרון
 התאווה • והמתון מגדול עון • והמהירות מביאה אל
 החרטה : 651 ושאלו לאדם גדול במה הגעת אל
 כל הכבוד הזה ואתה מן הכושיים ? ואמר בדבר
 אמת • והנאמנות • והמנע מן העיקש • ושלא שאלתי
 על מה שאינו צריך לי : 652 ואמר החכם ראש כל
 מוסר השתיקה וראש השכל השפלות • ומי שהרבה
 בדבר נודע בו :

תם

: C., M. a העשק :

success is preferable to over-haste with the probability of failure. 650. Veracity is the fruit of piety; incessant labour of excessive covetousness; mature deliberation is a tower of strength; and precipitancy a source of regret. 651. An eminent man having been asked, how he attained his honourable position, though of Æthiopian descent, replied, By the utterance of truth, by a strict adherence to fidelity, by abstaining from oppression, and by evincing an indifference to superfluities. 652. The sage concluded, Silence is the most becoming demeanour; discretion the height of humility, whilst prolixity causes unenviable notoriety.

END.

APPENDIX:

DEI:

NOTES AND PARALLELS, ILLUSTRATIVE AND ETYMOLOGICAL,

SELECTED FROM ANCIENT, MEDIEVAL, AND MODERN AUTHORS.

2.—Vide *Mebakesh*, page 17.

3.—*Lockman. Ethics*, Book 2, chap. 12. This maxim has erroneously been ascribed to Lord Bacon, who says, “Prudens interrogatio quasi dimidium sapientiæ;” “a prudent question is, as it were, one half of wisdom.” See *Riley's Dictionary of Latin Quotations, Proverbs, Maxims, &c.*, in Bohn's *Classical Library*.

Ibid.—Our translator has most particularly impressed on his son this moral maxim in his last will: וכבר נאמר במבחר הפנינים הסדר בהוצאה חצי הספוק: ומשל הקדמוני לין בלא סעודה והשכם בלא חוב. “It is already stated in the *Mibchar Happeninim*, Expenditure judiciously managed is tantamount to half a subsistence.” As the ancient proverb likewise says, “Go to bed without supper and rise without debt;” *Derech Tobim*, published by Edelman. Compare also *Simrock's Deutsche Sprichwörter*, 13, *Ray's Prov.* p. 5.

5.—Similarly expressed in the *Hobath Halebaboth*, אני בוש מאלהים שיראני ירא זולתו “I should feel ashamed, should God behold me revere another besides him.” Book 10, chap. 6. Compare Appendix i. to *Ali's Sayings*, Sec. 61.

6.—Vide 247 and 411 below.

7.—Compare *Meiri's Commentary on Proverbs*, chap. iv., ver. 9. Wherefrom it appears that he had before him the reading of the C's MS. which has והנזרים, the parallelism of עטורת. The H. and P. MSS. read והנזמים. Our edition has והנזרים "The Dervishes," who were generally philosophers and poets; which reading has, as far as I know, been adopted by all later editions. Meiri reads יקנה instead of מכנה.

9.—Compare *Alcharisi's Tachkemoni*, chap. 44. שתית האדם ומאכלו יעור עיני שכלו "Excess in eating and drinking blinds the intellectual eye." See also *Meiri on Proverbs*, chap. 31, ver. 9. The Latins have besides the well-known saying "Plenus venter," &c.; also the following proverbs, "Venter obesus non gignit mentem subtilem," "An over-crammed belly does not produce a quick and ready wit;" "Pinguis venter non gignit tenuem sensum," "Fat paunches make lean pates;" which proverbs are directed against excess in eating or drinking, for they generally obfuscate the understanding, and enervate the powers of the mind. See also *Old English and Hebrew Proverbs*, by W. Carpenter: London, 1826. Compare 29 below. See also *Algazali's Ethics*, page 135.

10.—*Socrates. Ethics*, Book 2, chap. 1.

11.—*Aristotle*. Quoted in the *Shebilei Amunah* with some variations, fol. 12, b. (edit. Amsterdam). Compare also *Ethics*, where this maxim is likewise quoted with a slight deviation from our reading. Book 2, chap. 3.

12.—Vide *Sepher Haasidim*, § 285. Pope has expressed this idea in his usual masterly and attractive language—

"Words are like leaves, and where they most abound
Much fruit of sense beneath is rarely found."

Essay on Criticism, v. 307.

Compare below, 27 and 59. Vide *Pirkei Aboth*, chap. 3, sec. 9.

13.—Compare *Die Sprüche Bhartriharis*, II. Book, sec. 20. Translated by Bohlin. *Jolowicz's Polyglotte*, p. 175.

14.—The M. and O. MSS. read לספור. The Michael collection MS. in the Bodleian has לספר. The noun ספור and the verb לספור are generally used by the translators from Arabic into Hebrew for תואר and לתאר, namely, an "attribute," or to ascribe attributes. Compare *Jehudah Ibn Tibbon's* translation of the *Book Rikmah*, page 48, where we meet the phrase ספור לונב. See also his translation of *Hobat Halebaboḥ*: וספרוהו הנביאים והחסידים "the Sages and the Prophet have described Him (God) by diverse attributes." Sec. 1, chap. 10. Compare also *Algazali's Ethics*: והוא אשר יקבץ שלשה הסיפורים "It is that which combines these three attributes," page 129. I am indebted for the above references to the kindness of Mr. L. Dukes. I will refer the reader also to a passage in *Ben-hamelech Vehanazir*, where we read: על כן נשיסופר "Hence the Creator (blessed be He) can only be described negatively and not affirmatively, chap. 22. The Talmudic and Chaldaic word ספר "boundary," seems to convey the same meaning. The Cabalistic term ספירות might probably be derived from the same radix, and may correctly be rendered "attributes." Alcharisi, in his translation of the *Moreh Nebuchim* by Maimonides, uses this term very frequently in the same sense we have given it. Compare also *Emunoth Vedeoth* by *Saadyah Gaon*, Book 2, at the conclusion.

Ibid.—The author regards folly as spiritual death, and metaphorically terms it אסירי מות "the fetters of death." Compare also *Mishleh Hahamim*. Edeleman. הכסילות מיתה "folly is the death of the living." The following parallels may not be entirely without interest to the reader. The author of the *Olam Katan*, edited by Dr. Jellenick, says, החכמה והמעשה הם המשברים מעליו מאסר הטבע "Wisdom and practice loosen the shackles by which nature binds mankind." *Solomon Ibn Gabirol* in his *Mecor Chayim*, p. 1, edited by Dr. Munk, Paris, 1847, also says: כי הידיעה והמעשה יפרו הנפש ממאסר הטבע ועל זה אמר הפילוסוף לא אליכם אסירי המותה "For knowledge and practice release man

from the trammels of nature; hence the words of the philosopher, It is not to you who are captives of death," &c. The *Mebakesh* has a similar expression: ואם ממאכר מות רצונך להנצל תהי נצל בתומה "If thou desire to escape from the captivity of death, thou wilt only achieve it by its (wisdom's) integrity," p. 28.

17.—Lucubration was highly esteemed amongst the ancients. This witty and pithy sentence is to be met with in the *Lexicon* of *Rabbi Jonah Ben Ganach*, a MS. lately copied from the Bodleian Library by the learned B. Goldberg, to whose kindness I am indebted for the following extracts: תתי אנה לאנפק פי אל זית אצעה מאינפק נירי מן אל כמר: ר"ל עד שאני מוציא namely, "For I expend doubly for oil what others do for wine." Mr. Goldberg is of opinion that Rabbi Jonah alludes to Rabbi Samuel Hannagid. I am, however, at a loss to surmise on what he bases his opinion. Rabbi Solomon Bonfid in one of his poems likewise recommends lucubration:—

ברור וצרוף ושוב ושרוף ולבן בכור שירך עדי תבדיל בדילוי
ואל תחום עלי הנר ותרוין לשלחו כנהוין אל בעליו

"Purify, and purge, and melt, and refine thy song
In the crucible until thou removest the dross.
Neither spare thy lamp, nor hasten to send it (the song) forth abrea!
Among those for whom it is intended."

See *Nachal Kedumim*, L. *Dukes*, p. 22. Edit. Hanover. Compare *Talmud Treatise Erubin*, fol. 65: לא אברא סיהרא "Night has only been created for study." The proverb "Olet lucernam," "it smells of the lamp," which phrase was especially applied to the orations of Demosthenes. is no doubt known to the reader. The same Demosthenes being upbraided by Æschines that his speeches did smell of the lamp, Demosthenes said, "Indeed, there is a great deal of difference between that which you and I do by the lamp-light." *Bacon's Apophthegms*, *Bohn's* edition, page 178.

19.—See *Appendix to Ali's Sayings*, 116.

20.—The H. MS. reads בפיוס “to speak gently, mildly.” The printed editions have בפיהם which is rather obscure.

21.—See *Ben-hamelech Vehanazir*, chap. 27.

24.—See the translator's preface to the *Ben-hamelech Vehanazir*: מי שאין לו יהם עצמו לא יועילנו יהם אביו ואמו “He who is devoid of intrinsic nobility will derive no benefit from the noble pedigree of his ancestors.” So *Juvenal*, “Nobilitas sola est atque unica virtus,” “Virtue is the sole and only nobility.”

Ibid.—“A stranger, if a just man,” says Demophiles, “is preferable not only to a compatriot, but even to a kinsman.” From a translation in the *Phoenix*. New York, 1835. See also *Mebakesh*, page 9.

25.—Quoted in the *Mishlei Shuholim*, באני מצאתי בספר הנסיכים המלכים שופטי ארץ והחכמים שופטי המלכים “I found in the book of princes that kings judge the world, but the wise judge kings.”—Fable 105. See *Ben-hamelech*, chap. 28.

28.—*Shehristani* 2, page 63, ascribes this maxim to *Hermes*. “True piety,” says the latter, “consists in the following attributes: 1st. The sway of wisdom over passion. 2nd. Seasonable benevolence. 3rd. Clemency when in power.” Compare also *Midrash Yalcut*, Ps. xxv. : יאי לאלהא רבה דשביק ושרי לחובין “How great and Godlike it is to forgive and absolve great faults.” See also *Ben-hamelech*, etc. ! מה יקרה המחילה! “How precious is forgiveness! but how much more so in time of power.” Chap. 8.—and *Meiri* on Prov. xix. 11. Compare *Mebakesh*, p. 17, and 445, below.

29.—*Meiri* on Prov. xxxi. 9. The reader is also referred to the following passage from *Mishlei Shuholim*:—

המתעסק בחכמה לא יכלם אם אין לו צואר עב וגוף שלם “The votary of wisdom will not feel abashed if he has not a double chin and a full body.”—Fable 88. The Talmudists ask, “Why is the Law of God termed תושי״? “Because,” answered

they, **אדם של אדם** "it weakens the strength of man." *Sanhedrin*, page 26, b. Deriving **תושי** from the Chaldaic root **תש** signifying, "to weaken." Compare also *Talmud Pesachim*, page 49: **כל תלמיד חכם המרבה בסעודתו תלמודו** "The learned glutton causes his learning to be forgotten." See *Pirkeh Aboth*, chap. 6, § 4, and *Algazali's Ethics*: **אמר חכם אין כלי מהכלים נמאס בעיני הבורא כבטן מלאה** "The sage observed, No vessel is more despised in the eyes of the Creator than an overloaded stomach," page 135. **אמר החכם, המאמין יאכל במעי אחד והמין בשבע** "The sage observed, The believer eats sufficient for one stomach, but the epicure eats for seven," *ibid.* 136. See *Prov.* xiii. 25.

32.—**אמר הכזיר, דע בן המלך, כי לא ירחיב לך מקום** **מעמדך בלתי אמונה ולא תרחיב לך האמונה בלתי השכל** "The Dervish said, Know, prince, without faith thy rank will afford thee no ease, nor will faith afford thee the least tranquillity unsupported by intellect, *Ben-hamelech*, etc., chap. 24. Similarly expressed by the Talmudists: **הוי ערום ביראה** "Even in thy reverence exercise intellect." *Berachoth*, f. 17. a.

34.—See *Sepher Hahasidim*, 286, and the *Mebakesh*, p. 19, **ואמר אל יושר בעיניך מי שמכבד אותך למעלה ממשה, כי הממשלה מהרה תתהפך, ולא מי שיכבדוך מפני עשרך כי מהרה יכלה, ולא מפני שיכבדוך מפני היחוס, כי היחוסים הנרועים שבמעלות הטובות, אבל כשיכבדוך מפני שמירת הדת ויקר הנפש זה יישר בעיניך, כי יקר נפשך לא יסור ממך בזה העולם** "Be not elated by the honour conferred on thy power so liable to speedy overthrow; nor exult at the respect shown to thy riches, so prone to vanish; nor be flattered by thy noble descent, which alone is the most worthless of all thy merits; but pride thyself on the honour bestowed on thy strict observance of the Divine Law and on thy moral dignity, for the one will never forsake thee here, and the other will secure to thee a blissful hereafter."

35.—*Rabbi Samuel Hanangid* in his *Ben Mishlei* has a similar passage: **החכם** "The wise on

earth resemble the stars in heaven." Vide *Nachal Hakedumim*, p. 38. Compare also Dan. xii. 3.

37.—*Ethics*. 2nd Book, chap. 6, A saying of Aristippus. See Diogenes Laertius. Compare *Meiri* on Prov. xxii. 7. The same philosopher gave on another occasion a similar reply to a querist who said to him, "Is it not a strange thing that man should rather give to the poor than to philosophers?" He answered, "Because they dread they may themselves sooner become poor than to be philosophers." *Bacon's Apophthegms*, p. 183.

38.—Compare 49 below.

39.—Quoted by *Meiri* in his *Commentary on Proverbs* in words which are evidently more correct than those of *Ibn Tibbon's* translation: והבי' ההבנה, וההנהגה כפי המבוקש ממנה, והני' זכירתה, והרי' פעולתה ר"ל לימודו, ר"ל השפעה לזולתו. "The first step to wisdom is silence; the second, perception; the third, memory; the fourth, its effect; namely, its intended result; and the fifth is to teach it (wisdom) to another." Chap. 17, ver. 28. Compare the same author in his *Commentary on Pirkeh Aboth*, entitled *Beth Hachirah*, chap. 4, sec. 5.

42.—Similarly expressed by the Talmudists, *Bechoroth*, 29: "God says, Inasmuch as I am disinterested, so be ye also." Compare also *Ben-hamelech*, שאל מו' "Ask the experienced and he will impart to thee gratuitously that which he acquired at a high price," chap. 26. See also *Algazai's Ethics*, p. 182: שילך המלמד אחרי עקבות בעלי הדרת "The teacher must follow the footsteps of the pious, and must not seek reward nor lucre for his instruction in wisdom. See also *Pirkei Aboth*, chap. 4, sec. 5. Render not (the law) as a hatchet (to labour with)."

43.—*R. Simon Duran* explains this rather ambiguous passage in the following manner: רצונו לומר שישאל כל דבר ולא

יתביוש אפילו היו שאלותיו שאלת השופים וישמור חכמתו שאל
 יפורנה במקום שאינו ראוי ולא יעצרנה מהמקום הראוי אלא
 יכלכל דבריו במשפט כמו הנדיב שמוציא ממנו במקום הראוי
 namely, "Man ought to inquire after wisdom, and not to feel
 abashed, though his questions may be simple and unlearned;
 but once attained, he is bound to guard it (wisdom) carefully.
 He must neither be too lavish to whom it is not required,
 nor too sparing where it is needed. He must guide his words
 with discretion, like the philanthropist who knows the proper
 time and place when and where to deal out his benevolence."
Magen Aboth on Pirkei Aboth, chap. 2, sec. 5. The Talmudists
 have expressed themselves to the same effect in their explanation
 of the verse: *בנסלך* *כי ה' יהי' בנסלך* Prov. iii. 26, which they explain in
 the following words: *אפילו ברברים שאתה כסיל בהם* "God
 will be with thee even in thy simplest pursuit after wisdom."
Talmud Jerushalmi, Peah, chap. 1. Deriving it from the root
כסל The reader is also referred to *Meiri's Commentary*, Prov.
 iii. 21, where this passage is most forcibly and lucidly explained.

49.—This sentence seems to imply, that when wisdom
 threatens to become lost to, or concealed from, the eye of the
 believer, however great his piety and unshaken his belief in
 God, he is in duty bound to regain it, were it even through
 the instrumentality of infidels, if they be wise and capable
 of instructing. See *Ali's Sentences*, 66. The following Hebrew
 explanation on this really difficult saying may perhaps not
 be uninteresting to the reader: *וכתב שם (מחמר בספר קראן):*
שלו כי החכמה אבירת המאמין: והנה זה הלשון יורה כי
הוא מבוה החכמה: ועל זה רבו אצלם הפירושים, אבל אבר
חמד הביא בספר מאזני המעשים בשבת החכמה והם
עצמם, לא ידעו כוונתי ופירושו שאין אל המאמין אברה צריך
לחזור אחרי' אלא החכמה וזה המאמר הוא בספר הפנינים,
 Mahomed in the Koran says, "That wisdom is the loss of the believer." This sentence, by which
 it might be implied that the author intended to cast a slur
 on wisdom, has engrossed the attention of numerous com-
 mentators. *Abu Chemed*, in his work entitled *Mozenei*
Hamaasim quotes this sentence in support of wisdom; but

all have mistaken its proper sense. Its true import, however, is this: That no loss or privation ought to concern the believer, except that of wisdom, which he is bound to his utmost to regain. The above sentence occurs in the *Mibchar Happeninim. Keseth Umagen*, by *Simon Ben Zemach Duran*, p. 25. It is, however, remarkable that *Abu Chemed* in his *Ethics*, explains the sentence in the identical words of *Duran*: כִּי הַחֵבְמָה אֶבְרַת הַמֵּאֲמִין וַיִּצְטָרֵךְ לְהַחְזִירָהּ מֵאִיזָהּ מְקוֹם שִׁמְצָאָה "Wisdom is the loss of the believer; he is bound to restore it wherever it might be found." p. 161. See *Rabbinische Blumenlese*, p. 59; also *Steinschneider's Manna*, 105 where he states that *Duran* generally mistakes the *Sunna* for the *Koran*.

52.—*Meiri on Proverbs*, chap. 10, ver. 6.

54.—*Ibid*, chap. 10, ver. 6, has אֹתָהּ instead of אֵתָהּ, which is evidently the correct reading. The P. MSS. has the same reading. Compare also *Sepher Hahasidim*, § 287.

57.—"וכטאמר החכם, אמר, אוי כטמה מנונה הסכלות בזקן," וכן אמרו; כי זקן אחד בא אל איש הסיד להתחנן לו שיוכיחו ויורהו על מעשיו, והשיבו החסיד, ואי מוכיח ילמדך בקרקרדך. ולא הבין: ושאל ממנו לבאר לו דבריו? ואמר לא הלבין הבורא השער השחור, רק לחזהיר ולהזכיר כי הישבות [ר"ל הזקנה] שלוחי הטות, ודע כי הטא הנער חשוב הטא אחד
 "As the Sage observed, Alas, how degrading if folly, &c. It is related of one who implored a pious man to be his preceptor in morality, and to direct him in his action, that the other replied laconically, "Where is thy moral master? let the crown of thy head instruct thee." The supplicant having been unable to comprehend this reply asked the godly man to explain himself more fully; he replied, "The Creator causes the hair to be bleached only to caution and to remind man that grey hairs are the forerunners of death. And forget not that the sin of youth is accounted one sin, whilst the committed sin of old age is equal to a thousand." *Meiri on Proverbs*, chap. 16, ver. 31. Compare also *Ali's Appendix*, pp. 127-217, 239, 243.

58.—“Scientiæ non visæ ut thesauri absconditi, nulla est utilitas.” “Knowledge not seen, like hidden treasures, is utterly useless.”—See below, 368. Compare *Algazili's Ethics*, p. 146. ואמר חכם אין החמדה ראוי אלא בשני דברים, באיש שנתן לו האל ממון ומוציא ממנו כראוי ובאיש שנתן לו האל חכמה וידין בה כראוי “The Sage observed, Emulation should exist in two cases only; when God has bestowed wealth and it is devoted properly, and him whom God has endowed with wisdom and uses it judiciously.” See also *Sirach*, chap. 20. ver. 30.

59.—Compare *Chobat Halebaboith*. Book 7 ch. 6. It is likewise used by the translator in the sense of “claim.” “demand.” Compare the above, Sec. 3, chap. 8. וכי לאל המענה הנצחת על האדם ואין מענה לאדם על האלהים יתברך “God (blessed be He) has a most decided claim on man, but man has no claim whatever on God. See *Moreh Nebuchim*, Book 1. chap. 75.

63.—*Socrates. Ethics*, Book 2, chap. 1. “Est provincium stultitiæ aliorum cernere vitia, oblivisci suorum.”—*Cicero*. “It is the province of folly to discover the faults of others, and forget its own.” Bacon quotes a similar sentence from Epictetus, who used to say, that one of the vulgar in any ill that happens to him blames others; a novice in philosophy blames himself; and a philosopher blames neither the one nor the other.”—*Lord Bacon's Apophthegms*.

64.—קחה פנינים מן הים, והזהב מן העפר, והחכמה ממי שלמדה “Fetch pearls from the ocean, gold from the earth, and wisdom from him who pursued it.” *Ben-hamelech*, &c., chap. 26. Vide above, 49. The following interesting passage may serve by way of illustration: ואולי יחשדני שומע כי אני מכנים בתוך דברי קרושה דברי האומות, ואין עלי אשמה בזה כי אין ראוי לחכם למנוע דברי האמת מפי אומרים יהי מי שיהי: וכבר אמרו קבל האמת ממי שאמרו, ואין אנו סומכים על האיש ההוא אלא על האמת שקבלנו ממנו, ונתברר לנו על האיש ההוא “Let none reproach me for introducing into the words of holiness the sayings of Pagans. I incur no guilt thereby.

for it is unbecoming of the wise to withhold the words of truth from those who said them, whosoever they (the wise) may be. It has been stated of old, 'Accept truth from whomsoever it may emanate, even from inferiors.' For we do not rely on the individual who taught, but on the well-grounded truth which he imparts. *Duran's Preface* to his *Magen Aboth*, edit. Livorno. Compare Talmud, *Treatise Hagigah*, f. 15. b. A certain person having censured Rabbi Meyer, the disciple of the apostate *Elisha Achar*, for adherence to his master, he replied, "Rabbi Meyer ר' מאיר רמון מצא תוכו אכל קליפתו זרק found a pomegranate; he enjoyed the kernel and threw away the shell." "Fas est ab hosti doceri.—*Ovid*. "It is just to be taught even by an enemy."

66.—See below 488 and 570.

68.—Prov. ix. 8; xxiii. 9. Vide *Meiri* and *Emanuel's Commentary* in loco. Compare *Talmud Treatise Yebamoth*, fol. 65: כשם שמצוה על אדם לומר דבר הנשמע, כך מצוה לאדם שלא "As well as being required to state דבר שאינו נשמע that which will be listened to, we are equally bound not to state that which will be disobeyed."

69.—"There are many who יש נאה דורש ואינו נאה מקיים" preach agreeably, but do not act up to it." *Talmud Haggigah*, fol. 14, b. This sentence was applied as a reproach to *Ben Asai*, who strongly recommended matrimony, but himself remained a bachelor. "Cujus vita despicitur, restat ut ejus prædicatio contemnatur."—*St. Gregory*. "When a man's life is despicable, it follows that his preaching must fall into contempt." So Shakespeare, "It is a good divine that follows his own instruction," *Merchant of Venice*.

71.—גם אלה דברי החכם מי ראוי לבזות? ענה החכם העול.—"Also these are the words of the wise: Who deserves to be despised? The Sage replied, The iniquitous learned."—*Ben-hamelech*, &c., chap. 26. Compare *Algazil's Ethics*: אמר חכם, שברה לבי שני אנשים, כסיל מתחסד וחכם מתעול, הכסיל יפתה

בני אדם בסכלתו והחכם יבריהם בעולתו "The Sage said, The contemplation of two characters has crushed my spirit, The fool feigning piety, and the ungodly learned." The first misleads by his folly, and the latter chases them away by his wickedness."—p. 192. "Malus ubi bonus se simulat, tunc est pessimus." "A bad man is worse when he pretends to be a saint."—*Lord Bacon's Ornamenta Rationalia*.

78.—"The moral philosophers have likewise said, The crown of diffidence is unparalleled." *Preface to the Rokeiach*.

79.—"He who bears reproach with longanimity, escapes a hundred grievances." *Talmud Sanhedrin*, fol. 7, a. Vide below 95.

80.—See Prov. xxvi. 4.

82.—See *Mebakesh*, p. 19, a, and below 572 and 638.

84.—The M. MS. reads : ? וישאלו לחכם מה הן המדות הטובות "The Sage was asked to define good manners? to which he replied, To bear patiently the rude ones." Rabbi Joseph Kimchi, in his versification of our author, termed *Shekel Haekodesh*, had before him the same reading. For he says מהמדות הטובות נורעות סבל המדות הרעות here is no doubt that the reading of all printed editions, as well as of various MSS., is erroneous. The last sentence is evidently an interpolation of the transcriber. For the chapter, as indicated in the heading, treats solely on HUMILITY. Hence VENGEANCE is utterly irrelevant and out of place.

87.—Vide below 616.

89.—Compare *Hobath Halebaboth*, where this passage is fully quoted in the name of the wise, with an alteration in the last word of the sentence, which reads איני יודע עון שהוא שוקל "I know no transgression that would give preponderance to my clemency or meekness." Some read מעונתי instead

טענותי. Similar to the translation adopted in our text. Mr. Goldberg has favoured me with the original Arabic version of this difficult passage *לא אעלם דנכח און מן הלמא*, rendered by *Mr. Renan*, "Je ne connais pas de faute trop lourde pour ma clemence." The M. reading agrees with the Arabic. The P. MS. reads *איני* instead of *אני*. See the large *Hebrew Commentary*, edit. Soncino and Cremona.

90.—Vide *Mebakesh*, 17, *b*, and below 194.

91.—Vide above 80.

97.—Vide below 622. See Hebrew note in *loco*.

94.—The author intends to say that the fool, which must be taken in a scriptural sense, rides down the meek. Compare below 305.

103.—I have retained in the text the reading of the *Editio princeps* and which may be rendered, "If the hand *הַיָּד* presses continually upon man, let that not induce him to sin," viz. to murmur against Divine dispensation. I have, however, adopted in my translation the reading of the C. MS. which has *בְּמִשׁוֹל*, and have rendered it accordingly. The word *הַיָּד* I have rendered "exactitude," "regularity." The sentence may also be rendered, "Where might rules, let it not be led to sin;" that is to say, let the mighty in power use their strength with moderation. That the scale of justice should be tied to the point of the sword is the advice of an eminent author,* which, as he says, was so humanely practised by the Romans, and which so greatly conduced to render them the masters of the universe. This idea is forcibly borne out by the following passage: *אמר החכם אם יעלה לשמים שיאך* "The Sage observes, If thine excellency mount up to the heavens, and thy foe is bent before thee, be still restrained from evil thoughts." *Mishlei*

* Und die Waagschalen der Gerechtigkeit an das Schwert zu hängen. *Anthologie aus den sämtlichen Werken von Friederich Jacobs*, vol. 1. *Miniaturbibliothek*, p. 122.

Shuhalim, 70. I conceive that this truly difficult sentence to be merely the well-known maxim of Pythagoras: "Jugum ne transilas." Do not violate the beam of the balance; viz. not to trespass on *fairness* and *justice*. It may also have its origin in the Aristotelian school, which advises to use the *golden medium* in every affair in life. See *Diogenes Lærtius Life of Pythagoras*.

107.—אם רעב שונאך האכילהו לחם—"If thine enemy be hungry, give him bread to eat." Prov. xxv. 21. The Talmudists use a similar expression, which they recommend to repeat before morning and evening prayers, especially before retiring to bed: שרי לי כארי למינן רמזער לי "May God pardon all who vexed me." *Treatise Megilah*, 28. a. The reader is also referred to the *Mishlei Shuhalim*, 97, and to *Algazali's Ethics*, p. 63, where this humane advise is more fully illustrated.

108.—היריעה ברבר שהיא רע הצי התשובה—"The consciousness of things that are evil is tantamount to a partial confession." *Meiri* on Prov. vi. 11.

114.—See below 470 and 649. Compare also *Sepher Hachasidim*, sect. 88.

116.—Compare 648 below.

118.—A maxim of Socrates. Vide *Ethics*, 2, chap. book 1. Cicero followed the same opinion: "Dedecet philosophum abjicere animum." "It is unbecoming in a philosopher to be dejected."

124.—*Hobath Halebaboth*, book 4, chap. 4, where this subject is most lucidly treated: הטרף מתחלק לני חלקים

125.—See 503 below.

129.—Compare 546 below.

135.—So *Meiri* on Prov. xvii. 5. ואמרו חכמי המערב האמת כבר על כן נושאו מעטים "The Sages of the West observe,

Truth is heavy; hence the bearers are few." Comp. also the above, on Prov. iii. 18, and *Second Appendix to Ali's Sayings*, sec. 19. See *March Musar*, letter ה.

144.—*Ali*, sec. 12.

147.—See *Mebakesh*, p. 17 b.

153.—"Animus æquus optimum est ærumnæ condimentum." *Plaut.* "A patient mind is the best remedy for affliction." So *Publius Syrus*, "Cuivis dolori remedium est patientiæ;" "Patience is the remedy for every sorrow."

154.—כַּבֵּל הַצֵּי הָאֲמוּנָה "Patience is midway to faith." *Algazali's Ethics*, p. 144.

155.—וְהַסִּיד אַחַד הָיָה מִתְפַּלֵּל, הַצִּילֵנִי מִפְּזוּר נַפְשִׁי, וְשָׂאֵלוֹ מִמֶּנּוּ מָה פְּזוּר נַפְשִׁי? אָמַר לֵהֶם שִׁיְהִיָּה לּוֹ נִכְסִים מְרֻבִּין בְּמִקּוּמוֹת הַרְבֵּה וְצָרִיךְ לַעֲבוֹר לְכָאן וּלְכָאן "A pious man prayed to God to deliver him from perplexity of mind. Having been asked to explain himself more fully, he replied, Perplexity of mind particularly applies to those who have vast property dispersed in various and remote places, which requires their personal attendance."—*Midrash Shamael on Pirkei Aboth*, chap. 2, *Mishnah* 2. Compare also *Chobat Halebaboth*, introduction to book 4, where this passage occurs with some slight variations from the above quotation. Compare also *Mugen Aboth in loco*, and *Ali*, sec. 45. The Sages of the Mishnah have a similar expression, מְרֻבָּה נִכְסִים מְרֻבָּה דְאִנָּה "The increase of estates augment care." *Pirkei Aboth*, chap. 2, sec. 7. Vide Ecc. v. 11, 12. See below, 560, and *Algazali's Ethics*, p. 209.

156 and 157.—*Diogenes. Ethics*, book 2, chap. 6, and *Gabirof's Ethics*, p. 15. Compare also *Torath Ha-adam*, by *Nachmonnides*, Preface.

158 and 159.—אֵיזוֹ עוֹשֵׂר הַשְּׂמָחָה בְּחֻלְקוֹ "Who is rich? He who is satisfied with his lot." *Pirkei Aboth*, chap. 4, sec. 1. Compare *Mishlei Shuhalim*, fable 5.

161.—*Diogenes. Ethics*, sec. 2, chap. 6. *Aleharizi* in the *Tach-*

kemoni, chap. 44, has the same passage, but in different words, אם תבקש מחבל די כפוקך . מיעוטה יכפיק לך . ואם תבקש לך יותר מספוקך כלה לא יכפיק לך This accords with the well-known Stoic maxim, "Si ad naturam vivas, nunquam eris pauper; si ad opinionem nunquam dives."—*Seneca*. "If you live according to what nature requires, you will never be poor; if according to the notions of men, you will never be rich." See *Gabirol's Ethics*, p. 11.

165.—A maxim of Socrates. *Ethics*, sec. 2, chap. 1, החכם רופא הדת . . . וכשתראה הרופא ימשיך החולי לנפשו אל תקנה רופא הרופא . . . "The sage is the physician of the law . . . and be sure that the physician who causes distemper to himself will never be enabled to cure that of another." See *Midrash Shmuel* on *Pirkei Aboth*, chap. 2, sec. 6. The Rabbis of yore had a similar saying, אסיא אסי חנרתך, "Physician, cure thine own lameness." *Midrash Rabbah* on Gen. xxiii.

166.—See *Mishlei Shuhalim*, fable 61, where this maxim is quoted with some slight variation.

167.—"The wealth of the mind is the only wealth." A Greek proverb.

173.—Roman philosophers. *Ethics*, book 2, chap. 13, where this maxim is conveyed in different words: התאוה עבדות והיאוש חופש "Lust is a slavery, and resignation liberty." Aristotle has a similar expression. הבצע והתאוה היא העניות "Avarice and lust are poverty in disguise, resignation is manifest opulence."—*Ibid.* book 1, chap. 10. There exists a Latin proverb to the same effect: "Desunt inopiæ multa, avaritiæ omnia." "Poverty is in want of much, avarice of everything." The reader is especially referred to *Ali's Sentences*, sec. 48 and 56, and Appendix, whence the above passage has evidently been copied, sec. 9.

174.—Rabbi Jehudah Halevi expressed himself to the same effect: וכבר הייתה מזומן למוות ותורה על שהחייך ותראה זה ריוח

“Thou hast already long ago been destined to die, acknowledge, therefore, thy gratitude, because He (God) kept thee alive, and regard it as an unexpected prize.”—*Cosri*, book 3, § 17.

176.—The reader is referred to the preface to the *Rokeiach*, וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵי הַמוֹכֵר אֵין מְדָה כְבוֹשֶׁת פְּנִים “The moralists observe, No attribute surpasses modesty.”

178.—אָמַר חֲכָם אֵין אֱמוּנָה לְמִי שְׂאֵין לוֹ בּוֹשֶׁת, מִפְּנֵי שֶׁהַבּוֹשֶׁת, הוּא רֵאשׁ מְדֻרְגָת וְהָאֱמוּנָה הוּא סוֹף מְדֻרְגָתוֹ, וְאֵיךְ יִקְנֶה הוּא “The Sage observed. He who is devoid of modesty is devoid of faith, for modesty is the first degree, faith the last; and how is it possible for one to attain the last degree, if he did not pass the first.”—*Algazali's Ethics*, p. 107. Compare also *Sepher Hachasidim*, secs. 120 and 350, and *Ben-hamelech Vehanazir*, chap. 26.

186.—I have adopted in the text the reading of the P. MS. which is undoubtedly the most correct. The C. and M. MSS. read לְעִוּוֹד, which is somewhat obscure. The text in the *Editio princeps*, which was adopted by all succeeding editions, is very erroneous. See Hebrew note in *loco*.

187.—Compare *Cosri*, book 1, § 98, and below, 497.

191.—The following passage from *Algazili's Ethics*, p. 65, may serve as a parallel in illustration of the obscure phrase of the translator in our work: הַקִּטָּה שֶׁבְּאֵיבֶיךָ הִיא נִפְשֶׁךָ אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ “Thy most invincible enemy is thy passion which dwells between thy ribs.” Compare also *Ibn Ezra's Poem*: זָרוֹן לְבִי עָשָׂה לְנַפְשִׁי אֲשֶׁר לֹא יָכַל אוֹיְבִי עֲשׂוֹהוּ “The presumption of my heart has done more harm to me than my memory ever could effect.” Quoted synonymously by *Meiri* in his *Commentary* on Prov. xvi. 32. See *Orach Mishor* by *Rabbi Jacob Chagiz*, p. 19. See *Religiöse Poesie*, by *Dr. Sachs*, edit. Berlin; and Prov. xix. 3.

194.—“Stultum imperare reliquis, qui nescit sibi.”—*Pub. Syrus*. “It is folly to command others, if we cannot command ourselves.”

202.—Vide *Mishlei Shuhalin*, fable 102, where this maxim is quoted from a work entitled *The Art of Memory*, ואני מצאתי בתאור החכמה הזכרון, התאורה שותפת העורון "I find in the work treating on the 'Art of Memory' that passion is the twin-sister of blindness."

204.—*Ibid.* fable 26. Compare *Magen Aboth* on *Pirkei Aboth*, chap. 4, § 1, ואמרו חכמי אומות כי היו בני אדם נוצחין אויביהם, ראה אותם חכם אחר שמחים, אמר להם למה אתם שמחים אמרו לו שנצחנו האויב, אמר להם נצחתם האויב שהוא בין צלעותיכם "The heathen sages relate, that conquerors having displayed much exultation at the subjection of their enemies, were asked by the Sage the reason of their joy: Because, replied they, we have subdued the enemy. But, rejoined the Sage, have you likewise humbled the internal enemy between your ribs?" The Stoic Seneca applied the same sentence to Alexander the Great: "Alexander victor tot regum atque populorum iræ succubuit."—*Sen.* "Alexander, the conqueror of so many kings and nations, was himself subdued by anger." Compare *Algazali's Ethics*, והיו קוראין תקון המדות מלחמה נרולה וחזקה "They used to term the improvement of morals a great and mighty conflict," p. 67.

205.—See 206 and 390 below.

217.—The word שורש "root," must be taken in the sense of "pedigree," "lineage." Synonymous with יחס "noble." Compare *Alcharizi's Tachkemmoni*, כי היחס לך מן היחס טוב לך מן היחס "Morality is preferable to noble descent; for nobility needs morality, whilst morality is all-sufficient," chap. 44. Vide above, 24, and the *Blumenlese*, by *Dukes*, sec. 38.

218.—See below, 630, and *Ali*, sentences 15 and 25, and appendix, 59.

220.—*Aristoteles. Ethics*, book 2, chap. 3, and *Ben-hamelech*, &c., chap. 26.

221 and 222.—See below, 233 and 401.

223.—*Aristoteles. Ethics*, book 1, chap. 10.

225.—See below, 645.

229.—See 629, below.

230.—Compare Prov. xxv. 6. *Talmud Pesachim*, אל תשב בנובהה של עיר “Do not occupy the conspicuous place in a city,” fol. 112, a. See also *Ethics*, book 2, chap. 12, where this maxim is ascribed to Lokman.

233.—Compare *Mebakesh*, p. 5, b.

אם תראה כי במ יחפצו   מליך חוצה יפוצו
אם תראה במ יקוצו   אך לא ישמעו על פיך

„Reicht man den Worten, die du sagst, kein Ohr,
Sagt Du auch hundert, bringe keines vor!“

Pednameh, or, “The Book of Counsel,” translated from the Persian by *Carl Hein. Graf*.

234.—*Roman Sages. Ethics*. דבר השחוק יאבד האימה כאשר תאבד “Levity annihilates respect, as fire destroys wood.” *Ethics*, book 2, chap. 13. Compare below, 425. There is a similar sentence in *Abboth de-Rabbi Nathan*, chap. 26, שייג לכבוד שחוק “If you would ensure respect, beware of levity,” *i. e.* Let those who would command self-respect avoid levity and idle jokes. The reader is referred to the *Rabbinische Spruchkunde*, p. 61, We have a similar household proverb, “Too much familiarity breeds contempt.” *Ray's Proverbs. Ali*, sec. 50.

235.—A maxim of Ptolemy. *Ethics*. מי שיוסף מוסרו על שכלו “Whose morals exceed his intellect, may be compared to a weak shepherd amongst numerous droves.” *Ethics*, book 2, chap. 11, and 1—10.

236.—Both ancient and modern authors fully agree as regards this maxim. *Algazili*, in his *Ethics*, quotes this sentence more fully: שמרני האל מהצי חכם ומחצי רופא, שזה יפסיד היי העולם הזה “The Lord protect me from a half learned man, and from a half physician; for

the one will deprive me of the future world, and the other of this world," p. 190. The same renowned author says in another passage, לֹא תוֹעִילְךָ הַחֲכָמָה עַד שֶׁתֵּתֶנּוּ לְךָ כֹּלָה "Wisdom is unprofitable, except in its entirety," p. 160. So *Roche-foucauld*; in his *Maxims*, 106, "To acquire a perfect knowledge of things, they must be examined in detail. The reader is also referred to *Mishlei Shuhalim*, fable 19. So *Pope* in his *Essay on Criticism*, ver. 215, "A little learning is a dangerous thing." "Fools and modest persons," says *Göthe*, "are alike insidious." "It is only your half fools and your half wise alone, who are really and actually dangerous."—*Elective Affinity*, part 2, chap. 5.

242.—The reader is particularly referred to the *Literatur Blatt des Orients*, 1851, p. 116, where this interesting passage, with some slight alteration, has been contributed by the learned Mr. *Dukes*, which he has transcribed from the *Sod Harsodoth*, MS. in the Imperial Library, Paris, and in the Bodleian. Compare also the Epistle of Aristotle to Alexander. *Ethics*, book 2, chap. 4, and chap. 16, where a similar sentence is ascribed to Solon; and below, 398.

245.—Vide *Meiri* on Prov. xvii. 9.

247.—A favorite expression of the translator. The phrase is obscure, and seems to be an Arabic idiom. Compare below, 411.

250.—Compare *Meiri* on Prov. xvii. 17, where this passage is more fully quoted.

252.—This sentence ought to be reversed, "Complaisance is the sister of silence." According to the Talmudical dogma. שְׁתִּיקָה כְּהוֹדָאָה דְּמִיָּא "Silence implies acquiescence." *Baba Metziah*, fol. 37, b, "Silence is consent."

253.—*Meiri* on Prov. xvii. 9, with some alteration. Compare *Bechinot Olam*, chap. 2, end. Vide *Sirach*, chap. 9, ver. 8.

Ibid.—*Meiri* on Prov. xix. 2. The Germans have a similar proverb, "One foe is too many, and a hundred friends too few."

Compare *Trench on Proverbs*, p. 78. Seneca almost expressed himself to the same effect, "Ex inimico gogita posse fieri amicum;" "Think that you may possibly make of an enemy a friend."

255 and 256.—*Meiri* on Prov. xvii. 17, או חברותא או מיתותא, says the *Talmud*, *Taanith*, fol. 23, i. e. Death is preferable to life without a friend. The following lines from *Schiller's Freude* is not inapt by way of illustration:

„Ja—wer auch nur Eine Seele
Sein nennt, auf dem Erdenrund?
Und wer's nie gekannt der stehe
Weinend sich aus diesem Bund.“

"Homo toties moritur, quoties amittit suos."—*P. Syrus*. "A man dies as often as he loses his friends."

258.—Vide *Mishlei Shualim*, fable 15. Compare *Ben-hammelech*, &c., chap. 11, וכבר אמרו החכמים האחים הנאמנים מבהר כל הקנינים "The Sages have long since stated, That true friends are the best of all possessions. See also *Meiri* on Prov. xix. 2, ואמר החכם האח שאר הנוף והאוהב שאר הנפש; רצונו לומר שהאח אין אהבתו מצד הבחירה רק מצד קרובה נופניות אבל האוהב באה מצד הבחירה ולזה נקרא קרבת הנפש "It is an old observation of the Sage, That the consanguinity of a brother is physical, whilst that of a friend is moral; for brotherly affection results not from choice, but from natural relationship, whereas the love of a friend arises from choice; hence it is termed a moral kindred." See below, 479, "Plus in amicitia valet similitudo morum quam affinitas;" "Similarity of manners unites us more strongly in friendship than relationship."—*Corn. Nep*. So Cicero, "Præstat amicitia propinquitati;" "Friendship is better than relationship." See *Mebakesh*, p. 21, where *Corn. Nep*. is almost copied *verbatim*.

260.—"Aliorum medicus ipse ulceribus scates!" "The physician of others, you are full of ulcers yourself." Compare our Appendix, 165.

261.—Compare *Mebakesh*, who read כמרורה “as a flame,” instead of כמרוה “disease”, p. 19.

263.—“Beneficium qui dare nescit injuste petit.”—*P. Syrus*. “He who knows not how to bestow a benefit is unreasonable if he expects one.” Vide *Me'iri* on Prov. xix. 2.

265.—A motto of Plautus. *Ethics*, book 1, chap. 5. *Appendix to Ali's Sentences*, sec. 52 and 621, below.

267.—*Ali's Sentences*, sec. 22.

268.—The same sentence is quoted by the *Ben-hamelech*, &c., with some deviations, and instead of והכשרה שבנישים “the most chaste female,” &c., he reads והנבור שבאדם צריך להרב “The strongest of men needs the sword,” chap. 5. Compare *Ali*, “To succeed perfectly without the advise of others is incompatible.”

270.—“Nisi per te sapias, frustra sapientens audias.”—*Pub. Syrus*. “Unless thou becomest wise by thine own efforts, thou wilt hear in vain the instruction of the wise.” See 433, below.

271.—Vide *Sirach* xix. 17.

272.—Vide *Sepher Hackanah*, fol. 108, b, כי אני מכיר ערך לא אני מכיר ערך לא אני מכיר ערך זולתי “I am conscious of mine own station; for were I ignorant of mine own worth, I should surely be unable to appreciate that of another.” *Ali's Sentences*, sec. 4.

276.—A Pythagorean maxim quoted by *Diez* in his *Asiatische Merkwürdigk.*, p. 75. „Den, der dir deinen Fehler entdeckte schätze höher als den der dich im Scherze lobt.“ “He who points out thine errors deserves a higher price in thine estimation than he who praises thee jestingly.” Compare *Midrash Rabbah*, Gen. liv., התוכחות מביאה לירי אהבה, כי כל אהבה אינה תוכחה “Admonition leads to friendship, for without admonition love is worthless.” The author of the *Rokeiach*, in the preface, quotes a similar sentence, וכן אמרו החכמי המוכרי אין הסדר כתוכחת חבירו “The moralists observe, “There is no kindness like that of friendly admonition.” Compare *Me'iri* on Prov. xxvii. 6.

277.—So *P. Syrus*, “*Secrete amicos admone, lauda palam;*” “admonish your friends in private, praise them openly.” See *Ali's Sentences*, sec. 37, “Public reproof is reproach.”

278.—So *Meiri* on Prov. iv. 5, וכן אמרו חכמי המוסר קנה, בני חורין בנועם מדותך ובמתק לשונך: ואמר אחר קנה עניים free men by affable demeanour and mild words. Another said, Gain the poor by kindness, and the rich by language of affability.”

279.—*Ptolemy. Ethics*, sec. 2, chap. 11. Compare *Diez, Asiat. Merk.*, vol. 1, p. 84.

“Wisdom is a tree that grows in the heart, and its fruit appears upon the tongue.”

281.—The *Talmud, Treatise Sanhedrin*, fol. 7, *b*, has a similar sentence, כי רחמתין הות עיוזא אפותיא דכפסירא שכיבן, השתא דלא עיוזא רחימתין פוריא בר שתין נרמדין לא סניא לן “When affection was in its vigour, the edge of the sword sufficed for our couch; in its decline a bed of sixty cubits cannot contain us.” Vide *Appendix to Ali's Sayings*, “The whole world is too narrow for two who hate each other,” sec. 151. *Alcharizi*, in the *Tachkemoni*, has versified the sentence as follows:

יכיל שנים אויבים	מרחב ארצות צר ולא
רחב לאלף אוהבים	כאשר מקום זרת מאד

“The space of whole provinces is too narrow, and cannot contain two enemies,

Whilst a span suffices for a thousand friends.”

298.—“*Amicum perdere est damnorum maximum.*”—*P. Syrus*. “The loss of a friend is the greatest of all losses.”

300.—So the *Talmud*, טוב לצדיק וטוב, אוי לרשע ואוי לשכנו, Woe to the wicked and woe to his neighbour. Happy the pious, happy his neighbour,” *Succah*, fol. 56, *b*. Compare *Sepher Hachasidim*, sec. 79.

303.—An old Latin proverb which is almost to be found in every modern language, “Lupus pilum mutat, non mentem.” “The wolf changes his hair, but not his nature.”

304.—The C. MS. has הרע שבמהסרים. The phrase is rather ambiguous and harshly expressed. It may, however, read thus, “The worst of hardships is consorting with an ill-tempered wife.” The word חבורה must not be rendered “a wound,” but “association.” The M. MS. reads שֶׁבְּמִסְתָּרִים “bargains.” The verb שקונה “buying,” “obtaining,” fully agrees therewith, and places properly the noun מסחר. The sentence 456, below, שיים קנייך בעולמך אישה טובה, corroborates this illustration, and proves the correctness of the reading of the M. MS.

310.—The reader is referred to the *Ben-hammelech*, &c., chap. 15; *Algazali's Ethics*, p. 111; and *Meiri* on Prov. xx. 11. It is, however, remarkable that all the above-mentioned authors had before them different readings. Compare *Appendix to Ali's Sentences*, sec. 139, “Silence is the cloak of ignorance.” See 348 and 376.

312.—So *P. Syrus*, “Amicos res optimæ pariunt, adversæ probant. “Prosperity begets friends; adversity proves them.” Cicero expresses himself to the same effect, “Amici probantur, rebus adversis.” “Friends are proved by adversity.” Similar to the English proverb, “A friend in need is a friend indeed.” See 490, below.

315.—*Lokman*.—*Ethics*, book 2, chap. 12, “For he may once turn an enemy.” See *Steinschneider's Manna*, p. 108. See *Sirach*. רבים יהיו דורשי שלומך, נלה סודך לאחר מני אלה: משוכבת פין חיקך שמור פתחי פין “There are many who inquire after thy welfare, yet only to one reveal thy secret, and even in the presence of thy wife guard the doors of thy lips.”—*Talmud Yebamoth*, fol. 63, *b*, in the name of *Sirach*. Compare *Pendnahm*.

„Was Du dem Feinde willst verhehlen,
Mußt Du den Freunden nicht erzählen.“

316.—See *Meiri* on Prov. xi. 13, and *Musar Haskel*, ver. 62.

317.—*Ibid.* v. 63, and *Caspi's Kaarath Hakeseph*.

318.—*Ben-hamelech*, &c., chap. 13, לְבוֹת הַמְשְׁכִּילִים מִבְּצֻרֵי הַסּוּדוֹת "The hearts of the intellectual are the strongholds of secrets." Compare *Ethics*, sec. 2, chap. 11.

319.—Similarly expressed by Seneca, "Alium silere quod valeas, primus sile." "To impose silence upon another, first be silent yourself." *Rabbi Jehudah Halevi* has expressed this true idea in the following laconic but impressive manner, אִם לְבָךְ יִלְאֶה נִשּׁוּא סוּדְךָ, הֲלֵא לֵב בְּלַתְךָ יִלְאֶה לְנִשְׂאוֹ יוֹתֵר "If thy secret oppresses thine own heart, how canst thou expect the heart of another to endure it!" Quoted by *Rabbi Abraham Gavison* in his *Omer Hashikcha*. See *Dukes' Rabbinische Spruchkunde*, p. 59.

321.—וְהִישְׁמַעְאֵלִי אִמַּר בְּמוֹסְרוֹ לְבָנוּ בְּכִירוֹ, סוּדְךָ וְכוּ' "A Mahometan sage, in his moral instruction, impressed upon his first-born son, said, "Thy secret," &c.—*Mishlei Shuhalim*, fable 98. See *Magen Aboth* on *Pirkei Aboth*, chap. 2, sec. 4, and 338 and 351, below.

This adage has been aptly applied by the ancients to an unguarded and voluble tongue. They intended to show the value and benefit of a discreet and eloquent tongue; and on the other hand, the confusion and distress a hasty and turbulent and unwary tongue often occasions. Hence the phrase "Vincula da linguæ, vel tibi vincula dabit;" "Fetter your tongue, else it will fetter you." The Rabbis have expressed themselves to the same effect, מִיֵּנָה טֹבָתָא מִנִּי בִשְׁתָּא: כִּד הִיא טַב לִית, מִיֵּנָה טֹבָתָא מִנִּי בִישׁ לִית בִּישׁ מִיֵּנָה "Both good and evil accrue from the tongue. When good it is unsurpassable; when bad it is most execrable."—*Medrash Rabbah*, Lev. xxii. Compare also *Yalkut* on *Psalms*, sec. 767. The following passage, which gave rise to this pithy sentence, may not prove uninteresting to our readers, רַבִּי גַמְלִיאֵל אָמַר לְטַבִּי עַבְדִּי פֹק זְבִין לָן צְרוּ טַבָּא מִן שׁוּקָא, נִפִּיק אֵייתִי לִי לִישָׁן: תּוֹב אִמַּר

ל"י פוק זבין לן צדו בישא מן שוקא, נפיק אייתי ל"י לישן :
 אמר ל"י כד אמרית לך צדו טבא איתית ל"י לישן וכד אמרית
 לך צדו בישא אייתית ל"י לישן אמר ל"י מארי מינה טבתא וכו'
 "Rabbi Gamliel told his servant Tabi to purchase at the
 market some good viands. He accordingly bought a tongue.
 On another occasion the Rabbi directed his servant to fetch
 some ordinary provision; he again bought a tongue. And
 when the astonished Rabbi asked for an explanation, the
 shrewd servant answered, Master, both good and evil accrue,"
 &c. Plutarch relates the same incident: "Amasias, king of
 Egypt, having ordered the philosopher Bias to send him the
 worst and best part of a vietim about to be sacrificed, Bias
 sent the tongue of the animal, intimating that the manner of
 its use may render it most serviceable or most dangerous to its
 possessors. This laconic but pithy sentence gained great honor
 for the philosopher."—*Plutarch's Feast of the Seven Wise Men*,
 sec. 2. The reader is referred to *Dukes' Rab. Blum.*, pp. 209
 and 210, and to *Bland's Proverbs*, vol. i., p. 258, and vol. ii.,
 p. 57.

327.—So *Phaed.* "Ad perniciem solet agi cinceritas." "Sin-
 cerity is often impelled to its own destruction." See *Sepher*
Hachasidim, sec. 81, and the *Preface* to the *Ben-hamelech*, &c.,
 כן היש על מחרי מות בתבל? עניתים כן, והיא לא אחרי כן
 "Is there anything in this world worse than death? Yes, said I, and
 that is *nay* after *yea*." See above, 290.

328.—A maxim of the ancient Rabbis, כל מקום שאכרו חכמים
 בל מקום שאכרו חכמים, מפני מראות עין אפילו בחדרי הדרים אסור
 "Whatever the wise have interdicted for the sake of public appearance, applies
 equally to our most strict privacy."—*Talmud Shabath*, fol. 64, b.
 * Vide *Ben-hamelech*, &c., chap. 26, and *Ethics*, book 2, chap. 19.
 So *P. Syrus*, "Nil est miserius, quam ubi pudet, quod feceris."
 "Nothing is more deplorable than the blush called up by our
 own actions."

330.—*Meiri* on Prov. xxii. 4.

332.—Compare above, 338, *Magen Aboth*, chap. 5, sec. 21.

337.—So *Cato Dionysius* in his *Disticha*, book i, sec. 12. “Nam nulli tacuisse nocet; nocet esse locutum.” “Speech may injure, but silence never.” Vide *Ben-hamelech*, &c., chap. 26, and *Sepher Hachasidim*, sec. 86.

338.—*Ibid.* Compare *Pendnameh*.

„Sprachst Du noch nicht, so steht's in Deiner Macht.
Sprachst Du, wie wird es ungeschehen gemacht.“

342.—*Meiri* in his *Beth Habbechirah* on the *Pirkei Aboth*, fol. 1, sec. 17, gives a most ingenious explanation on this difficult and obscure passage, to which the reader is referred. He had before him the reading עצלות “indolence,” which is corroborated by all MSS. and printed editions. Ingenious as the explanation of that erudite Rabbi really is, it has still failed to satisfy me. On referring, however, to the versification of our author, by Rabbi *J. Kimchi*, under the title of *Shekel Hakodesh*, a MS. in my possession, it became evident that he had before him a more correct reading than those extant. Instead of the word עצלות “indolence,” he reads עצבות “grief,” which totally alters, and infinitely improves the spirit of the maxim. So *Ptolemy. Ethics*, book 2, chap. 11, שמה מה שלא דברת בדברי הטעות יותר, “The avoidance of injudicious expression should be a subject of more self-gratulation than our most judicious observations.” Compare *Hammer v. Purgstall, Wiener Jahrbuch*, 1846, vol. 1, p. 23, No. 3041, „Wesßer ist das Schweigen, als das Reden zu bereuen.“ I am indebted for the last reference to the kindness of Mr. L. Dukes. There exists an English proverb to the same effect: “More have repented of speech than of silence.”—*Ray's Handbook of Proverbs*. See *Appendix to Ali's Sentences*, 232. The last part of this sentence is also to be met with in *Ibn Chalikan's Biographical Dictionary*, vol. i., p. 579, “Better to die of the malady of silence than (live with) the malady of talking.”—Lines of *Abu Nuwas*.

347.—The Talmud expresses the same maxim in the following phrase, מלה בסלע משתקוהא בתרין “A word is worth one Selah; silence two.”—*Meguilah*, fol. 18. See *Meiri's Beth Habbechirah* on *Pirkei Aboth*, chap. 1.

348.—*Aristotle. Ethics*, book 1, chap. 10, and similarly expressed by the ancient Hebrew sages סִנּוֹ לַחֲכָמָה שְׁתִּיקָה “Silence is a fence to wisdom,” which is merely a paraphrase of the 17th chap. of Proverbs. v. 28, “Even a fool when he holdeth his peace is counted wise.” A saying which is almost verbally quoted by *P. Syrus*, “Taciturnitas stulto homini pro sapientia est.” “The taciturnity of a fool passes for wisdom.” See *Meiri* on Prov. xvii. 28.

549.—Compare *Ali's Sentences*, 7.

350.—This obscure passage baffled the ingenuity of many commentators. It may, however, be rendered thus: “Speech, more than intellect, may be termed persuasiveness. Ingenuity, rather than speech, may result in blame.” The last phrase of this sentence may also be perceived from the well-known Latin maxim, “Turpe silere.” “It is disgraceful to be silent.” Thus, when man is conscious of being serviceable to his fellow-creatures, silence becomes disgraceful. There is an instance on record where silence is said to have occasioned the destruction of a country. “Amyclas perdidit silentia.” “Amyclæ was lost by silence.”—See *Bland's Proverbs*, vol. 1, pp. 202 and 214. Compare Ecc. iii. 7. *Dr. Steinschneider* in his *Manna*, p. 92, renders the word פְּתוּי “folly.” But greatly as I esteem the Doctor's talents I cannot subscribe to his rendering. The noun is formed from the verb פָּתַח, as from בָּטַח is formed בְּטָחִי. The reader is also referred to *Aristotle's Rhetoric*, book 1, chap. 1, which almost confirms my translation.

351.—Vide 338 above.

352.—Vide *Mishlei Shualim*, fable 52, and *Meiri* on Prov. xvii. 28, “There would be no prattlers in society were they aware how often they misunderstood others.”—*Gothe's Elective Affinity*. Vide 19 and 40 above, and *Mebakesh*, p. 17.

353.—This instructive passage is quoted by Maimonides, with many additions, in his commentary on the *Mishnah*, to which the reader is particularly referred. *Pirkei Aboth*, chap. 1,

Mishnah, 17. Compare also *Beth Habbechirah*, by *Meiri* on the same passage. There is also a Latin sentence which conveys the same meaning: "Est tempus quando nihil, est tempus quando aliquid, nullum tamen est tempus in quo dicenda sunt omnia." "There is a time when nothing must be said, a time when something must be said, but no time when every thing may be said." *La Bruyere*, in his usual happy and keen style also says, "C'est une grand misère que de n'avoir pas d'esprit pour bien parler, ni assez de jugement pour se taire; voila le principe de toute impertinence." "It is a great misfortune not to possess sufficient sense to speak well, nor sufficient judgment to be silent; herein lies the root of all impertinence." Vide *L. Dukes zur Rab. Spruch.* p. 62. Compare also *Nachlath Aboth* on *Pirkei Aboth*, chap. 1, sec. 17.

354.—*Meiri* on Prov. xvii. 28, and his *Commentary* on *Pirkei Aboth*, chap. 1, sec. 17.

355.—Compare *Talmud Berachoth*, p. 8, where the Medes are praised for this habit: "וכשיועצין אין יועצין אלא בשדה" "They only consult in the field." The *Midrash* advises בחקלא דאית ביה אונרין לא תיכר כילי דמסתירין "In a field where there are hillocks speak no secrets."—*Midrash Rabbah*, Gen. lxxiv. Namely, we ought to be on our guard that secrets be not betrayed. The reader is likewise referred to *Yalcut* on Ecc. x. 20; *Duke's Rab. Blumenlese*, p. 93, and *Sepher Hachassidim*, sec. 80.

359.—The following sentence of *P. Syrus* answers precisely to the text: "Tacere nescit idem, qui nescit loqui." "Those who do not know how to speak, are alike ignorant when to be silent." Vide 353 above.

360.—בספרי מוסר פירשו שהמוסר שני חלקים, מוסר במעשה-ועליו נאמר מוסר סתם, ומוסר בדיבר והוא שקראם מוסר השכל "The moralists explain, that instruction consists of two parts, practical and theoretical. The former is designated by the simple word 'instruction,' and the latter is expressed by השכל 'intellectual

instruction.' According to their (the Sages,) saying, The tongue is the representative of intellect."—*Meiri* on Prov. i. 3; x. 26. Compare also *Midrash Hazith* on Cant. iv. 2, and 11.

362.—*Ibn Meidani's Proverbs*, 134.

364.—The same sentence is to be met with in the *Sod Hasodoth*, generally, but erroneously, ascribed to Aristotle: וּנְמָצָא בְקִצַּת אֲבָנִים חֻקּוֹ בְלִשׁוֹן יוֹן, כִּי הַמֶּלֶךְ וְהַצֶּדֶק אֲחִים, אִי אֶחָד אֶבְדָּה בְלֹא הָאֶחָד אֲפֹשֶׁר אֵל הָאֶחָד בְּלֹתִי הָאֶחָד "The following Greek inscription was found engraved upon a stone, 'The king and the law are two brothers, the one cannot exist without the other.'" Compare *Dukes zur Rab. Spruchkunde*, p. 7, and *Algazali's Ethics*, p. 122. See *Pendnameh* translated from the Persian by *Graf*:

„Dein Reich hat dann nur Dauer und Stand,
Wenn es gestützt wird durch des Rechtes Hand.“

366.—Vide *Mishlei Shualim*, fable 24, קִרְבַּת הַמֶּלֶךְ כְּלִבּוּשׁ, אִם הִיא קְצָר יִנְלֶה הָעֶרּוֹם, וְאִם הִיא אָרוּךְ יִכְשַׁל בּוֹ "The friendship of a king is like a garment, which if too short exposes the body; if too long it will cause a stumble." Compare *Appendix to Ali's Sayings*, 85, "The dainties of kings scorch the lips."

368.—Benevolence has ever been highly esteemed and much lauded by the poets, and especially by those of the East. *Al-charizi*, in the *Tachkemoni*, chap. 19, makes one of the poets say, וְכָל מְדָה אִם תְּהִי חֲמוּדָה, הִלָּא מִהֲנִרְבָּה הִיא נְנוּבָה "Every pleasing attribute is filched from benevolence." See *Sirach*, chap. 20—30, and above, 58.

Ibid. "The most worthless of kings." בִּיָּא לְמַלְכָא דְמַעְבֵּר "Woe to the king under whose sway the poor suffer woe and grief."—*Yalkut* on the book of Esth., sec. 1056.

370.—This sentence is evidently borrowed from *Bidpai's Calila Vadimnah*. I have before me the German translation

of *Dr. Ph. Wolff*, Stuttgart, 1837. There exists also an English translation, by *Knatchbull*, Oxford, 1818, which I have not seen.

374.—*Socrates*. Vide *Diogenes Laertius, Life of Socrates, sec. 17*. See also *Ethics*, book 2, chap. 1.

375.—Compare *Ecc. ix. 16*.

379.—See *Sepher Hachasidim, sec. 350*. In a MS. in the British Museum, No. 18,226 the first two maxims are omitted. There are a great many repetitions in this chapter. The reader is referred to my Hebrew notes.

385.—Vide below, 566.

387.—Compare the Talmudical expression, ופשט לו את הרגל "He stretched out to him his foot," *Treatise Kethuboth, chap. 13, Mishnah 5*, signifying contemptuous treatment. The biblical phrase הנריל עלי עקב "He hath lifted up his feet against me," *Ps. xli. 9*, seems to convey the same meaning.

388.—The following sentence of Seneca may serve as a parallel, "Aut potentior te, aut imbecillior laesit : si imbecillior parci illi ; si potentior tibi." He who injured thee was either stronger or weaker ; if weak spare him ; if stronger spare thyself."

390.—See *Ali's Second Appendix, sec. 1*.

398.—*Tachkemoni, chap. 44*, ואתמה על מי שיקנה עבדים בממונו , איך לא יקנה ההפשים במתק לשונו ? "I am surprised that he who buys slaves for money, does not rather strive to gain free men by the sweetness of his tongue." Compare *Ibn Meidani's Proverbs 153*, and *Meiri on Prov. iv. 5*. See our Appendix above, 212, and *Ben-hamelech, &c., chap. 30*.

405.—ואמרו החכמים אל תהיו כנשמים אשר הם חיי הנפשים "The Sages observe, Be not like showers, which are the life of men, and yet are abhorred when they are too frequent. An advice not to intrude

ourselves too often into the houses of our friends."—*Ben-hamelech*, &c., chap. 8. Compare Prov. xxv. 17.

409.—The poet *Hisbis*, who died about 574 of the Hegira, traces the whole of medical science to God.

"O thou who seekest remedies against sickness,
It is the Physician who chastised thee.
It is He—God—who refreshes thy health,
And not the man who mixes theriac with water."

Hammer's Geschichte der Arabischen Literatur, vol. ii., p. 93.

I am indebted for this note to the courtesy of my friend Mr. L. Dukes.

413.—The author availed himself of the beautiful simile of Ecclesiastes, בארובות הרואות וחשכו בארובות "And those that look out of the windows be darkened, xii. 3. So *P. Syrus*, "Cæci sunt oculi, cum animus alias res agit." "The eyes are blind when the mind is intent elsewhere." The same author says in another place, "Nil peccent oculi, si oculis animus imperet." "The eyes cannot sin when they are governed by reason." We often accuse the eyes for being inclined to, and bent on, evil or cupidity, while in reality we ought to accuse our mind that does not restrain our eyes. The reader will perceive that this truthful maxim is a mere paraphrase of Prov. xxiii. 26, תנה לבני תצרנה לבך ועיניך דרכי תצרנה "My son give me thine heart, and let thine eyes observe my ways." The *Jerusalem Talmud, Treatise Berachoth*, chap. 1, thus comments on this verse. אמר רבי יצחק לבא ועינא תרין סרסורין דחטאה נינהו, שנאמר ולא תחורו אחרי לבבכם ואהרי עיניכם, אמר הקדוש ברוך הוא אי יהבית לי לבך ועיניך "Rabbi Isaac observes, Heart and eyes are the two agents of sin, for Scripture saith, 'And that ye seek not after your own heart and your own eyes' (Num. xv. 39.) Thus saith the Holy one, blessed be He, if thou givest me thine heart and thine eye, I know that thou art mine." *Ælian*, in his *Miscellanies*, xiv. 42, has preserved for posterity some remarkable lines of *Xenocrates*, in which he says, "That man may commit theft as much as adultery with the eye." The

following lines of the Italian poet *Guido Guinizelli* may, perhaps, not be considered irrelevant to our illustrations:

“Dice il core agli occhj per voi moro.
Gli occhj dicono al cor, tu m'hai disfatti.”

“The heart says to eyes, through you I am dying.
The eyes reply to the heart, thou hast undone us.”

Genguene on Italian Literature, v. 1, p. 442.

Rabbinische Spruchkunde, by *L. Dukes*, p. 60. Compare *Matt.* chapter 5, xxviii. 15—19.

415 and 416.—This maxim has been beautifully versified by *Rabbi J. Kimchi*, in the *Shekel Hakodesh*,

עורון לב הוא עורון   על כן להקשיב הט אזנים
כי איש לבו חתום   לא יועיל פקוח עינים

“Real blindness is the blindness of the heart; hence incline thine ear to obedience.

For he whose heart is close will not be benefited by open eyes.”

Compare *Sepher Hamanhig* by *Abraham ben Nathan Hayarchi*:

עורון לב הוא עורון   ולא יועיל בקול גרון

“The blindness of the heart is indeed blindness, and the loud voice of prayers is of no avail,” p. 5. Edit. Berlin. The author speaks of those who pray without purity of heart.” See *Ethics*, book 1, chap. 17, “וידעהו בראות הרעיון ולא בראית העין” “He will perceive it by his mind's eye, and not by the physical. “The heart perceives that which the eye cannot see.”—*Ibid.*, book 2, chap. 21, maxim 38.

Ibid.—“What boots beauty.” The following passage from *Algazali's Ethics* answers precisely to our maxim, ויצר הגוף מרכבת ועובר לנפש ושם הנפש עוברת לחכמה אם כן החכמה נעברת לא עוברת “God has formed the body subservient to the soul, which again he has destined to be the hand-maid of wisdom. Hence wisdom is always the served, and not a servant,” p. 182. see *Appendix to Ali*, sec. 110.

417.—So *Aristotle. Ethics*, book 2, chap. 5, המדבר למי שאין “He who addresses one devoid of knowledge, is like one that waters a withered tree.”

423.—*Lokman. The above*, book 2, chap. 12, and *Ben-hammelech, &c.*, chap. 27.

425.—This maxim applies to incessant laughter, which exposes the teeth. “The railer or scoffer,” says *Ali*, “is sure to entail on himself hatred and contempt,” that is to say, “he who indulges in levity will incur the hatred of the great, and the contempt of the humble.”—*Ali's Sentences*, sec. 50. See above, 234, and below, 646.

426.—*Appendix to Ali's Sentences*, 47. “The reign of error endureth but a moment.”

428.—Compare *Lockman's Sayings*. שכל בלי מוסר כאילן פרי “Intellect without morality is as a tree without fruit; but intellect with morality resembles a tree bearing fruit.” *Ethics*, book 2, chap. 12.

432.—*Aristotle. Ethics*, book 2, chap. 5.

433.—See above, 270, and our Appendix, on this maxim.

436.—כן אמרו חכמי המוסר, המופת על אנוש חברתו. “The moralists say, the test of man is his company.”—*Meiri* on Prov. xii. 12. “Claudicantis conversatione utens, ipse quoque claudicare disces.”—*Proverb*. “Associate with the lame, and you will learn to limp.” To the same effect is the line quoted by Paulus from Menander “Evil communications corrupt good manners.” There exists a similar English proverb, “Tell me your company, and I will let you know what you are.”—*Ray's English Proverbs*. See above, 300, and Appendix. See also, *Sepher Hachasidim*, § 80, and *Appendix to Ali's Sentences*, sec. 65, and 100, 262, and *Riley*, p. 51.

437.—The *Sepher Hachasidim* has the following three different explanations on this sentence, ודע כי האויל וכו' ואם יפקד לא

יפקד : פירוש אמר , מן האויל כי אם יהי נמצא בעיר לא ישאלו בני אדם עצתו , כי יודעים בו שהוא אויל ועצתו היא עצה נבערה : ואם יפקד כלומר ואם יחסר מן העיר לא יזכר בין בני אדם שישאלו עליו אנה הוא , שנלך ונשאל ממנו עצה : או רצונו לומר לא יזכר חסרונו כי אינו נחשב בעיניהם : או ר"ל אם יפקד פעם אחת מן האדם לא יפקד ממנו שנית , כי מן הפעם הראשון הו' viz., " The author intends to convey that although the simpleton might be found in a place, mankind will still abstain from asking his advice, inasmuch as they know his folly, and that his counsel is brutish ; or, should he happen to be absent, the people will never think to enquire after his abode in order to consult him ;—or, his absence will on account of his insignificance never be regretted ;—or, should he be visited once the people will never repeat it, for the first visit has given them proof of his utter insignificance." *Sepher Hahasidim*, sec. 350.

438.—To the end of the chapter, Compare the above.

444.—See below, 612.

445.—See *Ali's Sentences*, sec. 95, and above, 28, and our Appendix to the same.

446.—Compare *Sepher Hachasidim*, sec. 84.

449.—Vide Ezek. xxi. 31, "Exalt him that is low, and abase him that is high." There exists also a Talmudical maxim, וכל המשפיל עצמו הק"ב"ה מנביהו , וכל "The Holy One (blessed be He) raises those who humble themselves, and degrades those who are of a proud spirit."—*Talmud Erubin*, fol. 17, b. The pious and meek Hillel used also to say, השפילתי היא חנבהתי, ¹³ "My humbling is my elevation, and my elevation is my degradation."—*Midrash Rabbah*, Exod. xlv. Compare Luke xviii. 14. It was also a saying of Mahomed. See *Diez's Merk. von Asten*, vol. 2, p. 461, § 10 and 11, and *Mishlei Shualim*, fable 96.

450. A saying of Rabbi Eleazer, שׁוֹב יוֹם אֶחָד לִפְנֵי מִיתַתְךָ
 “Repent one day preceding thy decease.”—*Pirkei Aboth*, chap.
 2, sec. 10. Compare *Talmud Sabbath*, fol. 123, a, and *Sepher Ha-*
chasideim, sec. 82.

454.—*Saalebi's Advice to his Son*, from the most choice of
 moral instruction of Lokman. *Wiener Jahrb.*, 1842, p. 37. Compare
Bhartriari's Sentences.

„Fürsten die von zorn entbrannt,
 Sucht ein Jeder stets zu meiden,
 Muß des Opferprießters Hand
 Doch berührt von Feuer leiden.“

From the Second Book, termed the Book of Duties, sec. 47.

455. See *Prov.* xii. 10.

458. So the *Midrash Rabbah*, חֲרֵעָא דְלֹא פְתִיחַ לְמִצְוֹתָא
 “The gate which is not open for pious pur-
 poses will be opened to the physician.”—*Numb.* ix. *Sirach*
 has a similar passage, xxxviii. 15.

461. See *Algazali's Ethics*, p. 49, *Sepher Hachasideim*, sec. 82,
Lokman Ethics, book 2, chap. 12.

465. See *Ali's Sentences*, sec. 4, *Isa.* xxxiii. 15, and *Job*
 xxxi. 1.

466.—So *Cicero*, “Cernuntur in agendo virtutes.” “Virtues
 are perceived in actions.” The renowned *Sir E. Coke* has a
 similar maxim, “Acta exteriora indicant interiora secreta.”
 “The outward conduct indicates the secrets of the heart.”

467. See below, 543.

471. See *Sepher Hachasideim*, sec. 88.

475. See *Ali*, 46 and 58.

477. אֲתַמָּה בְּמִי שִׁישׁוּבָה בְּמָה שֶׁאֵין בּוֹ אֵיךְ יִשְׂמַח , וּבְמָה
 “I am surprised, exclaimed the
 Sage, to see man elated at unmerited encomiums, or wrath at
 deserved censure!”—*Ben-hammelech*, &c., chap. 8. Compare

Sepher Hachasidim, sec. 89. The following words of Horace may perhaps not be unwelcome to the reader as an illustrative parallel:

“Falsus honor juvat, et mendax infamia terret,
Quem nisi mendosum et mendacem?”

“Whom but the vicious and the liar,
Does misplaced praise delight, or lying slander alarm?”

482.—*Ethics*. A saying of the Roman sages, המטבח אותך “He who lauds thee with undeserved praise, will alike burthen thee with unmerited censure.”—Book 2, chap. 13. See above, 477.

483.—See *Pirkei Aboth*, chap. 4, sec. 11.

488.—“Asperius nihil est humili cum surgit in altum.”—*Claudius*. “Nobody is more rough than a low-bred man when he attains an elevated position.” A striking resemblance to the English household proverb, “Set a beggar on horseback and he will ride to the devil.” See Prov. xxv. 26, and xxx. 22, and above, 66. “There is something terrible,” says the great Göthe, “in the sight of a highly gifted man lying under obligations to a fool.” *Elective Affinity*. See *Sepher Hachasidim*, sec. 797.

489.—חכמי מוסר אמרו: אל תשיאכם לשון רכיד וקורץ ער— האוהבים, כי לולי אמונת אהבתם לא ישתדלו המקנאים עליהם “The moralists say, Let the tongue of the slanderer and tale-bearer not excite you against your friends; for it is their truthfulness that arouses the envy of the slanderer.”—*Meiri* on Prov. xi. 13. Compare 609 and 610 below.

490.—*Lokman*: *Ethics*, book 2, chap. 12, and *Sepher Hachasidim*, sec. 184.

491.—A sentence of *Ali*, sec. 77, and *Second Appendix*, 11. The reader is referred to *Dr. H. L. Fleischer's* translation. Edit. Berlin, 1845. See the Arabic and Persian Paraphrases in *loco*.

Emanuel of Fermo, the renowned poet of the work termed *Machbereth Emanuel*, quotes this maxim with some alteration, אַם הַנְּזִירָה, "The decrees of heaven render human efforts abortive." *Rabbi Isaac Aramah*, in his *Commentary on the Pentateuch*, book 8, quotes it likewise in the following words, in his philosophical exposition on the predestination of matrimony, וְאַם הַנְּזִירָה אֲשֶׁר נִנְרָה בְּעַת הַיְצִירָה, אַמְתָּ, הוּא חְרִיצַת הַמַּעֲשִׂים שֶׁקֶר, וְתַפְלַת צְרִיקִים הַבֵּל וְרִיק, "If there be truth in the belief that the fate of humanity is pronounced at the formation of man, then human efforts would prove abortive, and the prayers of the pious vain and useless, which God forbid." This dogma is also ascribed to Aristotle. *Ethics*, book 1, chap. 10, כָּל דָּבָר תְּמַצָּא, "There is an evasion for everything, save for the decrees of fate." The reader must, however, bear in mind that the doctrine of fatalism is of a twofold nature, invincibility of chance, and invincibility of the Divine will: the one belongs to paganism, the other to revealed religion. That which in paganism has been ascribed to mere blind chance, was in Monotheism attributed to the omniscient will of God. Compare *Milton's Paradise Lost*. . . . . "Necessity and chance approach not me, And what I will is fate." Book 7, v. 172—173. The reader is particularly referred to the introduction to *Mr. L. Dukes' Rab. Blumenlese*, where this important subject is most philosophically treated. This maxim has been frequently quoted by many Hebrew and Arabic Authors. *Dibrei Chachamim, Essay on Volition*, by *Moses Narboni*, edited by *E. Ashkenasi*, edit. Metz, 1849.

492.—See *Pirkei Aboth*, chap. 4, sec. 1, and *Meiri* on Prov. xxvii. 7.

497.—The C. MS. reads מְזוּלָתוֹ, which is no doubt an error of the transcriber. The M. and two MSS. in the British Museum, and the *Editio Princeps* have מְזוּלָתוֹ. The expression "The blemishes of the world" (see below, 530), may serve as a parallel in confirmation of my opinion. I further consider the word מְזוּלָתוֹ ungrammatical. The biblical

expression **כרום זלוה** (Ps. xii. 9) is an isolated phrase, and cannot be quoted as a proof.

502.—The following Stoic lines, quoted by *Cicero* in the third book of his *Tusculan Questions*, may serve as a striking parallel:

“Omnes, cum secundæ res sunt maxime, tum maxime,
Meditari secum oportet, quo pacto adversam ærumnam ferant.”—*Ter.*

“When their fortunes are the most prosperous, it is then most especially the duty of all men to reflect within themselves how they are to endure adversity.”

503.—So *P. Syrus*, “Alienum nobis, nostrum plus aliis placet.” “That which belongs to others pleases us most, while that which belongs to us is most valued by others.” See above, 159.

509.—**ובמלאת עתך ימל קצרך וחעל כעלות נדיש בעתו.**
“And when thy time will be full thy harvest will wither, and thou wilt vanish as a shock of corn cometh in his season.”—*Ben-hamelech*, &c., chap. 6.

512.—Empedocles, seeing the people immersed in luxury, exclaimed, “The men of Agrigentum devote themselves wholly to luxury, as though they were to die to morrow, and they furnish their houses as though they were to live for ever.”—*Diogenes Laertius*, *Life of Empedocles*, sec. 7. *Haug's Denksprüche*. See also Isa. xxii. 13.

513.—See *Algazali's Ethics*, **אמר חכם, אשרי מי שהשפיל עצמו**
מבלי שברון ונתבוז מבלי חסרון “Happy he who condescends without being degraded, or is humiliated without incurring moral blemish,” p. 106. Compare also *Magen Aboth*, chap. 4, sec. 4, where this sentence is quoted in the name of the sages of yore.

517 and 518.—The *Talmud*, *Treatise Tamid*, fol. 7, a, relates that Alexander the Macedonian having asked the sages of the South **מה יעביר איניש ויהי? אמרו לי ימית עצמו: מה יעביר**

What has man to do that he may live? they answered, He must deaden himself (viz. his passions). What has man to do in order to die? To live as if he were immortal." These two maxims of Hippocrates and Galen are more fully described, *Ethics*, book 2, chaps. 8 and 10, המות מארבעה דברים, מות טבעי והוא מיתת הזוקן, מות מקרי מהפגעים ומאורעות: ומיתה ברצון ותאוה, כגון מי שיהרוג "Death may ensue from four causes: 1st. Natural death, which is the death of old age; 2nd. Death caused by mishaps, chances, and accidents; 3rd. Voluntary death, viz. by suicide, or by the sentence of the law; and 4th. Sudden and unexpected death. It is, however, obvious that the four causes of death described in the above lines have very judiciously been reduced by our compiler to two. The reader is particularly referred to the *Cosri*, book 5, at the end, ועתה אשוב ואומר כי דוד המלך ע"ה הביא, שלשה חלקים בסבת המות וכו' "Now I return to my subject, and say, that king David (peace be to him) ascribes these three causes to death," &c. Compare also *Meiri* on Prov. xi. 17. The above maxim, ancient almost as history itself, is also similarly expressed by Euripides in the following words:

"Who can tell whether to live may not
Be properly to die. And whether that
Which men do call to die may not, in truth,
Be but the entrance into real life?"

Diogenes Laertius, Life of Pyrrho, sec. 8.

It may, however, be remarked that what the pagan philosophers expressed as a doubt, was by our sages looked upon as a certain truth.

522 and 523.—Sentences of the physician Barzujeh, who translated *Bidpai's Fables*, entitled *Calilah Vadimnah*, from Hindostanee into Pehlevi (old Persian) in the reign of Nushirwan the Just, and which are to be met with in the annexed chapter of *Abdallah Ben Mokaffo's* Arabic translation, treating on the life of the physician Barzujeh, which treatise is supposed to emanate from the pen of Burzurdschmühr. Vide *Dr. Ph.*

Wolf's introduction to *Bidpai's Fables*, pp. 22, 23, 29—34, edit. Stuttgart, 1837. Compare *Ben-hamelech*, &c., chap. 26.

ראו ימים כמו ימים בהוסיף   שתות מהם אנוש ימית בצמא
וכרבש יש בתוכו ראש פתנים   בראש ימתק ואחריתו מהומה

“Behold man's days are like the briny seas,
Man drinks their waters, and yet dies of thirst.
Like honey with the gall of adders mixed;
At first 'tis sweet, but bitter in its ends.”

See *Magen Aboth*, chap. 4, sec. 4.

525.—An Arabic sentence, “The love of the world and of riches is the root of all evil.”—*Arabic Moral Aphorisms*, translated into English by *Stephen Weston*, London, 1805.

527.—A theme both of ancient and modern moralists. *Horace* says,

“Æquam memento rebus in arduis
Servare mentem, non secus in bonis
Ab insolenti temperatam
Laetitiae.”—(*Carm.* ii. 3.)

“In adverse circumstances remember to preserve equanimity, and equally in prosperous moments restrain excessive joy.” The P. MS. reads אמר לו תהי שמח “Be elated at that,” &c., which destroys the parallel. In the *Editio princeps*, and in the four MSS. which I have before me, they all read אל תהי שמח “Be not elated,” &c., which is no doubt very correct.

Ibid.—המות קשה ממה שעבר לפניו ונקל מה שאחריו “Death is harder than anything that has passed, and easier than that by which it is followed.”—*Ptolemy. Ethics*, book 2, chap. 11. Compare *Tachkemoni*, chap. 44, who ascribes this sentence to the sages of Arabia.

533.—See *Sepher Hachasidim*, sec. 89.

534.—See *Ethics*, book 2, chap. 21, and our Hebrew note.

537.—I imagine that this sentence originates from *Palladas*, preserved by *Meleager* in his *Anthology*, “You are rich, and what remains? Do you, when you depart, drag your wealth

with you, being dragged to the tomb? Wasting your time, you collect riches ; but you are not able to heap up more abundant measure of life."—*Greek Anthology*, p. 167, sec. 60, *Bohn's Classical Library*. See *Ben-hammelech*, &c., וכן אמר הנזיר אל "The dervish said to the prince, If thou wilt assure me that I shall behold the morning then I will do it," chap. 16.

538.—See *Gabirol's Ethics*, ונאמר על אודרשיר המלך כי 'וכן, וכו', "It is related of Arashir the king," &c., p. 10, *b*. Compare also *Magen Aboth*, chap. 4, sec. 4, where the same passage is quoted by *Rabbi Joseph Eknin*, in the *Sepher Rephuath Hanephesh*, in the name of a pagan sage, but there the name of the king is differently spelled, אודרשיר המלך. It is doubtful who that king was ; he may, perhaps, be identified with *Erdshir Balbek*, the founder of the Sassanides in Persia. Compare *Diez's Asiatische Merk.*, vol. 2, p. 272. The latter part of this moral passage is also alluded to in the *Ben-hamelech*, &c., ושאלו חכם על בריאותו , ואמר ואיך אבטח במי שיאכל קצתו את קצתו "To an inquiry after his health the sage replied, How can I rely on that which is ever self-consuming?" chap. 2.

540.—Compare *Shebilei Emunah*, by *Rabbi Meyer Aldabi*, p. 103, *b*, edit. Amsterdam. See *Appendix to Ali's Sayings*, sec. 70.

542.—*Algazali*, in his *Ethics*, uses the following terms, which appear more lucid than the expression used by our translator : כמו שמופר בעד חכם , שקרא לאחד מחבריו כשראהו נאנה ומתאונן , ואמר לו אם אנחתך על העולם הבא , הנה נא צלחה כחורתך , ואם היא בעד העולם הזה , דע לך כי אברה רכולתך "As it is related of a sage who addressed one of his friends, who appeared dejected, to the following effect, If thou art concerned for the world to come, behold thy suit has already prospered ; if for this world, be certain that thy wealth is lost," p. 132.

543.—See 457, above. Compare *Mishlei Arab*, (*Parables of Arabia*):

ואיך תאמין תכל והנה כאויבת לבוש סות אהבים

“How canst thou put faith in the world? Is she not like an enemy dressed in friendly garb?” MS. Bodleian, Michael collection, No. 401. Compare also *Meiri's Commentary* on Prov. vii. 27, where similar phrases are quoted in the name of the moralists. See *Treasures of Oxford*, p. 48.

544.—The C. MS. has a different reading than that of the *Editio princeps*. There the sentence runs, וירד אל בור במדבר. שממה מאין מים צווה לבוא וכו' I am, however, of opinion that the reading of the printed editions is more correct, viz. וירד אל בור מאין צוות וכו' “Who is about to descend unattended in a pit in the wilderness.” The word צוות implies “a companion.” Compare *Talmud, Treatise Moed Katan*, fol. 7, b, “general companionship.” The following passage from *Aruch*, radix הלך does evidently prove the correctness of my assertion, מעשה בנערה שהיתה הולכה לבית אביה ותעת בדרך והלכה בלא יישוב, כיון שהגיע חצי היום צמאה ולא היתה לה לוי, ראתה באר וחבל של דלי תלוי עלי' אחורה בתבל ונשתלשלה וירדה, לאחר ששתה בקשה לעלות ולא יכלה, וכו' “A damsel once, on her return to her father's house, went astray and wandered through an uninhabited spot. Unaided and alone, and overpowered by thirst, she perceived about midway a well to which was attached a rope fastened to a bucket. She eagerly seized the rope and descended. Having quenched her thirst she attempted to return, but alas! she could not,” &c. The reader will, no doubt, perceive that the translator of our author availed himself of the same expression used in the above-mentioned popular allegory, known by the name of חולדה ובור “The weasel and the pit.” For צוות in Chaldaic is the same which לוי is in Hebrew. See also *Choboth Halebaboth*, book 10, chap. 3, וישב עמך, במדברת “He will be thy associate in solitude, and tarry with thee in the wilderness.”

546.—*Sirach*. Quoted in *Talmud, Sanhedrin*, fol. 100, *b*. Prov. xxvii. 1.

547.—Compare *Choboth Halebaboht*, book 4, chap. 4, and *Mid-rash Shamuel* on *Perkei Aboth*, chap. 2, sec. 8. So *Juvenal*, Satire 5, verse 140, "Jucundum et carum sterilis facit uxor amicum." "A barren wife makes a dear and interesting friend. To those, namely, who are looking for her husband's money after their decease." See *Riley's Dictionary of Classical Quotations*.

Ibid.—There exists an Arabic proverb to the same effect, אין בכל העולם עני שיהי עני מדולדל כמו עשיר גדול ואינו שבע מעשיר "There exists, in the whole universe, no one so abjectly poor as the rich who enjoys not his riches."—*Dukes' Rab. Blum*. So *Juvenal*,

"Cum furor haud dubius, cum sit manifesta phrenesis,
Ut locuples moriaris, egentis vivere fato."

"Since it is undoubted madness, manifest insanity, to live the life of a beggar that you may die rich." The reader is also referred to *Ethics*, book 2, chap. 21, sentence 101, אין לך מהונך אלא כזה שהוציא בחייו "Thou hast nothing more from thy wealth, save that which thou hast spent from it during life," that is to say, that which a man spent during his lifetime was to his own enjoyment, but that which he leaves belongs to his heirs. A lesson to those who have no mind to behold the sweet result of their charity whilst alive, but resign that spiritual and mental delight to their successors. I would refer the reader to *Pettigrew's Collection of Epitaphs*, p. 73, where he will meet with various inscriptions, all of which tend to convey the same moral lesson, from which we copy the following :

"What wee gave, wee have ;
What wee spent, wee had ;
What wee left, wee lost."

On the tomb of *Edward Courtenay*, third Earl of Devonshire, commonly called "the blind and good earl," who died anno 1419. See below, 549 and 555, and *Ecc. ii.* 18, 19, and vi. 2.

549.—So *Lucian* :

“The riches of the mind alone are true ;
 All other wealth only more trouble brings.
 To him the title of a rich man's due,
 Who 's able to make use of his good things.
 But whoso's mind on calculations dwells,
 Intent on heaping money upon money,
 He, like the bee, adds to the hive new cells
 Out of which others will extract the honey.”

Greek Anthology. Bohn's Classical Library, p. 109.

551.—This optical observation is agreeable to the ancient theory of light, according to Empedocles and Plato, who taught that vision is caused by particles continually flying off from the surface of bodies, which come in contact with those emanating from the eye. Compare also *Gabirol's* celebrated hymn termed *Kether Malchuth*, *האור היוצא מן העין* “As the emanation of light which issueth from the eye.” See *De Sola's* note to that passage. The reader is particularly referred to *Abunezer Alfarabi's Hathechaloth Hanimzaoth*, published by H. Philipowski, p. 5, where this subject is more fully explained. Compare also *Gabirol's Ethics*, where the following sentence is quoted in the name of Aristotle, *כאשר נעימות הצורה אור הגוף כן נעימות המידות אור הנפש* “As the external agreeable form is the brightness of the body, so is the beauty of manners the light of the soul, p. 10, b.”

553.—The verb *ששלימהו* may also allude to the noun *פנע*, which is here omitted, but fully understood. It ought to be *כמה פנעים פונע וכו'*. The translation of the sentence would be, “How many things occur on a day, whose end, viz. of the event, is not completed. And how many long for the morrow, viz. to complete those events, but do not live to see it.” See our Appendix above, 537, which may serve as a parallel to this obscure sentence.

556.—This truthful maxim is most beautifully expressed by *Lucretius* in the following forcible lines :

"Medio de fonte leporum

Surgit amari aliquid quod in ipsis floribus angat."

"From the midst of the very fountain of delight, something bitter arises to vex us, even amid the flowers themselves."

"Full from the fount of joy's delicious springs,
Some bitter o'er the flowers its bubbling venom flings."

Childe Harold, Canto 1, stanza 82.

So *Plautus* :

"An boni quid usquam est, quod quisquam uti possit
Sine malo omni?"

"Is there any good whatever that we can enjoy wholly without evil?" The reader is also referred to the following distich in the *Mishlei Shualim*, fable 68.

ואמר חכם , אשר חבר תבונות כלולאות בקרם

הנאת העולם כדבש מסוך בארס

"The Sage who strung wise sayings, as tatches to loops, observed, that the delight of this world resembles to honey mixed with venom." Compare *Ali*, sec. 74. See above, 502, and our Appendix, in *loco*.

564.— אין בעולם קשה מן העניות , שהוא קשה מן כל היסורים ; שבעולם : אמרו רבותינו כל הייסורים לצד אחד והעניות לצד אחד "There is no infliction in the world more severe than poverty ; for it presses more heavily than any chastisement. The sages observe, Place all the punishment in one scale, and poverty in the other," i. e. the latter singly will be equal to the former collectively.—*Midrash Rabbah*, Exod. xxxi. Compare *Sepher Shashuim*, p. 11, ואמרו בי הינון ההרס והעוני המורת הנדול "Grief is destruction, but poverty is the severest death." Vide *Mebakesh*, 9, b.

566.—*Ethics*, book 1, chap. 5. Compare also *Tachkemoni*, chap. 44, where this sentence is quoted with some deviation. See *Ali*, sec. 9.

567.—Compare *Mebakesh*, p. 5, b.

569.— ואמר החכם אשר במעלת השכל עלה
מעמתי כלו מר ואין מר כטעם השאלה

"The Sage, who excelled in intellect, observed, 'I have tasted every bitterness, but none has exceeded that of soliciting favours.'" *Mishlei Shualim*, fable 87. Compare also *Musar Has-kel*, and *Ethics*, book 2, chap. 21, maxim 70, השאילה המות הנדול "The solicitations of favours is the severest death."

571.—*Ethics*, *ibid.* maxim 71.

573.—*Appendix to Ali's Sentences*, "Spoil not an act of kindness by talking about it." Compare also *The Sayings of Lokman*. *Ethics*, book 2, chap. 12, and *Choboth Halebaboth*, book 4, chap. 4.

576.—The Talmudists have a similar phrase, יש זריו ונפסד "The over anxious and industrious often prove losers."—*Treatise Pesachim*, fol. 50, b. See *Ali*, sec. 75, and preface to *Choboth Halebaboth*, וזכרתי דברי האומר מן הזריזות שלא תרבה "I do recollect the sentence of one who observed, The greatest caution is not to be over cautious."

479.—*Lokman*. *Ethics*, book 2, chap. 12.

583.—המבקש מן הכילי בקשה כשואל חכמה מן האשה וצניעות— "He who solicits favours of the sordid, resembles one who seeks wisdom from women, chastity from the prostitute, and one who attempts to catch fishes in the desert." *Mareh Musar*, letter ה. The Latin has a proverb to the same import, "In aëre piscari, in mare venari." "To fish in the air, to hunt in the sea." Said of persons attempting to attain happiness in a wrong direction. Vide *Bland's Proverbs*, vol. 2, p. 53.

585.—*Ethics*, book 2, chap. 21, maxim 24. Compare *Mebakesh*, p. 8.

591.—*Ethics*. *Morals of the Roumains*, ואמר כאלו החומר לא the sage used to observe, "It appears as if the envious was created only to annoy himself." Book 2, chap. 13. Similarly expressed, by *Publius Syrus*. "In nullum avarus bonus est, in se pessimus." "The avaricious man is

good to no one, but most hurtful to himself." We have a similar proverb: "Envy shoots at others, and wounds herself."—*Ray's Proverbs*, p. 418. Bohn's edition. See *Appendix to Ali's Sentences*, pp. 221 and 253.

594.—ואמרו בעלי המשלים ג' אין להם רפואה, דלות שיתחבר, עמו העצלות, ושנאה שתביאה הקנאה, וחולי שתערב בו הזקנה
The proverbialists observe, "Three cases are irremediable. 1. Poverty, combined with idleness. 2. Hatred that arises from envy. 3. And illness accompanied with old age."—*Prince, &c.*, chap. 25. Compare, also, *Meiri on Prov.*, chap. xxvii., v. 4, and *Appendix to Ali's Sentences*, "Every hatred may abate, except that which is combined with envy."

596.—The Talmudists have a similar phrase, כל אומן שונא כל אומנתו "Two of a trade never agree."—See *Midrash Rabbah on Genesis*, chap. 19. ' כל אינש כני בר אומנתי "Rivalry estranges mankind from each other." "The tale-writer," says an Arabic proverb, "hates the tale-writer."—*Wiener Jahrbücher*, book 97, p. 93. See *Rab. Blum.*, by *L. Dukes*, p. 101, and *Algazali's Ethics*, p. 196.

598.—Compare *Ethics*, book 2, chap. 13, and *Mishlei Shualim*, fable 67, *Ali's sentences*, 19, and *Appendix*, 212.

600.—אמרו על קרוסטינוס כשהי' צובע שערו, ושאלוהו על "It is related of *Christagos*, "That having been asked why he colours his hair, he replied, 'Lest people should appeal to me in matters which can be known only to experience of the aged.'" *Ethics*. Book 2, ch. 19. *Lucian* expresses himself to the same effect: "You dye your head, you will not dye your old age."

"You may change your hair, but not your age,
Nor smooth, alas! the wrinkles of your face."

Greek Anthology, p. 74, Bohn's edition.

The reader is also referred to the following lines of *Rabbi Jehuda Halevi* in the *Lit. Blat. des Orients*, 1849, p. 709, contributed by Mr. L. Dukes.

שער שיבה בהראות יחירי עלי ראשי קטפתיהו בירי :
 השיבני : יכלתני לבדי , ומה תעשה בבוא אחרי נדודי :

Ich sah auf meinem Haupt, ein graues Haar,

Da riß ich's aus, kaum wurde ich's gewahr.

Da sprach's: "wenn ich allein, besiegst Du mich;

Was thust jedoch, wenn folgt die ganze schaar?"

Dr. Geiger's Divan of Rabbi Jehuda Halevi, p. 20, Breslau, 1851.

603.—See *Appendix to Ali's Sentences*, §. 8. "The friends of this world are but spies of our conduct." Compare also *Weston's Arabic Moral Aphorisms*, pp. 2 and 3, "Friends of this world are comments upon your vices." See *Persian Commentary in loco*.

"Such brethren as the times supply,

Though in your presence kind,

Of every fault will prove a spy,

But to your virtue blind."—*Dr. Clarke*.

604.—Similarly expressed by the Talmudists כל הפוסל במומו כול פוסל "We generally reproach others with blemishes similar to our own."—*Treatise Kedushin*, fol. 70, b.

606 and 610.—Compare 489 above, and our Appendix to this sentence.

612.—See above, 475.

616.—See above, 87. *Sepher Hachasidim*, sec. 88, *Mishlei Shualim*, fable 22, and *Ben-hamelech*, &c., chap. 27.

617.—*Plato. Ethics* book 2, chap. 2. *Gabirof's Ethics*, book 4, chap. 2. The reader is also referred to *Kollwassor's Plutarch*, v. 1, p. 244, "How are we able to derive benefit, even from enemies?"

620.—טב לבישא לא תעביד וביש לא ימטא לך—"Do no favors to the wicked, and no evil will occur to thee." Compare *Midrash Tanchumah*, Num. ch. 19, where this sentence is quoted from *Sirach*, by the words מתלא אמר בן סירא. The adage of *Ben Sirach*. Mr. Dukes is of opinion that this sentence alludes to the Aesopian fable of the benumbed serpent, which a certain person harboured and cherished in his bosom, and which returned the kindness of its benefactor and preserver by inflicting

on him its venomous sting. The *Midrash Rabbah*, on *Ecclesiastes*, chap. 5, v. 8, and the *Midrash Tanchumah* in the above-mentioned passage relate something similar to the fable of *Aesop*. "There was a man," say the *Midrashim*, "who possessed a herb, whose properties could restore life. The owner chancing to find the carcass of a dead lion, resolved to test the effect of the charm. But," saith the fable, "scarcely had the lion been reanimated, when he darted on his reviver, and devoured him." The moral is most excellent; it shows that the possession of some wonderful secret of nature, which man considers as the greatest boon, often tends to his destruction. The Arabian philosophers have greatly expatiated on this maxim, both in prose and poetry. *Rabbi Abraham Garrison*, in the *Omer Hashikcha*, fol. 26, b, has handed down to us in his translation the following line, שמור עצמך מנבל אם עשית טוב , כי לא ינמלך כי אם רע "Beware of the vile, for he will return thy sympathy with ingratitude." The reader is also referred to the following passage in the *Talmud*, כל העושה טובה למי שאינו יודעו כזורק אבן למרקוליס "He that shows a kindness to one whom he does not know (or to one who does not appreciate it), resembles one who throws a stone to Mercury," by which phrase the Rabbis intend to convey the injury of excessive indulgence to things unlawful. See *Treatise Cholin*, p. 133. *Cicero* has a similar sentence, which may be quoted by way of illustration: "Benefacta male locata, malefacta arbitrator." "Favours injudiciously conferred, I consider injurious."

Ibid.—A well-known Arabic saying, quoted by many modern authors, and also versified by Adam Olearius.

621.—*Ali*, §. 82. Compare above, 265, and our Appendix to the sentence.

624.—Vide *Choboth Halebboth*, book 6, chap. 5. Compare also *Magen Aboth*, chap. 4, p. 4, where this sentence is quoted in the name of a heathen sage. The reader is also referred to the *Shebilei Emunah*, p. 103, and to the *Mebakesh*, p. 10, where this moral aphorism is very beautifully versified.

630.—A Greek maxim. "A friend who injures me, (by injudicious conduct) is not unlike an enemy." *Riley's Dictionary of Classical Quotations*, Bohn's edit., p. 554. Compare also *Bechinoth Olam.*, chap. 2, v.

636.—Compare *Sepher Shashuim*, p. 17, b.

643.—*Diogenes. Ethics*, book 2, chap. 6. "It is also attributed by the same author to *Agis*, אגיס, אמר לו, "In answer to reproaches made to Agis, he said, I have no mind to enter on a war where the conqueror will be the vanquished," *ibid.* 19. The following interesting passage will prove to show the identity of great minds. Göthe speaking of the reproaches, or rather calumny, cast upon him by certain people for his indifference to the then political affairs of his fatherland, said, "Um diesen Leuten recht zu sein, hätte ich müssen Mitglied eines Jakobiner-Clubs werden, und Nord und Blutvergießen predigen! doch kein Wort mehr über diesen schlechten Gegenstand, damit ich nicht unvernünftig werde, indem ich das Unvernünftige bekämpfe."—*Gespräche mit Göthe von J. P. Eckermann*, vol. 2, p. 356, &c.

645.—"Ad consilium ne accesseris, antequam voceris."—*Proverb.* "Go not to the council-chamber before you are summoned." "Speak when you are spoken to, and come when you are called."—*Riley*.

646.—See above 425, and our Appendix to the sentence.

649.—"Da spatium tenuemque moram, male cuncta ministrat Impetus."—*Stat.* "Allow time and short delay, haste and violence mar every thing." So *Publius Syrus*, "Ad pœnitendum properat cito qui judicat." "He hastens to repentance who judges hastily." See above 15 and 470. Bacon relates that when Sir Amyas Paulet saw too much haste displayed in any matter, he was wont to say, "Stay awhile that we may make an end the sooner."—*Bacon's Apophthegms*, p. 173, *Bohn's Edition*.

652.—*Ethics*, book 2, chap. 21, sentence 77.

ADDENDA.

9.—*Meidani*. See *Wiener Jahrbücher*, 1842, p. 69.

Appendix, 42.—“*Saalebi's Advice to his Son*,” taken from the most choice moral instruction of *Lokman*. *Wiener Jahrb.*, 1842, b. 97, p. 37. „Mein Sohn, Berathe dich mit dem Geschäftserfahrenen, denn er giebt dir was er durch die Erfahrung theuer erkauft hat, umsonst.“

46.—The following reading of the sentence copied from a MSS. in the British Museum, No. 18,684, is evidently the most correct:—

כל מי שרבו פניו לשאול מהחכמים ואינו שואל תמעיט חכמתו

60.—Compare *Fundgruben, des Orients*, vol. 6, p. 251.

„Wer nicht weiß, und nicht weiß daß er nicht weiß, bleibt für Ewigkeit in doppelter Unwissenheit.

„Wer nicht weiß, und weiß daß er nicht weiß, er ist zum sterben und will Leben nicht erwarten.

„Wer weiß, und nicht weiß daß er weiß, er bringt sofo den Esel in der Herberg auf's Stroh.

„Wer weiß, und weiß daß er weiß, er spornt nicht faul durch die Bahn der Ehren den Jugendgaul.“

94.—*Meidani*. „Der Sanftmüthige ist das Lastthier der Unwissenden.“ *Wiener Jahrb.*, 1842, p. 91.

191.—Compare *Ockley's Ali*, sec. 87. It concerns thee more to fly from thyself than from a lion.“

268.—*Al Hillale*. “Let me say only three words which shall become proverbs after my death: The best of horses may stumble; the best sword rebound without cutting; and the man of prudence may commit a fault.”—*Ibn Chalican's Biographical Dictionary*, vol. i., p. 240.

290.—The reading of the C. and M. MSS. is borne out from the following sentence of Ali: “He is thy true friend that takes care of thee as himself, and prefers thee to his riches, children, and wife.” *Ockley's translation of Ali*, sec. 71. London, 1717.